

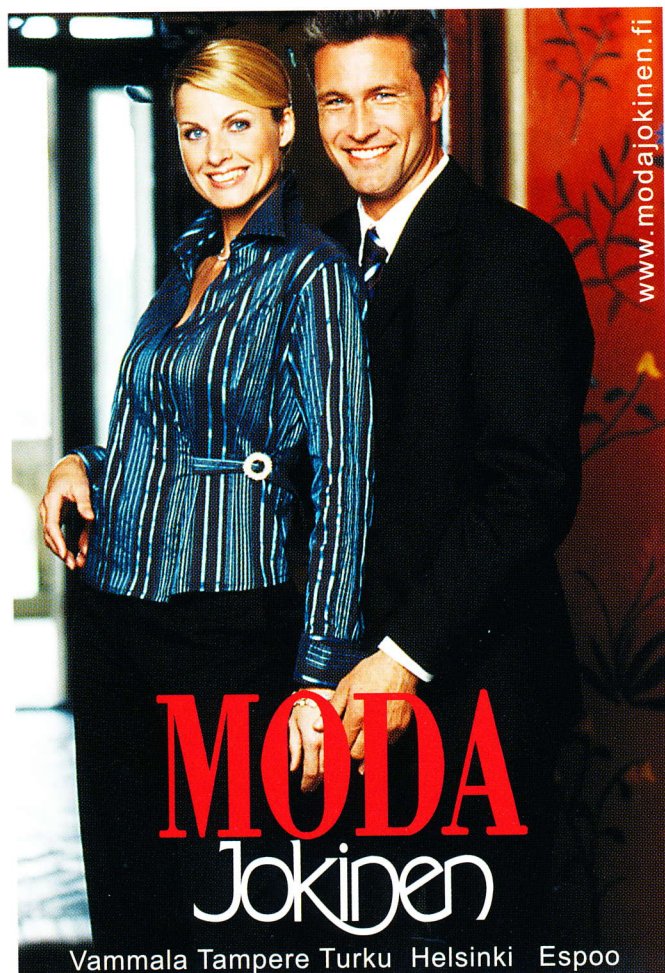
Sastamalan Joulu

A lit candle in a pine branch wreath against a red background. The candle is lit, casting a warm glow. The pine branches are green and have small brown cones. The background is a deep red color.

2005

VEXVE

VESINIEMINEN

www.modajokinen.fi

MODA
Jokinen

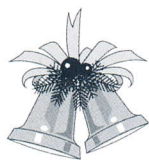
Vammala Tampere Turku Helsinki Espoo

Hyvää Joulua ja
Onnea Uudelle Vuodelle!

Huittinen • Eura • Pori • Säkö
Ulvila • Vammala • Äetsä
www.sphuittinen.fi

 Huittisten
Säästöpankki

Sastamalan Joulu 2005 n:o 18

Kustantaja:

Lions Club Vammala r.y.

Toimituskunta:

- Päätoimittaja Kalle Lomma
- Joulu Jari Rankinen
- Kotiseutu tänään Jussi Lehtinen
- Kotiseutu 2020 Kalle Lomma
- Nuoret ja Vammala Tapio Riutta
- Seniorit Juhani Haapanen
- Elettyä, koettua, tapahtunutta Erkki Vainio
- Kuvasuunnittelu Ritva Tuominen
- LC Vammalan presidentti Pekka Maaranen

Ilmoitushankinta:

- Pertti Tihveräinen (pj)
- Matti Järvelä
- Heikki Rantala
- Pauli Mäkelä
- Mauri Vanha-Kämpä
- Tapani Matintalo

Myyntitoimikunta:

- Heikki Aho (pj)
- Tapio Riutta
- Alpo Uurto
- Kalevi Harmaala
- Raimo Santala
- Reima Ojala

Kansi:

- Marjo Rintala

Ladonta ja taitto:

- IDEA-mainos

Paino:

- Vammalan Kirjapaino Oy 2005

Sisällys

Joulu

Missä Piileskelet, Jumala?, <i>Jari Rankinen</i>	4
Työtä juhlan keskellä, <i>Marjo Anttoora</i>	5
Joulun herkutteluun, <i>Johanna Pitkääkoski</i>	6
Toisenlainen joulu, <i>Tuula ja Pauli Poussa</i>	8

Kotiseutu tänään

Tehdään Yhdessä Enemmän - Me Palvelemme, <i>Pekka ja Pirkko Maaranen</i>	10
"Terveenä elämään, toimivana maailmaan", <i>Jari Andersson</i>	12
Nuori puheenjohtaja Vammalan Naisvoimistelijoiden johdossa, <i>Jussi Lehtinen</i> ...	14
Vammala on hyvä asuinpaikka, <i>Jussi Lehtinen</i>	17
Vammaskosken sillalla syksyllä 2005, <i>Jussi Lehtinen</i>	18

Kotiseutu 2020

Voiko Vammalan seutu menestyä globaalissa maailmassa, <i>Aatto Prihti</i>	20
Vammala 2020, <i>Paavo Salli</i>	22
Ammattikoulutuksen visiointia vuoteen 2020, <i>Olli Suominen</i>	24

Nuoret ja Vammala

Salakarin perhe muuttaa jouluksi uuteen kotiin, <i>Henna Sotamaa</i>	26
Ich habe mein Hertz in Österreich verloren, <i>Aino Tiitinen</i>	28
Riittääkö Vammalalla vetovoimaa?, <i>Kalle Lomma</i>	31

Seniorit

Vammaksen juuret, <i>Martti Seppälä / Henna Sotamaa</i>	33
Vammalan Mieslaulajissa ei puhuttu politiikkaa, <i>Väinö Laimio / Henna Sotamaa</i>	36
Lääkintälottana ja tulkkina jatkosodassa, <i>Tellervo Kari / Irma Laitinen ja Erja von Koch</i>	38
Vuosi vaihtuu, <i>Aaro Mäkipää</i>	40
Kallialan koulu - tuttu ja turvallinen, <i>Salli Ristevirta</i>	42
Kokemäenjoen uitto, <i>Antero Telilä</i>	45
Sukuseura Ketola & Komero, <i>Hely Lenni-Taattola</i>	48
"Olemme vaakunamme ansainneet", <i>Jyrki Pietilä</i>	48

Elettyä, koettua, tapahtunutta

Muistosanat Risto Tainion siunaustilaisuudessa, <i>Unto Salo</i>	52
"Istun katsellen yön tähtiin...", <i>Maria Mustalabti</i>	54
Tyrvään ensimmäinen terveystalo, Uossontalo, <i>Esko Pietilä</i>	55
Parlamentaarista huumoria, <i>Timo Roos</i>	59
Muistikuvia Kaukolan lähetysjuhlista, <i>Armi Hobko</i>	60
Hjeltit Järventakaa Linnaisiin Riippilänjärvellä, <i>Marja Savola</i>	63
Sastamala Gregoriana 10 vuotta, <i>Maiju Vuorenoja</i>	67
Vammalan rukoushuoneen hankkimisesta 100 vuotta, <i>Jari Nurmi</i>	72
Nälkälänmäen Mäntyset, <i>Inkeri Henriksson</i>	76
Hoosianna, <i>Veikko Pibblajämäki</i>	79
Joulun kynttilät loistakaa, <i>Aili Uotila</i>	79
Joulunvalmistelua, <i>Ulla Ylinen</i>	81

Missä piileskelet, Jumala?

Mutt' kuunnellaan vaan taivasta, se vaikkei vastaakaan - on nukabtanut Jumala, tai jatkaa luomistaan. Kai avaruuden tuolla puolen, jossain, missä lie - saan vastauksen, kunhan kuolen, mutta on tää pitkän pitkä tie.

Missä piileskelet, Jumala? Ootko sisälläni, vai ulkopuolella, vai kaiken takana?

Näin runoilee tunnettu, taitava laulujen tekijä Hector. Laulu on soinnut radiossa usein, varsinkin joitakin kuukausia sitten. Hector pukee sanoiksi monien ajatukset: Kun katsoo joulukuun kirkasta tähtitaivasta, on vaikea ajatella, että tämä kaikki olisi syntynyt sattumalta, kenenkään tekemättä, ilman Jumalaa. Elämä tuntuu mielettömältä, jos kaikki on siinä, mitä näemme nyt. Jumalan täytyy olla. Mutta millainen hän on? En tavoita häntä, en saa yhteyttä häneen. Eikä hänkään välitä ottaa yhteyttä meihin. Hän on kuin piilossa. Ehkä tämän elämän jälkeen saan vastauksen etsintääni

ja tavoitan Jumalan.

Luukkaan evankeliumin jouluevankeliumi on jouluevankeliumeista tutuin. Siinä puhutaan verollepanosta, Betlehemistä ja paimenista. Johanneksen evankeliumin jouluevankeliumi on paljon lyhyempi, vain yksi jae:

Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme.

Me saimme katsella hänen kirkkauttaan. (Joh 1:14).

Sanan lihaksi tulemisella voidaan tarkoittaa, että asia tulee selväksi, konkreettiseksi. Vaikeasti käsitettävä saa hahmon, jonka voi käsittää. Enää ei puhuta vain käsitteistä vaan käsite saa muodon. Sitä Johanneskin tarkoittaa. Mutta hän ei puhu mistä tahansa asiasta vaan Jumalasta.

Johannes tarkoittaa Sanalla Jumalaa, joka on luonut tämän maailman. Lihaksi tulemisella hän tarkoittaa ihmiseksi tulemistä. Siis Jumala tuli ihmiseksi. Jumala otti ihmisen muodon ja tuli ihmisten keskellä. Siinä on joulun varsinaisen, ihmeellinen sanoma.

Emme ymmärrä tästä ihmeestä kaikkea. Emme osaa vastata läheskään kaikkiin siihen liittyviin kysymyksiin.

Mutta jotakin ymmärrämme: Ei tarvitse jäädä niihin tuntoihin, että varmaankin Jumala on mutta en tavoita häntä. Ei tarvitse eikä saakaan ajatella, että vasta tämän elämän jälkeen voin ehkä löytää Jumalan. Jumalan voi oppia tuntemaan jo nyt. Hän ei ole piilossa. Hän otti Pojassaan hahmon, jonka voimme käsitellä. Näemme Luojamme hänessä, joka syntyi Betlehemissä. Näemme Jumalamme kasvot Jeesuksessa.

Millaiset hänen kasvonsa ovat? On niissä muutakin – pyhyttä, oikeudenmukaisuutta, sitä ettei Jumalalta voi salata mitään – mutta varsinkin Jumalan kasvoista loistaa rakkaus. Hän välittää ihmisistä, niistäkin joista toiset eivät välitä. Hän tulee lähelle, koskettaa, parantaa ja antaa anteeksi. Hän kulkee ristille, ottaa kannettavakseen ihmisten synnit ja avaa meille tien taivaaseen. Hän nousee kuolleista ja voittaa kuoleman. Hän lupaa kantaa taivaaseen jokaisen, joka turvautuu häneen.

Jumala on. Tällainen hän on. Hänet voi tuntea. Siksi on joulu.

Toivotan kaikille Sastamalan Joulun lukijoille hyvää, siunattua joulua.

Jari Rankinen
Vammalan seurakunnan
kappalainen

Työtä juhlan keskellä

– Joulunajan töissäkin on oma viehätyksensä. Kun esimerkiksi jouluyönä katselee ihmisten kynttilöin valaistuja pihvoja joululaulujen soidessa autoradiosta, voi aistia joulun tunnelmaa vähän eri näkökulmasta kuin kotona ollessa, toteaa vanhempi konstaapeli Jouni Perttula Vammalan poliisista.

Jouni Perttula halusi työn, jossa voi tehdä jotain hyödyllistä ja jossa voi olla ihmisten kanssa tekemisissä. Oma paikka löytyi poliisikoulun kautta. Poliisin ammatissa on täytynyt tottua siihen, että hyödyllistä työtä ja ihmisten kohtaamisia riittää niihinkin ajankohtiin, jolloin lähes kaikki muut ovat lomalla. Joulun saa harvoin viettää vapaana työhuolista.

– Totta kai erityisesti jouluaaton haluaisi olla perheen kanssa kotona varsinkin, kun on pieniä lapsia. Mutta saahan sitä kinkkua syödä poliisiasemalakin, naurah-
taa nuori vanhempi konstaapeli.

Rauhan ja rakkauden juhla?

Paikoitellen poliisin kotikäynnit lisääntyvät jopa puolella joulun juhlapäivien aikaan. Perheiden yhdessäolo ei ole vain rauhaa ja rakkautta, etenkin jos juhلاميeltä kohotetaan liiallisella alkoholimäärällä. Vammalassa joulunpyhät ovat melko rauhallisia. Poliisi selviää pienemmällä miehityksellä kuin esimerkiksi uutena vuotena, mutta järjestyksenvalvoja kohtaa täälläkin joulun ikävän puolen.

– Vanha mutta edelleen paikkansa pitävä sanonta ”mitä suurempi juhla, sitä enemmän piru hyökkää taloon” näkyy ainakin loppupuolella pyhiä, Perttula toteaa.

Jouni Perttula kokee erityisen vaikeana jouluiset kotihälytykset – varsinkin jos perheessä on pieniä lapsia. Paras lahja lapselle olisi huoleton joulu, juhla ilman epävarmuutta siitä, kuinka äiti ja isä

toimivat. Aina ei edes joulupukki ole raitis.

– Joulun taitaa muutenkin olla nykyään alkoholin suurkulutusjuhla, mikä näkyy enemmän tai vähemmän monen joulunvietossa. Itseäni jollain lailla surettaa se, että monet kaljakuppilat ovat jopa jouluaattona auki.

Poliisin ja asiakkaan kohtaamisissakin juhla näkyy.

– Ainakin itse koitan olla joulumielellä. Se voi jossain tilanteessa näkyä vaikka huomautuksen antamisena sakon sijaan.

Kinkku paistuu leivinuunissa

Joulu merkitsee Jouni Perttulalle työvuoroista huolimatta myös yhdessäoloa perheen kanssa kuusen, lahjojen ja hyvän ruuan merkeissä. Omassa leivinuunissa paistettu kinkku tuoksuu ja maistuu Perttulan hirsitalossa. Joulupäivänä tai tapaninpäivänä kokoonnutaan sisarusten perheiden kanssa vanhempien luokse. Tänä jouluna erityisen tunnelman tuo omaan perheeseen syyskuun lopulla syntynyt kolmas lapsi, joka johdattelee ajatuksia seimen äärelle.

– Joulun syvin merkitys on siinä, että se on Jeesuksen syntymäjuhla. Joulukirkko, jouluevankeliumin lukeminen ja hengelliset joululaulut kuuluvat erottamattomasti joulunviettoomme, Jouni kertoo.

Yhdessäolon kannalta tuleva joulu vaikuttaa muutenkin lupaavalta.

– Toivon, että voin olla joulunpyhät isyyslomalla. Jos näin käy, voisi sanoa, että tulee epätavallinen joulu.

Työvuorolaiset turvaavat toisten juhlaa

Kenelle haluaisit antaa tänä jouluna lahjan Jouni Perttula?

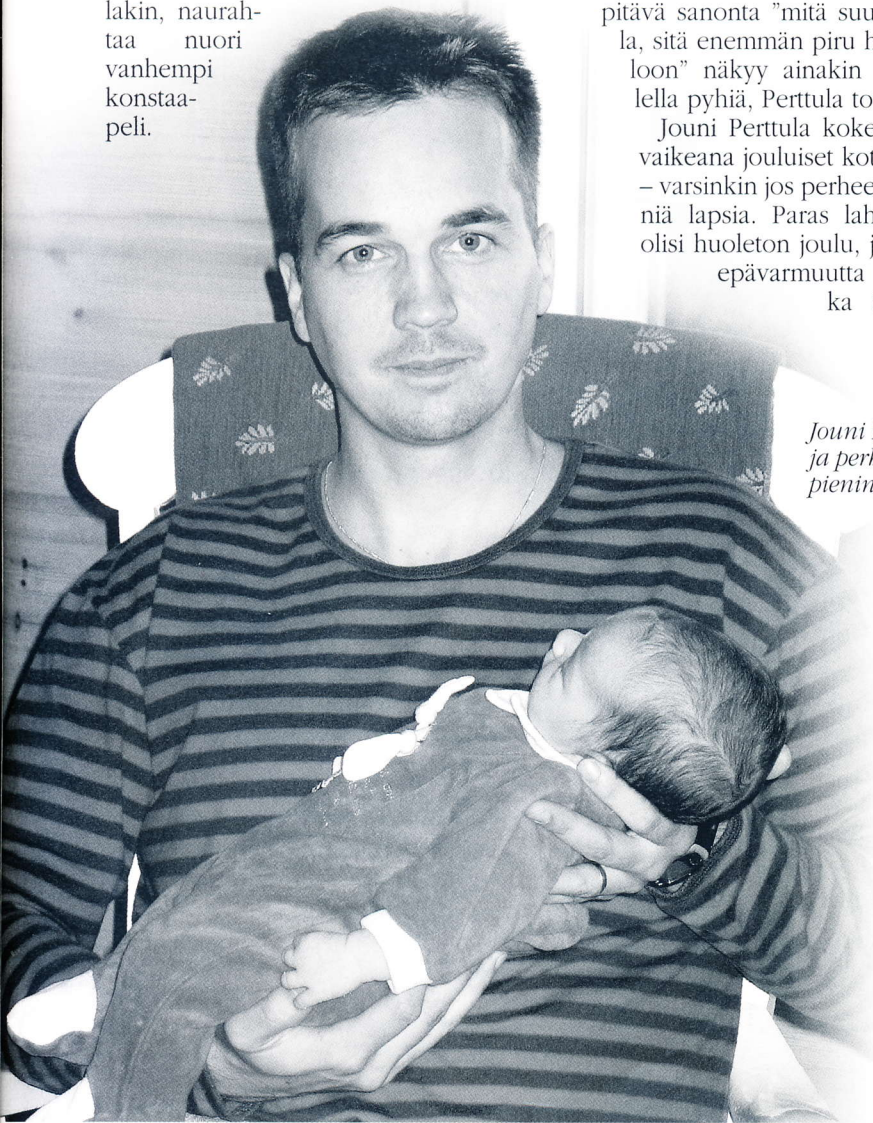
– Haluaisin antaa lahjan jokaiselle, joka joutuu olemaan joulun töissä, jotta muut saisivat viettää turvallisen ja rauhallisen joulun. Esimerkiksi heille, jotka työskentelevät palo- ja pelastusalan tehtävissä, sairaanhoidossa ja poliisissa.

Vammalalaisten joulunvietolta poliisi Perttula toivoo:

– Lähimmäisenrakkautta, kärsivällisyyttä ja pitkämielisyyttä.

Marjo Anttoora

Marjo on kansanedustajan avustaja ja kolmen lapsen äiti Kallialasta.

Jouni Perttula ja perheen pienin, Lotta.

Joulun herkutteluun

– lumihunnun peittäessä maan ja jouluvalojen hiljalleen syttyessä

Joulu, valon ja lämmön juhla, on pimeän sydäntalven kohokohta. Koko joulukuun täyttää joulun valmistelu ja odotus. Joulun leipomuksilla ja muulla ruoanvalmistuksella on jokaisessa perheessä omat joulutapansa. Tänä jouluna kannattaa nauttia syksyn runsaista antimista. Monilla on varmasti yllin kyllin omenasosetta säilöttynä. Siitä saa jouluksi itselle ja lahjaksi ystäville maistuvia marmeladeja. Puolukoista suosittelten kokeilemaan kaunista ja raikasta rahka-puolukkakakkua. Kiireiselle ja kotona leivottua leipää arvostavalle sopii erittäin helppo ja herkullinen joulu-leipä, joka onnistuu aina. Imelletty perunalaattikkokaan ei ole niin vaikea valmistaa kuin moni ajattelee.

Marmeladit

1 l vettä
25 g agar-agar (apteekista)
800 g sokeria
250 g sokeria
3 dl omenasosetta
1½ tl viinihappoa
10 g päärynäesanssia
karamelliväriä

Liota agar-agar vedessä 1 vrk. Ryhdyttäessä marmeladia valmistamaan on agarseos ensiksi lämmitettävä, jolloin sitä pohjaan palamisen estämiseksi on hämmennettävä teräsvispilällä. Kun agar-agar on sulanut, lisätään nesteeseen 800 g sokeria, minkä jälkeen seos saa kiehahtaa. Toinen erä sokeria, 250 g, lisätään ja seos saa hämmennettäväksi kiehua 45 minuuttia, ei kuitenkaan kovalla lämmöllä, koska agar-agar siinä tapauksessa menettää hyytymiskykensä. Seos saa jäähtyä jonkin verran ennen kuin siihen lisätään 3 dl hienon siivilän läpi puserrettua omenasosetta, jonka jälkeen se saa silloin tällöin hämmennettäessä melkein täydelleen jäähtyä. Vasta nyt lisätään viinihappo ja

päärnäesanssi. Veitsenkärjellinen vihreätä karamelliväriä sekoitetaan ruokalusikalliseen kylmää vettä ja tätä väri-seosta tipautetaan marmeladiseokseen sen verran, että tämä tulee väriltään kauniin vaaleanvihreäksi. Kun seos on maustettu, kaadetaan se laakealle posliinivadille. Annetaan hyytyä jääkaapissa, leikataan paloiksi ja sokeroidaan.

Tällä marmeladireseptillä on 1930-luvun loppupuolella saatu maatalousnäyttelyssä Porissa 1. palkinto.

Joululeipä

1 l piimää
75 g hiivaa
3 dl siirappia
1 rkl suolaa
1/2 rkl pomeranssinkuorta
1/2 rkl fenkolia
1/2 rkl anista
3 dl kaljamaltaita
3 dl grahamjauhoja tai sämpyläjauhoja
3 dl ruisjauhoja
1 l vehnäjäuhoja

Liota kädenlämpöiseen piimään hiiva. Lisää mausteet ja jauhot yksitellen tukevalla vispilällä tai puisella haarukkatkaimella hyvin sekoittaen. Tämän taikinan pystyy sekoittamaan käsiä liikaamatta, sillä taikina saa olla melko pehmeä. Kaada taikina voideltuihin leipävuokiin ja anna kohota n. 1 tunti. Paista 175 asteisessa uunissa n.1 tunti. Tästä annoksesta tulee kolme tavallisen kokoista vuokaleipää. Leipät ovat parhaimmillaan seuraavana päivänä.

Jos kotona ei satu olemaan kaikkia mausteita, voi ne jättää kokonaan pois tai panna vain jotain niistä.

Imelletty Perunalaatikko

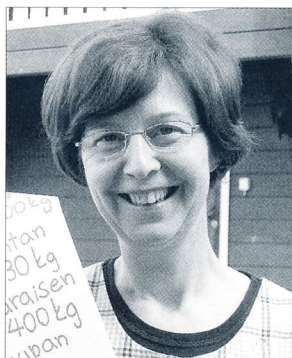
n. 2 kg perunoita
vettä
4 rkl vehnäjäuhoja
50 g voita
8 dl maitoa
suolaa
2 rkl siirappia

Keitä perunat kuorineen suolato-
massa vedessä. Kuori perunat kuumi-
na. Soseuta ne ja lisää vehnäjäuhot.
Anna survoksen imeltyä lämpimässä
paikassa kannen alla 2-3 tuntia. Kun
seos on hieman löystynyt ja maistuu
imelältä, lisää sulatettu voi, maito, suo-
la ja siirappi. Maista onko seos sopivan
makeaa ja suolaa sen verran, että maku
on täyteläinen.

Kaada seos kahteen voideltuun n. 1-
litran vetoiseen uunivuokaan. Älä kaa-
da vuokia aivan täyteen, sillä ruoka
kiehuu helposti yli. Paista perunalaatik-
koa 150-175 asteessa 2-3 tuntia.

Imellyttämiseen tarvitaan lämmin
paikka, pelkkä huoneenlämpö ei riitä.
Kattilan voi laittaa myös hellan levyille
metallisen pannunalusen päälle ja le-
vyn teho "ykköselle". Perunasosetta se-
koitetaan välillä. Imellyttämiseen pitää
varata riittävästi aikaa.

Jos imelletty perunalaatikko halu-
taan pakastaa, se suositellaan tehtäväk-
si raakana ennen kypsentämistä.

Rahka- puolukkakakku

5 dl kuohukermaa
2 1/2 dl kermaviiliä
2 1/2 dl maitorahkaa
6 liivatetta
1 1/2 dl sokeria
1 tl vanilliinisokeria
3 dl soseutettua, siivilöityä puolukkaa
4 cl puolukkalikööriä

Pohjaan:

n. 10-12 kpl piparkakkuja
1 muna
25 g voita

Kiilteeseen:

2 dl puolukkamehua
2 liivatetta

Jauha piparit monitoimikoneessa. Li-
sää voi ja muna. Taputtele seos tef-
loniseen irtopohjavuokaan ja paista
175-asteisessa uunissa noin kahdeksan
minuuttia. Anna jäähtyä. Vatkaa kerma
ja sokerit vaahdoksi. Yhdistä maitorah-
kaan kermaviili, puolukkasose ja likööri
sekä vaahdotettu kerma. Sekoita lo-
puksi joukkoon liotettu ja pieneen
kuumaan vesitilikkaan sulatettu liivate
koko ajan vatkaton. Levitä täyte pohjan
päälle. Anna hyytyä viileässä. Liota kiil-
teen liivateet ja sulata kuumaan puo-
lukkamehuun. Kaada hieman jäähtynyt
hyttelö kakun päälle ja anna hyytyä
kiilteeksi.

Johanna Pitkäkoski

Johanna toimii Sylvään koululla
kotitalousopettajana. Viime kesän
Lähetysjuhilla hän hoiti pää-
emännän vastuullisen tehtävän.

Palmupuut, kesähelle tai juhlan vietto mustien maanosan, Afrikan kulttuurissa ei himmennä joulun perussanomaa Vapahtajan syntymästä. Eniten puuttuu siinä, että läheisimmät ovat kaukana.

Jouluruuat löytyvät kaupasta ja torilta

"On hanget korkeat nietokset", sanat nousivat kaihoisina mieleeni tarpoessani hien valuessu noroina selkääni pitkin 36 asteen kuumuudessa Kisumun kauppatorilla. Etsin aineksia jouluherkkuja varten: puuroriisiä, vihanneksia ja hedelmiä. Riisit löytyivät erään torimaman säkistä, aivan oikeata Aheron herkkua. Nämä pelot sijaitsevat vain parinkymmenen kilometrin päässä Kisumusta. Kenialaiset kutsuvat tätä paikalliseksi riisiksi erotuksena kaupasta ostettavasta, muualla tuotetusta. Ostan puuroainesta korokoron, joka on noin kaksi kiloa. Mitä käytetään vanhaa margariinipurkkia, joka on juuri

oikean kokoinen.

Tuttu vihanneskauppias etsii sitten mustia asiakkaita täyteen ahtautuneesta hallitusta oikeat määrät pyytämiäni tuotteita. Kotoisia lantuja ei Kisumusta löydy, joten laatikko täytyy valmistaa turpipsin sukuisesta juureksesta.

Tavaroita odotellessani hiirikin käy kurkistelemassa kaalikasojen takaa torivilskettä. Eipä siellä ole kuultu terveystarkastajista, jotka valvoisivat puhtautta ja panisivat jopa pikku hiirulaiset ahtaalle. Kantoapulaisia olisi saatavilla yllin kyllin, mutta vakuutan olevani riittävän voimakas raahaamaan ostokseni autoon.

Torin lähettyviltä, kadun varrelta löytyy rivi ruukussa joulua varten kasvatettuja sypressejä. Onpa vielä jäljellä sopiva metrinen joulupu. Paluumatkalla noudeetaan lihakaupasta sinne tilatut kinkku.

Supermarketeissa on kuullut englanninkielisiä jou-

lulauluja parin viikon ajan. Kuuluu kristillistäkin joulumusiikkia osoittaen asiakasmyönteisyyttä, sillä kauppiat ovat pääosin muslimeja, sikhejä, hinduja. Esille on asetettu joulukortteja, krepipaperirullia ja kiiltäviä käärepapereita. Onpa punanuttuinen joulupukkikin saanut kuvansa esiin.

Postin aulassa on iso sypressi, joka on koristeltu krepipaperiruseiteilla. Juuri muuta joulun viittaavaa ei olekaan missään havaittavissa.

Joulusauna lämmitetään myös päiväntasaajalla

Kotiin tultua vihannekset ja hedelmät pestään. Kaikki raakoina syötävät liotetaan puolen tunnin ajan klooripitoisessa seoksessa, jotta niissä mahdollisesti olevat pieneliöt kuolisivat. Ameba ja giardia ovat maassa olevia pöpöjä, jotka päästessään ruuansulatuselimistöön aiheuttavat ripulia ja vatsakipuja.

Riisit kumotaan tarjottimelle ja silmä tarkkana pimitään kaikki joukossa olevat hiekanjyvät pois. Mangosta, papaijasta, banaanista, ananaksesta ja passiohedelmästä syntyy herkullinen salaatti, jollaista Suomessa ei saa.

Koti ja ruuat on valmisteltu juhlaa varten. Aattona kaupungilla hyörinä jatkuu

taukoamatta. Kotona tiedämme odottaa seurakunnan edustajia tuomaan joulutervehdystä. Pian saapuvatkin evankelista ja pari seurakuntalaista. He ovat olleet liikkeellä jo usean tunnin ajan vierailen seurakuntalaisten kodeissa laulaen joululauluja ja toivottaen siunattua Vapahtajan syntymäjuhlaa. Mehu- ja keksitarjoilun jälkeen he jatkavat matkaansa.

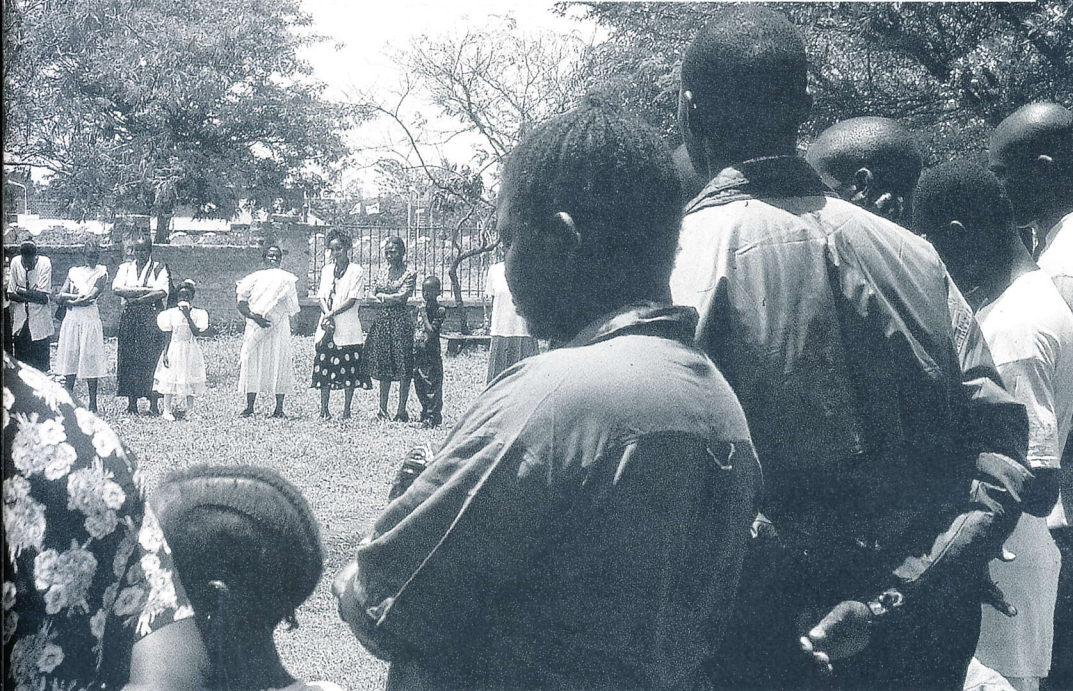
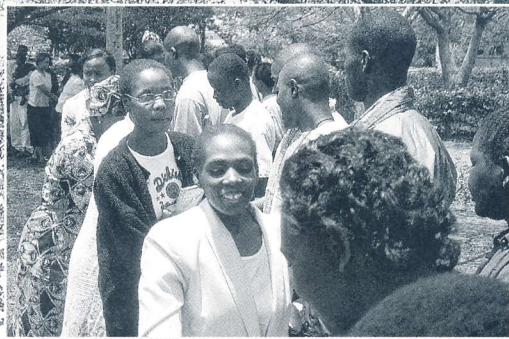
Päiväntasaajan kuumuudesta huolimatta käymme joulusaunassa ennen aattoateriaa. Jouluvirsi ja jou-

Joulutähdet kukkivat kesäbelteissä.

Tuula ja Pauli asuvat Karkun Palvialassa. Tuula on toiminut opettajana peruskoulun ala-asteella, Pauli Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen talousjohtajana. He ovat olleet useampaan otteeseen Vammalan seurakunnan nimikkoläbetteinä Keniassa.

joulu

luevankeliumi kertovat meille taas uudestaan ilosanoman, jonka enkelit ensimmäisen kerran paimenille julistivat. Eipä sekään tapahtunut hankien keskellä! Ilman lämmöstä taipuvat joulukynttilät juhlapöydässä enempää kuin jaloissa inisevät hyttysetkään eivät voi vähentää jouluista hartautta. Eniten haikeutta mieleen tuo se, että kaikkein läheisimmät ovat kaukana. Joulu on perhejuhla ja täällä puuhailut valmistelussa ja juhlan kokeminen lasten perheiden kanssa jää pois.

Korvanneeko puuttuvia hankia osittain se, että illan jo kääntyessä yöksi käymme vielä läheisellä uima-altaalla viilentymässä.

Keniasakin mennään jouluna maalle

Suuri osa kaupunkiin muuttaneista kenialaisista on matkustanut kotiseudulle joulunviettoon sukulaistensa pariin. Siellä nauti-

taan yhteiset juhla-ateriat, jotka ovat yksinkertaisia mutta maukkaita: kanaa, riisiä, sukumawikiä, joka on pinaatin sukulainen, chapat-leipää, maitoteetä ja mandazia eli munkkia.

Lahjoja jaetaan hyvin vä-

Joulujumalanpalveluksen jälkeen käteltiin kaikki kirkkovieraat ja vaibdettiin terveiset.

hän tai ei ollenkaan. Jokapäiväisen elannon hankkiminen on niin työlästä, että lahjojen ostoon ei riitä rahojakaan. Juhla-aterian hankkimisessa suurelle perheelle on jo huolta kylliksi. Kenialaiset eivät ole onneksi ehtineet meillä vallitsevaan kaupalliseen jouluhysteriaan. Saattaapa pyhän sanoman äärelle hiljentymisen olla näin yksinkertaisempaa.

Joulun sanoma on kaikkialla sama

Jouluaamuna auringon ollessa jo korkealla taivaalla riennämme jokainen joulukirkkoon. Iloiset hyvän joulun toivotukset kaikuvat. Aina vielä yksi kirkkovieras mahtuu täyteenkin penkkiin. Vaatteet tarttuvat ihoon, kärpäset tunkeutuvat silmiin. Virret lauletaan voimalla, useat äänissä soinnutellen. Kuoroja on monta, sillä musiikki on aina keskeinen osa kenialaista juhlintaa. Syntymäpäiväjuhla, jossa itse päivänsankari saa olla tärkeimpänä vieraana, on ehtinyt iltapäivään, kun kaikki kirkkovieraat on jumalanpalveluksen jälkeen ulkona piirisä kätelty ja loputkin terveiset vaihdettu. Mieli on kiitollinen. Vapahtaja on syntynyt koko maailmalle. Olosuhteet eivät ilosanomaa himmennä.

Tuula ja Pauli Poussa

Paikallinen kirkko.

Tehdään Yhdessä Enemmän –

Suomalaisen lionismin arvot ja toiminta-ajatus

Suomalainen Lions-liike toimii eettisenä ja aktiivisena palvelu- ja auttamisjärjestönä. Se tukee yhteiskunnan kehittymistä yhteisvastuuseen kansalaisten hyvinvoinnista paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Lions Club Vammala palvelee

Lions Club Vammala noudattaa omassa toiminnassaan lionismin arvoja. Me teemme palvelutyötä pyyteettömästi nuorison ja vanhusien parissa.

Klubimme rikkaus on jäsenistön laaja ikärakenne ja kokemus LC toiminnasta.

Jäsenistö osallistuu aktiivisesti monimuotoiseen toimintaamme, johon sisältyy kuukausittaiset kokoukset, eri aktiviteetit kuten talkoot, myyntitapahtumat ja yhteiset matkat yms.

Aktiviteettimme kohdistuvat tietenkin varojen hankintaan, jolla voimme edesauttaa palvelutyötämme. Suuri osa toiminnastamme on kuitenkin palvelua, joka yksilöityy etenkin Sastamala-Kodin asukkaiden auttamisena, järjestämällä heille kuljetus-apua ja erilaisia tapahtumia. Myös sotaveteraanit ovat olleet yksi merkittävä avustus ja palvelukohde.

Joka vuosi olemme voineet antaa mahdollisuuden muuttamalle nuorelle matkustaa ulkomaille kielten opiskelemaan sekä ottaa nuoria vastaan koteihimme. Keväisin jaamme stipendejä Vammalan koulujen oppilaille. Vuosittain koulutamme opettajia Lions Quest -kursseilla, jotka antavat opettajille valmiuksia huumeiden vastaiseen opetukseen lapsille ja varhaisnuorille.

*Lions Club Vammalan
presidentti Pekka Maaranen ja puoliso Pirkko.*

Vipinää 2005 -projektiin kuuluva syyskuun ulkodupäivä. Osuuskunta Virmajuuren Pauli Kylvä ja hänen puolisonsa toivat kulum, lampaan ja kanoja mukanaan Sastamala-kodin pihalle. Kuva: Pirkko Maaranen.

Lions-puolisotoiminta

Perheenjäsenien osallistuminen klubin palvelutoimintaan on lions-toimintaan kuuluvaa. Puolisotoiminta on varsinkin vapaamuotoista, tarkoituksena lions-klubin sisäisen hengen lujittaminen ja perheiden välinen ystävyys, me palvelemme myös toinen toisiamme.

Osallistumme myös ulkoiseen toimintaan ja tätä kautta meillä on mahdollisuus omakohtaiseen vaikuttamiseen. Pääaktiviteettimme, samoin kuin liioneilla on Sastamala-kodin asukkaiden virkistystoimintaan osallistuminen. Kuluvana vuonna se on ollut Vipinää-2005 -projektin tapahtumissa avustajina toimimista sekä perinteinen pikkujoulu Sastamala-Kodin asukkailla yhdessä lionien kanssa.

Kevään 2006 aikana pyörähtää meidän oma projektimme kuurojen hyväksi.

Me Palvelemme

Varainhankinta-aktiiviteetit

Sastamalan Joulu -lehti on toinen pääaktiiviteettimme. Lehdestä saamamme varat käytetään vanhustyöhön Sastamala-Kodissa, avustuksina sotaveteraaneille ja koulujen stipendeihin.

"Vuoden ensimmäinen vauva" -arvonnasta saadut tuotot käytetään nuorisovaihtoon kokonaisuudessaan.

Tänä vuonna on alkamassa kansallinen Punainen Sulka 2006 kampanja, jolla on tarkoitus kerätä varoja lasten ja nuorten hyvinvoinnin edis-

tämiseksi.

Lämpimät kiitokset kaikille, jotka olette mahdollistaneet tämän lehden tekemisen, yhteistyökumppanit, lehden tekoon ja markkinointiin osallistuneet ja ennen kaikkea teille lehden lukijat, jotka olette ostaneet lehden, näin tukien toimintaamme.

Toivotamme kaikille lehden lukijoille Rauhaisaa Joulunaikaa ja Onnellista Uutta Vuotta 2006.

Pekka ja Pirkko
Maaranen

Patria

www.patria.fi

TYRVÄÄN APTEEKKI

Asemakatu 10, Vammala
puh. 03-511 2300

TERVETULOA AUTOKOULUUN!

• Uusi kurssi alkaa
joka maanantai
klo 17.00

• II-vaihe klo 19.00

Puistokatu 15
Vammala

☎ 0400 761 845

POHJOLA

www.pohjola.fi

"Terveenä elämään, toimivana maailma

Sylvään koulu on perustettu 1973. Silloisessa koulu-
myllerryksessä Sylvää rakennettiin Suomen ensimmäiseksi peruskoulurakennukseksi. Koulua käytiin katso-
massa läheltä ja kaukaa. Avajaisjuhlat olivat melkoiset. Euran rinkiä, kuivakakkua ja lonkaa kahvin kanssa koko Vammalan väelle ja todella upeata ohjelmaa. Rehtori-
na toimi silloin Jussi Virta.

Silloin ei kuljettu kengillä muuta kuin alakerran aula-
koille. Auditorioon siirryttiin hyvässä järjestyksessä. Teknisiä töitä tehtiin C-rakennuksessa. Koulun ensimmäiset käyttäjät ovat lähestymässä viidenkymmenen vuoden virstanpylvästä. Heidän lapsensa ovat käyneet saman opinahjon. Samat säännöt ovat olleet lapsilla ja osin samat säännöt ovat ensimmäisten käyttäjien lasten lapsilla.

Onko mikään muuttunut noista koulun ensiaskelista, jos käytänteet ovat edelleen samanlaisia, minulta kysytään usein. Käytänteet ovat pysyneet varsin samanlaisina, totean kysyjälle, mutta sisällöt ovat käyneet melkoisen myllerryksen 30-vuotisella taipaleella.

Raotan hieman Sylvään koulun esirippua kertoakseni siitä, millaisella kentällä Sylvään väki nykyään elää, mitkä seikat ovat edelleen lähellä sydäntämme ja mitä uudistuksia on tulossa tai on jo tullut.

Koulun tilasta on aina ker-
tonut jotakin se, että henkilöstön vaihtuvuus on ollut erityisen pientä. Olen vasta kolmas rehtori talossa. Apulaisrehtoreita ei ole ollut juurikaan enempää. Marjatta Vanha-Kämpä toimi pitkään ennen rehtorikauttaan apulaisrehtorina Jussi Virran aikana. Juhani Hietanen toimi

edeltäjäni apuna ja nyt minun oikeana kätenäni. Johto on pyrkinyt takaamaan opettamiselle rauhalliset olosuhteet alusta alkaen ja näihin päiviin asti niin on ollutkin.

Opettajakunnassa on vielä muutamia, jotka ovat tehneet elämäntyönsä Sylväällä. Sitä voi nykyaikana pitää varsin kunnioitettavana saavutuksena. Sylvään koulun käyneenä koulussa on vielä omia opettajiani. Olen saanut olla heidän kollegansa ja nyt esimiehensä.

Tasokursseista on kuljettu sisältöalueella pitkä matka näihin päiviin. Ryhmiä ei ole enää aikoihin ryhmitelty oppimiskyvyn mukaisesti ja hyvä niin. Nykyinen opettajainkoulutus on tehostunut ja opettajien käytettävissä olevat opetukselliset menetelmät ovat monipuolistuneet. Kaikilla nykyopettajilla, niin halutessaan, on taito eriyttämiseen tunnin kuluessa. Oppilas saa tällöin omien edellytystensä mukaista, tehokasta opetusta. Kun oppimistilanne on tarpeeksi haastava, mutta ei liian vaikea, op-

piminen on tehokkainta.

Se, mihin kannattaa nykyäänkin käyttää kovasti suunnittelu-aikaa, on uusien luokkien luominen, kun oppilas siirtyy kuudennelta seitsemännelle luokalle. Kolme vuotta Sylväällä 13-15 -vuoden iässä on pitkä ja tärkeä aika jokaisen nuoren aikuistumisprosessissa. Luokasta suunnitellaan sellainen, jossa jokaisella olisi sellaisia ystäviä, jotka edistävät oppimista. Myöskään sellaisia nuoria ei samaan luokkaan laiteta, joiden kanssa on ollut ongelmia alaluokilla.

Sylvään mallit auttavat arjessa

Vaikka koulun historia ei ole yhtä ihmisikää, on sillä kuitenkin jo pitkät perinteet. Perinteet näkyvät joka päivä koulun arjessa. Koululla on käytössään erilaisia koulun arkea helpottavia kirjattuja käytänteitä, jotka kumpuavat perinteistämme.

Siinä vaiheessa, kun nuori käy Sylväätä, elää hän oman elämänsä yhtä haasteellisinta

Kirjoittaja paperitöiden ääressä.

vaihetta. Tässä elämänvaiheessa haetaan rajoja, etsitään itseä ja suorastaan jano-
taan hyväksyntää ystäväpiirissä. Nämä kaikki seikat näkyvät monella tapaa koulu-
päivien aikana. Rajoja pitää kokeilla ja hyväksyntää hakea esim. aloittamalla tupakointi.

Ennen tupakoinnista sai jälki-istuntoa, joka kiinnijäädystä kerrasta tunnin. Oli jokseenkin turhauttavaa antaa istumisia. Jotkut olivat jopa merkinneet yleiselle istuntopäivälle lukujärjestykseensä kaksi tuntia, kun joka tapauksessa aikoivat polttaa seuraavallakin viikolla rangaistuksista huolimatta.

Nykyään, kun oppilas on tupakoinut koulupäivän aikana, hän aloittaa tupakka-
aiheisen tutkielman tekemisen. Oppilas referoi tupakka-
aiheisia nettisivujen tekstejä ja näin saa uutta tietoa tupakan haitoista omaehtoisesti. Tutkielmaa tehdään yhdessä koulun henkilöstön kanssa niin pitkään, kunnes nuori ilmoittaa olevansa halukas sitoutumaan tupakkoimattomuuteen kouluaiikana. Rehtorin kanssa kirjoitetaan sitoumus. Jos lupauksensa rikkoo, tehdään tutkielmaa yhdessä viiden iltapäivän ajan, vasta sitten on mahdollisuus uusien sopimusten tekemiseen. Jos uudenkin sitoumuksen rikkoo, tehdään poliisin kanssa yhteistyötä ja poliisi kirjoittaa rikesak-
on lain rikkomisesta. Yhtäkään sakkoo ei ole poliisi joutunut

an"

"Tiedon portaat" komistavat Sylvään pibapiirua.

kirjoittamaan ja sopimuksen rikkoneitakin on kahdella kädellä laskettava määrä. Enää ei tupakointi ole koulussamme ongelma.

Niin pitkään, kun koulussa on enemmän kuin yksi oppilas, tapahtuu kiusaamista. Kiusaamista on monta eri asetta. Lisäksi koemme eri asiat kiusaamisena. On tärkeätä erottaa nahistelu ja sanaharkat varsinaisesta ja vakavasta koulukiusaamisesta.

Koulussamme on ollut pitkään tapana kirjata minkä tahansa asteinen kiusaaminen. Kaikki tapauksessa mukana olleet kirjoittavat oman näkemyksensä tapahtuneesta, tapahtumaan johtaneista syistä ja siitä, mikä olisi hyvä ratkaisu pääsemiseksi eteenpäin. Osapuolet kohtaavat. Kummankin näkemys tilanteesta kerrotaan. Varmistetaan se, että näkemykset eivät ole ristiriitaisia. Jos ovat, etsitään yhteinen näkemys asiasta. Malli on tehokas ja usein ratkaisuun ja sovintoon päästään jo saman päivän aikana eikä muita rangaistuksia tarvita. Samalla jää dokumentti siitä, että tilanteeseen on puututtu ja todistus siitä, että sovinto on saatu aikaan. Vakavimmissa tapauksissa eri osapuolten kertomukset lähetetään koteihin nähtäväksi.

Ennen oli käytäntönä se, että koulu otti kotiin yhteyttä kolmantena oppilaan poissaolopäivänä. Koti ilmoitti poissaolosta, jos ilmoitti. Asiasta ei ollut mitään

yhteistä mallia. Pahimmillaan oppilas lähti kouluun, oli poissa kolme päivää ja väärrensä huoltajan nimen poissaolovihkoon. Siinä oli pidetty kolmen päivän kouluton "loma".

Nykyään huoltajan on ilmoitettava ensimmäisenä oppilaan sairauspäivänä oppilaan poissaolosta. Jos ilmoitusta ei tule, ottaa luokanvalvoja yhteyden huoltajaan. Näin sekä kodilla että koululla on tieto oppilaan olinpaikasta ja mahdollisuus pinnauksiin on lähes mahdollontonta. Asia on siitä syystä tärkeä, että poissaolo koulusta on yleensä ensimmäinen vakava merkki siitä, että jotain vakavampaa on tapahtumassa ja että oppilaan ympärillä olevien aikuisten on alettava toimia.

Oppilailta ja koko talon henkilökunnalta kysellään määrääjain laajamittaisella kysymyspatteristolla kiusaamistilanteesta, henkisestä hyvinvoinnin tilasta, fyysisistä olosuhteista ja oman terveyden tilan kokemisesta. Tämä hyvinvointiprofiiliksi ristitty kysely tapahtuu suoraan verkkoympäristössä ja koottu aineisto on helposti analysoitavassa muodossa. Tällainen toiminta on koulussamme niin uutta, että vielä on pitkä matka siihen, että osaamme täysin käyttää monipuolista tulomateriaalia osana koulun arkea.

Hiljattain on koulussa laadittu varhaisen puuttumisen

ja auttamisen toimintamalli. Malli auttaa eri toimijoita tilanteessa, jossa henkilö kohtaa oppilaan päihteiden käyttöä tai perheen ongelmat muodostuvat niin suuriksi, että oppilas alkaa niiden takia oireilla koulussa.

Ulkoiset muutokset ja tulevat suunnitelmat

Koulu näyttää ulkoisesti hyväkuntoiselta. Rakennusta on vaalittu kuin olisi omaa pidetty. Keittiö ja teknisen työn tilat on saneerattu nykyvaatimuksia vastaaviksi. Myöskin kotitalousluokat on ajanmukaistettu. Vaatimukset opetustilojen suhteen ovat nykyään aivan toisenlaiset kuin ennen. Myöskin teknologian sovellukset, erityisesti atk:hon liittyvä välineistö ja opetusteknologian muutokset vaativat konkreettisia tiloihin kohdistuvia saneeraustoimia.

Se, mikä tulee näkymään vuonna 2005 koulun ja kuntalaisten arjessa, on täysin peruskorjattava auditorio. Aula ja muut yleiset tilat ovat tulevaisuudessa säilyltään vaaleita. Luokkatilojen peruskorjaukset on suunniteltu toteutettavan aineryhmäkerrollaan. Ensimmäisenä on edessä fysiikan ja kemian luokat, joille ei ole tehty mitään sitten rakentamisen.

Kun saneeraustyöt tehdään ajallaan, on tuotto mahdollisimman hyvä. Tuotto tässä tilanteessa tarkoittaa edistyk-

sellisiä oppilaiden oppimistuloksia ja sitä kautta tukevaa kivijalkaa tulevaisuuden varalle. Panostukset kohdistuvat koko ikäryhmään ja sitä kautta kaikille kuntalaisille. Uskon nuoriin kohdistuvien panostusten olevan tuottoisampia sijoituskohteita tulevaisuutta ajatellen.

Oman työni perusajatukseksi on se, että nuorille on oltava sekä rajoja ja välittämistä. Toimivassa koulussa on selkeä toimintakulttuuri, jossa on helppo kasvaa ja kipuilla. Vanhempien saaminen mukaan koulun arkeen on erittäin tärkeätä, jotta voimme mitenkään onnistua kasvatus- ja opetustyössämme. Kotien tehtävä on edelleen kasvattaa lapsensa, koulu auttaa tässä tärkeässä työssä. Luotan Sylvään koulun valitsemaan tiehen. Kun toimimme samojen toimintatapojen mukaisesti yhteisrintamassa, emme voi mitenkään epäonnistua. Koulun motto olkoon jatkossakin *"Terveenä elämään, toimivana maailmaan."*

Olen kiitollinen edeltäjilleni siitä, että koulua on luotettu vakain käsin usein vaikeinakin aikoina. Henkilöstön asiallisen jämpä suhtautuminen opetus- ja kasvatus-työhön ei ole kehittynyt hetkessä ei myöskään talossa vallitseva hieno työmoraali.

Koulumme perusta on edelleen perinteisissä, arvossaan pidetyissä käytänteissä ja tavoissa. Niistä pidämme kiinni jatkossakin. Työn tekemisen arvostus ja työtovereiden kunnioitus ovat edelleen arvossaan. Perustamme on vahva, siihen on hyvä rakentaa kehittyvät toimintamme mallit ja uudet käytänteet, jotka rantautuvat Sylvälle vain ja ainoastaan, jos ne palvelevat perustehtäväämme. Opettaja- ja henkilökunnalle kuuluu lämmin kiitos siitä, he jaksavat tehdä työnsä ensiluokkaisesti jatkossakin. Valmiista runsaasta ruokapöydästä on helppo ammentaa, olipa tuleva työmme tai tehtävämme millainen tahansa.

Jari Andersson
Sylvään koulun rehtori

Nuori puheenjohtaja naisvoimistelijoiden johdossa

Naisvoimistelu-urani alkoi ala-asteikäisenä Muistolan koulun tyttöjumppalta (K.ärpät). Olin silloin 9-10 -vuotias. Se, miten tulin menneeksi mukaan, ei ole muistissani. Lieneekö äiti vienyt, koska tiedän hänenkin harrastaneen voimistelua aikoinaan.

Näin sanoo Vammalan Naisvoimistelijoiden nykyinen puheenjohtaja **Taru Ala-Haavisto**.

Varmaankin varsin tavallinen tarina siinä suhteessa, että useimmiten juuri äidit ovat taluttaneet tyttärensä salille sen ensimmäisen kerran. 10-vuotiaana se siis alkoi ja nyt Taru johtaa kunniaakkaat perinteet omaavaa 90-vuotista seuraa.

– Vahvimmat voimistelu-muistoni liittyvät kuitenkin yläasteikään (13-15 v.) ja erityisen ohjaajajälkensä minuun ovat jättäneet Liisa Hakala, joka tuolloin vielä toimi VNV:ssa, sekä vahva vaikuttajanainen Raili Ilvesmäki. Lukioiässä mukaan tulivat lisäksi Ritva Uurto kansantanssin opettajana sekä Katarina Uurto jazz-tanssin opettajana. Huomaan edelleenkin löytäväni omasta liikekielestäni näiden opettajien jättämiä muotoja, sävyjä ja tempoa. Näitä tahtonaisia yhdisti mielestäni voimakas sitoutuminen tanssiliikuntaan ja sen ohjaamiseen sekä nuorista välittäminen.

Voimistelussa mittelöimme SNLL:n (Suomen Naisten Liikuntakasvatusliitto) ja kan-

santanssipuolella Koululiikuntaliiton kilpailuissa ja kansantanssissa useimmiten voitokkaasti. Ritvan tanssihenki asui lukiolaisissa siten, että monena vuonna Vammalassa tanssittiin komeasti sekapareissa. Ansiokseni voin myös leikkillisesti sanoa, että olen opettanut Ritva Uurron "pakotuksella" ikätoverini Koivun Erkin tanssimaan.

Miehet tulleet mukaan

Miesten osuus on seurassa lisääntynyt viime vuosien aikana ja esimerkiksi Varilassa toimii miesten kuntojumppa. Kun kysyn, voisiko Tarun mielestä joskus mies toimia seuran puheenjohtajana, vastaus tulee empimättä: "Ilman muuta voisi, mikäli tämä mies olisi aidosti "voimisteluhenkinen" ja veisi voimisteluaajatusta näin myös poikien ja miesten maailmaan".

– Silloisista aloittelijoista ja nykyäänkin seuramme toiminnassa mukana olevista haluaisin mainita erityisesti Erkkilän Sirkun ja Rintalan Sirpan. Heillä molemmilla on takanaan yli 20-vuotinen ohjaajaura ja yli 10-vuotinen johtokuntatyöskentely. Heillä on kokemusta ja näkemystä ohjaajatyöstä, johtokuntatyöstä ja myös koreografin työstä. Heillä on aina ollut innostava ja vastuuntuntoinen ote seuratyöhön. He jos ketkä ovat nykyseuramme vaikuttajanaisia ja sydämeltään ikuisia naisvoimistelijoita. Nämä naiset ovat

myös ensi kesänä Tampereella järjestettävän SunSvolivoimistelun suurtahtuman aikuisten kuntojumppaohjelman koreografeja.

Edellä mainittu suurtahtuma kerää osaanottajia n. 15.000 kaikkialta Suomesta. Pääpaikkana tulee olemaan Ratinan stadion ja seurasta tulee nähtöksi osallistumaan n. 50-70 henkilöä.

– Tanssillisen liikunnan olen aina tuntenut omakseni. Se on osa minua, sitä sen

enempää kyseenalaistamatta. Vammalassa on aina ollut vahva tanssiliikunnan tarjonta ja tätä tarjontaa olen käyttänyt hyväkseni jopa koulu-menestyksen kustannuksella. Naisvoimistelussa erityisesti viehättää sen lyyrisyys, rytmiikka, virtaavuus, taitotekijät ja haasteellisuus ja lienee viehätysten taustalla ollut jonkinlainen esiintymisviittikin. Esiintymisestä nautin vieläkin. Voimisteluharrastuksen kautta olen myös

löytänyt samanhenkisiä ihmisiä ja jopa ystäviä. Seuratoiminnassa minua viehättää erityisesti se, että voin osallistua ja tehdä asioita, joista pidän ja myös vaikuttaa omalta osaltani vammalalaiseen liikuntatarjontaan. Olen myös kokeilijana tuonut Vammalaan aikoinaan tanssillisen Sambic-jumpan ja nyt ChiBall-jumpan. Valitettavasti jatkajia esimerkiksi Sambiciin on vaikea löytää.

Ammatinvalinnassa liikkumisen merkitys on ollut aina selviö. Edelleenkin työfysioterapeuttina työni yksi osa on liikkeen ja liikkumisen

ohjaaminen. Tämänhetkiset opintoniinkin liittyvät jollakin tavalla liikeilmaisuuksiin, sillä opiskelen Teatterikorkeakoulussa Tanssi- ja liiketerapiaa. Tähän tunnen olevani vahvasti sitoutunut ja toivonkin valmistuttuani voivani liittää tanssi- ja liiketerapeutin työn osaksi nykyistä ammattiani ja työtäni.

Kuten huomataan, Tarulla on tulevaisuuden suunnitelmia ja niissä häntä tukee elämäkumppani Harri Tanshuanpää, joka toimii paloestämiehenä Vammalan alueasemalla. Pariskunnan 7-vuotias Vilma -tyttö ei vielä ota kantaa näihin asioihin, vaikka on aloittanutkin jo aikoinaan voimistelu-uransa isä-Harrin kanssa aikuinen-lapsi ryhmässä ja nyt yksin valmennusryhmässä nimeltään Meritähdet.

Taru on kuudestoista puheenjohtaja

– Olen ollut puheenjohtajana seurassamme viime helmikuusta lähtien, joten toimena se on minulle vielä uusi. Olen seuramme 16. puheenjohtaja. Ajoittain tunnen olevani vielä niin noviisi, vaikka johtokuntatyössä olen ollut mukana jo 10 vuotta. Puheenjohtajan paikalta asioita katselee kuitenkin niin toisenlaisesta näkökulmasta ja haasteena on kokonaisuuk-sien hahmottaminen ja tule-

vaisuudenkin visiointi. Vastuu ison seuran pyörittämisestä tuntuu harteilla, vaikka päällinjat pyörivätkin rutiinien mukaan. Johtokunnassamme on myös viime aikoina tapahtunut henkilövaihdoksia ja uusien ”sisään ajaminen” vie aina aikansa.

Vaikuttajapuheenjohtajana en osaa mainita, olen johtokuntatyöni tehnyt saman henkilön eli Niemisen Leenan ollessa puheenjohtajana. Toivoisin voivani jatkaa hänen hyviä perinteitään, mutta samalla voivani luoda jotakin omannäköistä ja uutta. Uutena perinteenä toivoisin voivani vaikuttaa johtokuntatyöskentelyssä tehtävien tasapuolisempaan jakautumiseen.

Kun seura täytti 60-vuotta, puheenjohtajana toimi Ritva Uurto ja hänen jälkeensä seurasi Tuire Minkkinen, Raili Ilvesmäki ja Leena Nieminen ja nyt siis seura elää Tarun aikaa.

– Tämän hetken liikuntakulttuurissa näen Naisvoimistelun olevan murroksessa sikäli, että tämä hektinen aika on vahvaa tuotteistamisen aikaa. Perinteinen naisvoimistelu on jäädä Pilates-, Body Balance-, Spinning-, Body Compact-, ChiBall ym. hitti-tuotteiden jalkoihin. Myös itämainen vaikutus, kehon huoltoon ja rauhoittumiseen

sekä mietiskelyyn liittyvät lajit nostavat päätään. Ajan ”ismi” on kehötietoisuus ja keuhonhallinta.

Naisvoimistelusta löytyy yhteys moniin uusiin liikunta tuotteisiin ja monet liikuntatuotteet mielestäni pohjautuvat perinteiseen voimisteluun ja keskustaliikuntaan. Tanssillista voimistelua ei pidetä hittinä, mutta sillä on kaikki edellytykset tulla sellaiseksi uudelleen. Myös seurallamme on kaikki edellytykset olla luomassa tätä hittiä, mutta se vaatii meidän vanhojen konkareiden jaksamista olla mukana ja nuorten innostamista, kouluttamista ja opastamista voimistelu-suuntaiseen ajatteluun ja toimintaan. Perinteinen voimistelu on hetken aikaa ollut kadoksissa ja nuoret tytöt ja pojat ovat kadottaneet mielestäni yhteyden omaan ruumiiseensa. Liikunta on usein välineellistä ja kilpailutoimintaan tähtäävää. Naisvoimistelu nimenä on myös liiaksi sidoksissa naisten liikuntaan, vaikka useassa Svoli:n seurassa, kuten Vammalassakin, liikutetaan paljon myös poikia ja miehiä.

Kun vanhemmat, perinteellisessä naisvoimistelussa mukana olleet lukevat edellä mainittuja englanninkielisiä nimiä, voi vain kuvitella heidän päivittelevän, mihin naisvoimistelu on menossa. Siihen on kuitenkin sopeuttava ja etsittävä sieltä ne ”chiballit”, jotka kiinnostavat nykynuoria, mutta kuitenkin säilyttäen ne muodot, joilla saadaan pidettyä mukana myös ns. vanhemmat ikäluokat.

Harrastajista on kilpailua

– Jäseniä Vammalan Naisvoimistelijoissa on n. 580. Ohjaajia seurassamme on parikymmentä ja harjoitustuntien lukumäärä viikossa on 30. Aikuisille suunnattuja ryhmiä on 10, aikuinen-lapsi -ryhmiä kaksi, lasten- ja nuortenryhmiä 12 sekä valmennusryh-

Jatkuu seuraavalla sivulla

Vammalan naisvoimistelijoiden esityksissä on tyylilykyä, vauhtia ja buumoria!

Nuori puheenjohtaja...

Jatkoa edelliseltä sivulta

miä neljä. Harjoituksia pidetään viikon jokaisena päivänä viidellä eri koululla.

Seuran jäsenmäärä on pienentynyt vuosien saatossa ja Taru kiteyttää syyt siihen lyhyesti näin: "Liikuntatarjonta on kasvanut Vammalassa ja tullut monipuoliseksi. Vahvoja kilpailijoita on tullut lisää ja tämä näkyy jäsenmäärän pienenä laskuna".

– Harjoitustilojen vähäisyys tai pikemminkin tarkoitukseen sopimattomuus lienee kyllä ongelma monelle Vammalan seuralle. Monen koulu sali on auttamattoman pieni tai matala, jotta harjoittelua voitaisiin tehdä liittojen sääntöjen määräämissä puitteissa. Voimistelu- ja jumpparyhmissä, joissa liikutetaan suuria massoja sekä joukkuevoimistelussa, jossa kilpailualue on kooltaan 10x12 metriä, tilan koko korostuu erityisesti. Liian pienessä tilassa joukkuevoimisteluharjoittelu kärsii oleellisesti. 4-vuotiaiden Nallejumpissa ja vähän vanhempien temppuilujumpparyhmissä liian pieni sali voi

olla myös selvä turvallisuusriski törmäilyvaaran vuoksi. Lapsi tarvitsee tilaa liikkumiseensa jo pelkästään reagoitakyvyn kehittymättömyyden vuoksi.

Tarun esille ottama näkökohta turvallisuus asioista on varsin mielenkiintoinen. En muista koskaan kenenkään muun seuran tuoneen tätä seikkaa esille valitettaessa salien pienuksista ja mataluuksista.

Jäsenmaksut kohoavat, vetäjistä puutetta

Salivuorot tulivat maksullisiksi tänä syksynä eli käytännössä liikuntaihmiset jakavat seura-avustuksia, joista sitten ns. sivistysihmiset ottavat osan takaisin kunnalle.

Taru on hämmästyynyt niistä perusteluista, millä salivuorot tulivat maksullisiksi. Tämä tietää automaattisesti jäsenmaksujen kallistumista.

– Seurani tulevaisuuden näen itsessään haasteena. Haasteena on tuo "ajan hen-

gessä" pysyminen; uusia hituttuotteita kysellään, tuntitarjonta joutuu joka kevät suurennuslasin alle, salivuoroista taistellaan ja nykyään myös maksetaan, nettisivujenkin avulla olisi helpompi tunneillemme löytää. Paineita seuralla on jäsenmääränsä pitämisessä ja kasvattamisessa. Pieni ydinporukka tekee pyyteetöntä seuratyötä, mutta uusia innokkaita sitoutujia on enää vaikea löytää. Kilpailuakin tanssiliikunnan saralla on Vammalassa nähtävissä.

Yksi jatkuvista haasteista on ohjaajaresurssit. Monta ihanaa ja koulutettua ohjaajaa jättää seuran juuri, kun ohjaajataidot ovat kukassaan. Mistä löytää ne uudet innostuneet nuput? Mistä löytää ne jo kukassaan olevat konkarit? Varsinkin aikuisista ohjaajista on ainainen pula. Kuka enää jaksaa sitoutua seuratyöhön, vaikka palkalliseenkin? Ja ennen kaikkea, mistä saada se positiivinen palaute, innostava hymy tai käden puristus kaiken kritiikin ja nurinan keskeltä? Nykyelämän meno on niin suorituspaineista, täydellisyyteen pyrkivää ja tuoteistettua, että joskus tuntuu, että seuratyöltäkin vaaditaan jo ammattimaista otetta pärjätäkseen perustehtävässään

tanssi- ja voimisteluliikunnan tarjoamisessa kaupunkilaisille. Emme ole ammattilaisia, emmekä siihen pyrikään. Pysymme seurana ja se työ täyttää mielestäni perustehtävän kiitettävästi.

Edellä mainitut ajatukset ovat varmasti tuttuja kaikille seuratoiminnan johdossa oleville. Jokainen pieni kädenojennus ja vetäjän huomioiminen on kullan arvoinen teko seurajohdolta, mutta kuinka pitkälle se kantaa? Jonkinlaisen kokemuksen omaavana olen sitä mieltä, että lajista riippumatta vastuu jää, ja jo monessa seurassa on jäänytkin, lasten vanhempien vastuulle ainakin tuonne 10-12 vuoden ikään saakka. Ongelma siitä eteenpäin on kuitenkin olemassa, joka löytää ratkaisun, on eräänlainen seuratoiminnan lottovoittaja.

Kun kysyn lopuksi, mitä Taru sanoo 5-vuotiaalle työlle, joka haluaa tulla mukaan naisvoimistelijoiden riveihin, Taru vastaa: "Tukka letille ja eikun kupperiskeikkoja tekemään".

Voisiko sen paremmin sanoa.

Jussi Lehtinen
Kuvat: Vammalan
Naisvoimistelijat

KULJETUSLIIKE
FINSKA
VAMMALA

03-514 3531

☎ PÄIVYSTYS
0500 236 212

KULJETUKSISTA

VARASTOINTIIN

KAUKOKIITO

VAMMALA ☎ 03-512 4000
FAX 03-512 4010

KAUNISTA • KODIKASTA • KESTÄVÄÄ

Vammalan Kaluste Ky

Itsenäisyydentie 10, Vammala, puh. 03-514 1077

Vammala on hyvä asuinpaikka

Halusin selvittää, minkälaiseksi nykyajan nuori kokee Vammalan asuinpaikkana, minkälaisena hän näkee harrastusmahdollisuudet, palvelut jne. Haastateltavaksi löytyi erilaisten sattumien kautta nuorukainen, joka tällä hetkellä on suorittamassa asevelvollisuuttaan Säkylässä.

Hän on Antti Koskenniemi, mies Karkun Palvialasta.

– Synnyin Helsingissä, mutta jo puolivuotiaana minut tuotiin vanhempieni myötä Vammalaan, joten pidän itseäni paljasjalkaisena vammalalaisena tai pitäisikö sanoa tyrvääläisenä, kuten monilla nuorilla on tapana tehdä. Palvialassa on todella ollut mainio asua, sieltä löytyy rauhaa ja luontoa, joille annan suuren arvon.

Antti on nyt 19-vuotias salskea nuorukainen, jolla on rauhallinen olemus, mutta omaa myös tarvittavaa temperamenttia, pelaahan hän jalkapalloa VaPS:n edustusjoukkueessa, mikä nousi III divisionaan tänä syksynä. Armeija luonnollisesti haittasi osallistumista syyskierroksen peleihin ja sama taitaa olla edessä ensi kauden kevät-kierroksella.

– Pääsin keväällä ylioppilaaksi ja heinäkuussa menin armeijaan. Hain sitten ns. kansainvälisiin valmiusjoukkoihin, jonne pääsin pääsykokeiden kautta. Se antaa jatkossa mahdollisuuden mennä rauhanturvajoukkoihin, joissa velimies Johannes palvelee parhaillaan Kosovon maaperällä. Aika näyttää, innostunko seuramaan hänen jalanjälkiään. Olen nyt joka tapauksessa vuoden armeijassa ja minulla on myös opiskelupaikka valmiina Helsingin Yliopistossa fysiikan opiskelijana.

Armeijaan meno itsestään selvyys

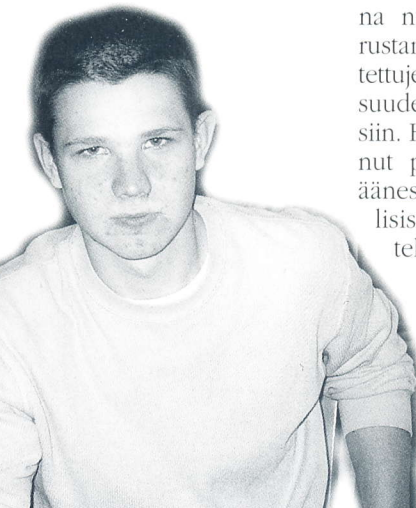
Vaihdamme ajatuksia myös

asevelvollisuuden suorittamiseen liittyvistä asioista. Keskeyttämisprosentti on yllättävän iso ja armeija jää monelta kesken heti palvelun alettua.

– Syy siihen löytyy sekä fyysiseltä, että henkisesti puolelta. Minulle armeijan suorittaminen oli itsestään selvyys, enkä pidä sitä esim. fyysisesti mitenkään erikoisen raskaana.

Hän ei ole kokenut paljon puhuttua simputusta ja jos sitä jossain muodossa on ollut, on se tapahtunut esimiesten toimesta ns., pilke silmäkulmassa. Anttia huvittaa, kun kerron omista kokemuksistani, jolloin pitää mennä 1950-luvulle. RUK:ssa ”pääsin” erään santsarin hampaisiin sillä seurauksella, että jouduin kirjoittamaan joka ilta yhden Annelosen arkin jännitysromaanin kuukauden ajan. Hyvä hän siitä tuli, vaikka ei julkaistukaan! Se oli ns. henkistä simputusta parhaimmillaan, mutta ehkä siitä oli apua näiden juttujen tekoa ajatellen, joten kiitos vaan, santsari Rummukainen.

– Minusta Vammala on ollut mitä parhain asuinpaikka. Tämä on sopivan kokoinen kaupunki, rauhallinen, luonnoltaan tosi kaunis ja olen saanut suurin piirtein ne pal-

19-vuotias Antti Koskenniemi on viihtynyt Vammalassa hyvin.

velut, joita olen kaivannut ja tarvinnut. Toisaalta Tampere on niin lähellä, että esim. huippu-urheilun tai -viihteen näkeminen ja kuuleminen on mahdollista. Täällä on vilkas seura- ja järjestötoiminta, joten kaikille pitäisi löytyä omat harrastusmahdollisuudet.

Otan esille paljon puhutun uimahallin ja yllättäen vai eikö, Antti vastaa: ”En ole pitänyt henkilökohtaisesti sitä isona puutteena, sen paremmin kuin Kilpinokan sillankaan puuttumista. Olen tosin omistanut ajokortin vasta vä-

hän aikaa, mutta Vammaskosken sillan liikenteestä ei minulla ole ollut ongelmia.

Antti näkee hyvänä puoleena nuorisoparlamentin perustamisen ja nuorisovaltuutettujen osallistumismahdollisuuden valtuuston kokouksiin. Hän ei ole itse osallistunut politiikkaan, mutta on äänestänyt kaikissa mahdollisissa vaaleissa ja aikoo tehdä sen jatkossakin.

Siinä suhteessa mies näyttää hyvää esimerkkiä ikätovereilleen.

En tiedä, osuiko haastateltavaksi ”liian” positiivinen vammalalainen, mutta siitä olen varma, että vastaukset tulivat suoraan miehen sisimmästä turhia kaunistelematta.

Jalkapallo yhdistää

Edellä mainittu toteamus tuli jälleen todistettua haastattelun yhteydessä. Puhuessamme jalkapallosta istui viereisessä pöydässä naistenki-

lö nauttimassa päivän lounasta. Yhtäkkiä hän kääntyi ympäri ja sanoi: ”Anteeksi, mutta en voinut olla kuulematta keskusteluanne jalkapallosta, minun mielestäni Forssell on paras, eikä Hyytiäkään huono ole, Litmasen aika taitaa olla ohitse!” No, kukapa se siinä sitten oli, oli pa vammalalaisten hyvin tuntema Hyvösen Rauha eli ystävien kesken Rape.

Teksti ja kuvat:
Jussi Lehtinen

Vammaskosken sillalla

Riston omakohtaiset kokemukset

Paikkakuntalaisille varsin tuttu persoona Risto "Korpo" Suominen muistaa varsin hyvin vuonna 1958 tehdyn sillan laajennuksen. Hän oli päässyt armeijasta toukokuussa ja meni heti isänsä autoilija Eero Suominen töihin ajamaan soraa ko. työmaalle.

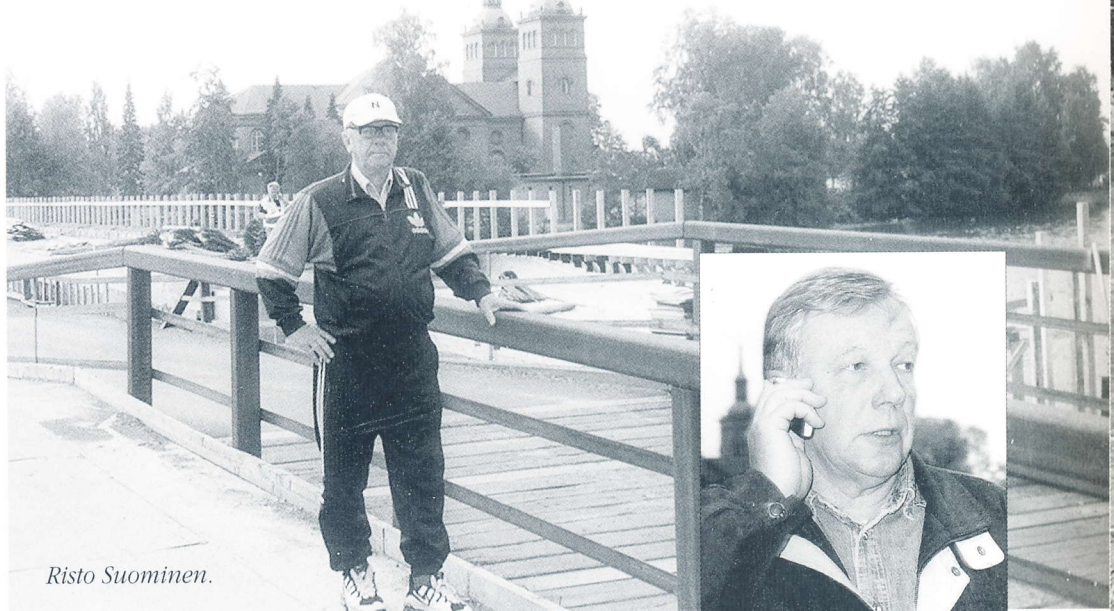
–Urakoitsijana toimi helsinkiläinen yrittäjä, mutta siitä huolimatta työ sujui mallikkaasti. Eräänlainen betoniasema pystytettiin sillan pohjoispäähän ja Innan Erkki levitti siinä tehtyä betonia traktorin perälevyllä. Liikenne toimi koko ajan, eikä tarvittu liikennevaloja, mutta kyllä oli autoliikennekin siihen aikaan vielä melko vähäistä. Muistikuvani mukaan rautakaiteiden teko oli annettu Rannin Konopajalle ja sieltä tuli nuoret Vuorenojan veljekset Teuvo ja Seppo niitä tekemään ja vaikeissa olosuhteissa teki-vätkin kunnan kaiteet.

Riston elämäntyöksi muodostui melko luonnollisella tavalla yrittäjäys juuri kuorma-auto pyöräkuormaajalalla. Hän on nähnyt sekä liikenteen kasvun, että erikoisesti autojen ja työkonoiden kehityksen vuosikymmenien aikana. Ajokilometrejä kertyi yli miljoona, eikä mies ajanut näillä määrillä edes kunnan kolaria.

– Osalle autoilijoista sillan liikennevalot ovat varsinainen kauhistus ja aiheuttavat monenlaista säpinää liikenteessä. Ajetaan päin punaisia valoja, koukataan jonosta toisten ohitse, tukitaan liikenneympyrät molemmissa päissä jne. Ylitän sillan autolla, polkupyörällä ja jalkaisin, joten ehdin tarkkailla tilannetta koko rakentamisen ajan. Edellä mainituista hölmöilyistä huolimatta liikenne sittenkin sujuu kohtuullisesti. Autoilijoiden käyttäytyminen on pitkälti asennekysymys, joltain aina joskus palaa

Muutama vuosiluku, jotka olen poiminut erilaisista tietolähteistä:

- 1520-luvulla ensimmäinen maininta ko. sillasta.
- 1680 tulvavesi rikkoi silloisen puusillan, uuden rakensivat pääasiassa paikalliset talonpojat.
- 1713 Suomen armeija poltti sillan, uusi valmistui Isonvihan päätyttyä 1723.
- 1840 silta uusittiin hämeenkyröläisen urakoitsijan toimesta.
- 1874 rakennettiin viimeisin puusilta.
- 1915 valmistui nykyinen kivilta.

Risto Suominen.

niin sanotusti pinna.

Kun otan esille paljon puhutun Kilpinokan sillan, mies oikein innostuu. Risto oli rakentamassa Tampere–Turku valtatieä 45 vuotta sitten ja muistaa miten jo silloin työmaalla puhuttiin ko. sillan tarpellisuudesta ja mahdollisesta rakentamisesta.

– Kilpinokan silta olisi pitänyt aikanaan rakentaa, eikä se ole myöhäistä vielääkään. Saataisiin raskas liikenne pois Vammalan keskustasta, ei tämä siltaremontti sitä miksi-kään muuta. En myöskään usko, että turistit ajaisivat Kilpinokan sillaa pitkin Vammalan ohitse tänne poikkeamatta.

Palvialan puheenvuoro

Juhani Ruuskanen on asunut vaimonsa kanssa Karkun Palvialassa vuodesta 1996 asti. Mies on käyttänyt Vammaskosken siltaa pääasiassa auton ratissa ja hänellä on selvät mielipiteet asiasta.

– Ennen remonttia sillan liikenne sujui kohtuullisesti ja koska yleensä aikatauluni oli sellainen, että esimerkiksi työpaikkaliikenne oli jo mennyt tai vasta tulossa, häiriöitä ei ollut. Nyt remontin aikana liikenne on luonnollisesti seisahdellut muutamaksi minuutiksi, mutta näin kiirettömän eläkeläisenä ei se ole minua stressannut, enkä ole pahimpiin ruuhkiin ajanut. Olen tietoisesti koettanut entistä enemmän kulkea siltoihin, kun on tilaa.

Juhani on hieman vaatimatonta puhuessaan kiirettömästä eläkeläisestä, sillä mies on toiminut jonkin aikaa Vammalan Kuntourheilijoiden puheenjohtajana ja veti lävitse mm. juuri seuran 30-vuotisjuhlallisuuudet. Kuvaushetkeäkin täytyi sovitella, koska seuran majalla oli menossa

Juhani Ruuskanen.

Ritva Louna.

talkootyöt ja puheenjohtajanhan on näytettävä joukoille hyvää esimerkkiä. Edessä on jälleen myös Rautaveden maratonin järjestelytyöt, jotka ovat jo ohitse tämän lehden julkaisuhetkellä.

– Raskas liikenne pitäisi

syksyllä 2005

ohjata pois kaupungin keskustasta, sillä se rasittaa kohtuuttomasti niin sillan rakenteita kuin tiestöäkin, joka on kaupungin sisällä hyvin ahdasta ja rajallista ilman raskaita rekkojakin. Kilpinokan silta-asia on hieman outo Juhaniille, mutta hetken mietityään, vastaus tulee:

– En valitettavasti tunne esittämäsi Kilpinokan sillan historiaa, mutta liikenteen jatkuvasti kasvaessa Vammaskosken uusikin silta saattaa muodostua pullonkaulaksi, jolloin kysymäsi uusi silta on varmasti enemmän kuin paikallaan sujuvan liikenteen ohjaamiseen. Aika näyttää, mitä tapahtuu. Saattaa olla, että Juhani saa järjestää vielä monet maratonit, ennen kuin juoksijat pääsevät ylittämään Kokemäenjoen ko. siltaa pitkin!

Naisellinen näkökohta

Ritva Louna asuu lähellä Uosson risteystä ja on tottunut katselemaan pitkiä autojonoja mm. Varikonkadulla.

– Minulla ei ole ollut ongelmia sillan liikenteen kanssa koskaan. Ylitän sillan kävellen, tai autolla lähes päivittäin. Ajaessani pihasta Varikonkadulle ja kääntyessäni Uosson risteykseen, muut autoilijat antavat mukavasti paikan syntyneeseen jonoon, kyllä tyrväläiset autoilijat ovat ihania ja saattaa siellä joukossa olla joku ulkopaikkakuntalainenkin!

Todettakoon, että Ritva on syntyperäinen tyrväläinen, mutta lähti koulunkäynnin jälkeen ihan Helsinkiin saakka. Siellä vierähti pääasiassa pankkimaailmassa noin 30 vuotta ja sitten oli edessä paluu juurilleen.

– On kai luonnollista, että joidenkin pinna välillä palaa, emmehän me tyrväläiset ole tottuneet liikennevaloissa odottelemaan. Tosin, kun ajamme Tampereelle, voimme joutua punaiseen aaltoon

ja siellähän odottelimme ja pidämme asiaa aivan luonnollisena.

Paljon on ollut puhetta juuri raskaan liikenteen aiheuttamista haitoista keskustan läpi-ajon takia. Tähän kohtaan Ritva antaa arvoituksellisen vastauksen: "Eiköhän se suju remontin jälkeenkin, kuten ennenkin".

Siirrän keskustelun Kilpinokan siltaan, joka tuntuu olevan Ritvalle suhteellisen outo asia. Toisaalta hän tuntuu miettineen asiaa, koska hänellä on siihen vastaus.

– En haluaisi Kilpinokan siltaa rakennettavan koskaan. Hän kuitenkin myöntää, että hyvinä puolina olisi liikenteen jakaantuminen ja ruuhkien välttäminen. Ritvaa mietityttää myös taloudellinen puoli, kuinka kallis sellaisesta sillasta oikein tulisi-kaan.

Kun nämä haastattelut oli tehty, saatiin lukea lehdistöstä, että remontti venähtää yhdeksällä kuukaudella! Tyrvään Sanomien toimittaja Veli-Matti Saksi epäili jo uuden maailmanennätyksen syntyneen. Kymmenen kuukauden urakka-aikaan lähes toinen mokoma lisää! No, pian me pääsemme todennäköisesti ajamaan kaksipuolisessa liikenteessä pahimman talviajan. Sen jälkeen totutellamme uudelleen liikennevaloihin ja jos hyvin käy, Jussinpäivänä kaikki ovat tyytyväisiä tai sitten ei.

Entä Kilpinokan silta?

Kysäisin asiaa arkkitehti Jorma Tuomistolta ja vastaus on tässä: "Kilpinokan silta ei ole missään toteuttamisohjelmassa. Se on kuitenkin säilytetty kaavoissa mm. voimassa olevassa asemakaavassa". Voisi sanoa, että tilanne on eräänlaista varautumista tulevaisuuteen, ovat päätökset sitten suuntaan tai toiseen.

Teksti ja kuvat:
Jussi Lehtinen

PLUSSA

www.rautia.fi

Avoinna:

ma-pe 9-18 Tervetuloa!
la 9-14

Itsenäisyudentie 64, 38200 VAMMALA
puh (03) 512 3200 fax 512 3215

leipomo
ROSETTI

**EDULLISESTI
LEIPOMOTUOTTEITA**

aamuvarkaisesta n. klo 17.00
Nuutilankuja 4 Vammala 03-514 2334

AGRI MARKET

Pesurinkatu, 38200 VAMMALA

☎ (03) 514 2351, faksi (03) 511 2562

Tilause ravintola
Kestikievari
LOEKORANTA
Gasthaus

- Perustettu v. 1900
- Asemakatu 34, Vammala
- 03-514 3662

Voiko Vammalan seutu menestyä globaalissa maa

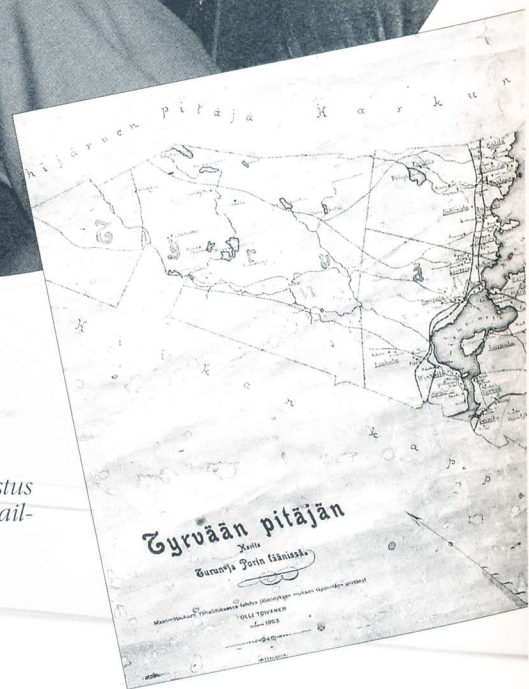
Euroopan unionin laajeneminen, Kiinan jäsenyys maailman kauppajärjestössä, kehitysmaiden kasvavat ongelmat ja "pahuuden globalisaation" levittäytyminen kaikkialle maailmaan tuovat eteemme paljon uusia haasteita. Teknologian kehitys etenee nopeana ja synnyttää jatkuvia muutoksia, kansainvälinen pääoma - erityisesti eläkesäästöistä johtuva - etsii kuumeisesti uusia uskottavia sijoituskohteita ja liikkuu nopeasti ja herkästi paikasta toiseen. Kehityksensä alkuun päässeet kasvunälkäiset kansakunnat, muun muassa Kiina, Intia, Brasilia ja monet muut, valtaavat aggressiivisesti paikkaansa maailmassa. Vanha ja kankea Eurooppa painiskelee muutoksen tuskissaan.

Suomi on suhteellisesti ottaen selvinnyt laman jälkeisenä aikana varsin hyvin, tosin vauhti on viime vuosina pahasti hiipunut. Varhainen eläkkeelle siirtyminen ja erityisesti suurten ikäluokkien poistuminen työmarkkinoilta samaan aikaan kuin työmarkkinoille tullaan varsin myöhään pitkien opiskeluaikojen takia, merkitsee tulevina vuosina suurta työvoimavaajasta. Maahanmuuttajat yksinään eivät voi täyttää syntyvää aukkoa. Erityisesti palvelu-aloilla avautuvissa töissä on runsaasti sellaisia, joissa asiakas haluaa palvelua omalla äidinkielellään. Sen vuoksi pyrkimykset eläkeiän nostamiseen ja opiskeluajan lyhentämiseen sekä sitkeän työttömyyden purkamiseen ovat ymmärrettäviä ja välttämättömiä.

SITRAn eläkkeelle jäänyt yliasiamies ja Helsingin Kauppakorkeakoulun emerituskansleri Aatto Prihti on kotoisin Kiikan Leikkuusta. Hän on myös yksi Teknikum-Yhtiöiden omistajista. Näin ollen kiinnostus vanhan kotiseudun menestymisestä globaalissa maailmassa on varsin ajankohtaista.

Kun globalisaation tutkiminen on ollut vuosia SITRAn keskeisimpiä tehtäviä, on paikallaan kysyä, miten Sastamalan tulisi tiensä raivata tulevat 15 vuotta.

ilmassa?

Yrittäjyys ratkaisee

Kaikki nämä hyvät pyrkimykset ovat kuitenkin kiinni siitä, syntykö riittävästi uutta yrittäjyyttä, löytykö ikääntyville yrittäjille ja yrityksille työn jatkajia ja pärjäävätkö suomalaiset yritykset kansainvälisessä kilpailussa. Vain kasvava yritystoiminta tuo riittävän veropohjan hyvinvointiyhteiskunnalle. Jo nyt on nähtävissä, että liian vähän osaamista sisältävä yritystoiminta siirtyy pois Suomesta tai loppuu. Innovatiivinen yritys kykenee luomaan uutta ja kehittämään sen asiakkaiden haluamaksi tuotteeksi tai palveluksi. Mielikiintoiseksi tulevaisuuden yritys ympäristön tekee se, että asiakkaiden tarpeet, toiveet ja vaatimukset muuttuvat nopeassa tahdissa ja yrityksen on kyettävä oivaltaamaan tämä omassa toiminnassaan. Innovaatiot ovat kas-

vavassa määrin ihmisverkoston kehittämisiä ja entistä vähemmän yksilön aikaansaannoksia. Niinpä innovatiivinen yritys erottautuu muista luovalla ilmeellään, jossa ihmiset ovat innostuneita ja eteenpäin katsovia ja hierarkiset rakenteet ovat vähäisiä. Samalla työn ja kodin yhteensovittamisessa on onnistuttu ja verkostomainen toiminta suhteessa muihin yritysisiin, yliopistoihin, tutkimuslaitoksiin ja myös kolmannen sektorin toimijoihin on saatu eläväksi.

Sijaintipaikallakin on merkitystä

Innovatiivinen yritys pyrkii valitsemaan kotipaikkansa osaamiskeskittymien perusteella. Tällaisessa osaamiskeskittymässä on saatavissa helposti kaikki tarvittavat verkoston osat, joista palveluita ja partnereita tarvitaan. Erityisesti riskirahoitusmahdollisuudet ovat tärkeitä. Kaikkein innovatiivisimmat yritykset ovat hyvin kriittisiä sijaintipaikkansa suhteen. Niinpä onkin kannettava huolta siitä, että voimme pitää tämän ydinjoukon Suomessa ja että saamme houkuteltua tänne uusiakin innovatiivisia yrityksiä. Eurooppaan syntynee kymmenkunta merkittävää innovaatiokeskusta, ja Helsingin seudustakin on mahdollista tällainen keskus kehittää, jos yhteistä halua ja valmiutta siihen löytyy.

Entä Vammalan seutu?

Aluekeskuksen ja alueiden kehitys rakentuu tulevaisuudessa innovatiivisten yritysten varaan. Perinteinenkin yritystoiminta voi menestyä

tulevaisuudessa hyvin, mikäli sen raaka-aineet, tuotantotekniikka tai tuotannon toteutustapa, tuotteen ominaisuudet, muotoilu tai markkinointitavat sisältävät jotakin sellaista ainutlaatuisuutta, jota kilpailijoilla ei ole, ja asiakkaat kokevat tuotteen niin oivalliseksi, että siitä kannattaa maksaa riittävä hinta. Tämä edellyttää lähes aina uudenlaista verkostomaista toimintaa ja selkeää työnjakoa. Menestyviä yrityksiä on kasvavassa määrin myös palvelualoilla. Suomen korkeatasoinen teknologinen osaaminen tarjoaakin hyvät mahdollisuudet liittää yhteen perinteistä osaamista ja uutta teknologiaa. Erilaiset älytuotteet tekevät tuloaan. Myös vanhenevan väestön uudenlaiset tarpeet tarjoavat yrityksille paljon mahdollisuuksia.

Suuret kansainväliset ja kotimaiset yritykset ulkoistavat monia toimintojaan. Kansainvälisesti on tunnettua, että paljon tehtäviä siirtyy esimerkiksi Intiaan. Suurin syy tähän on, että Euroopassa kukaan ei tarjoa kilpailevia palveluita. Kansainvälisten yritysten kieli on englanti, mutta esimerkiksi kirjanpito ja taloushallintotehtävissä kielitaitovaatimus ei ole kovin suuri. Voisiko Vammalan seudulta löytyä riittävä osaamis pohjaa sellaisen verkoston luomiseen, joka pystyisi yhdessä markkinoimaan palveluitaan määrätynlaisia tehtäviä ulkoistaville yrityksille kotimaassa ja Euroopassa? Vuosia sitten Suomesta kerättiin kansainväliseen kongressiin henkilöitä, jotka osasivat saksan kieltä ja lääketieteen sanastoa. Monet jo eläkkeellä olevat ihmiset innostuivat tehtävästä, joka oli projektiluontoinen ja hyvin palkattu. Tulevaisuuden menestys perustuukin osaamis-

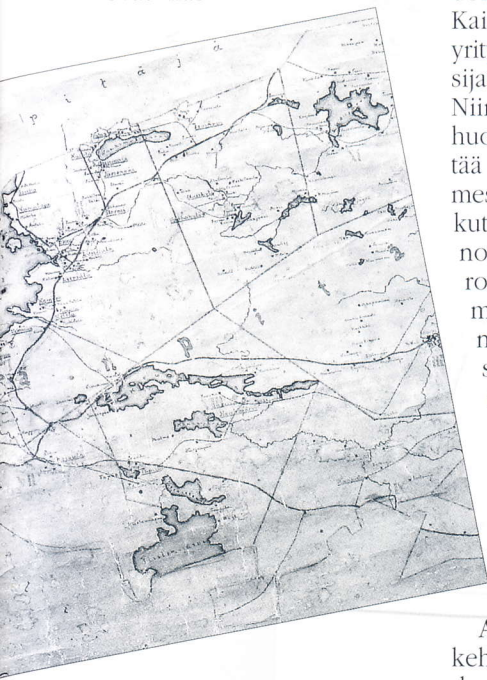
ten yhdistelyyn ja markkinointiin. Ongelmana on, että esimerkiksi Vammalan seudun osaajista ei ole kovin tarkkaa tietoa. Niinpä tulevaisuudessa pitäisi tuntea entistä tarkemmin työhalukkaat osaajat.

Käden taitojen alueella Vammalan seutu on tunnetusti hyvä, mutta yrittäjien yhteistoiminta vaikeata. Yhteistoimintaa tulisi pikku hiljaa harjoitella, kun sukupolvi vaihtuu. Sieltä voisi löytyä uusia mahdollisuuksia. Yritysten ja kaupungin yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa antaisi hyvän lisän nykyiseen elinkeinopolitiikkaan.

Innovatiivinen hyvinvointiyhteiskunta

Menestyvässä Suomessa innovatiivisuutta tarvitaan myös julkisen hallinnon ja palveluiden alueella. Erityisesti kuntien toiminnassa tuote- ja palvelukehityspanos on vähäinen. Palveluiden suuren määrän vuoksi tuntuisi luonnolliselta, että budjeissa yritysten tavoin olisi jokin prosentti budjetin loppusummasta tuote- /palvelukehityspanosta. Tätä saattaisi tehostaa, jos julkisellakin puolella olisi Teke-sin tapainen organisaatio, joka antaisi osatukea hyville uusille ideoille ja kehittämissuunnitelmille. Erityisen kiireellisiä olisivat terveydenhuollon ja sosiaalitoimen alueilla toteutettavat kehityshankkeet, joissa suomalainen huippuluokan teknologiaosaaminen liitettäisiin julkisiin palveluihin ja samalla etsittäisiin palveluiden parhaat toteuttajat.

Aatto Prihti

Vammala 2020

Vuosi 2020 tuntuu ensimmäiseksi etäiseltä ajankohdalta, joka on kaukana tulevaisuudessa. Kirjoittaja ryhtyy helposti ajattelemaan teknologioita ja utopioita, jotka siintävät horisontissa.

Entäpä, jos ajatteleekin 15 vuotta taaksepäin, vuosiluku on 1990. Ei tunnu ajanjakso enää pitkältä. Silloin Tampere ja Vammala myivät Hotelli Ellivuoren osakkeet ja sopivat alueen asemakaavoittamisesta. Viisaimmat saattoivat aavistaa finanssitalouden ylikuumenemisen ja pankkikriisin.

Valtatie haastaa

Vammalan toimintaympäristössä tapahtuu muutoksia. Pirkanmaan talouden vetovoima kasvaa ja ydinkeskusta, Tampereen Hämeenkatu, saa rinnalleen uuden valtatie mukana modernien teollisuus- ja liiketoimintojen nauhan. Lempäälän Ideapark, Nokian Citymarket ja Bauhaus Partolan alueella ovat esimerkkejä alkuvaiheesta. Tulossa on satoja tu-

hansia kerrosneliömetrejä, jotka nivELYVÄT Pirkkalan lentoaseman alueeseen kiinni. Tuo kaikki ei jätä kylmäksi vammalalaista kuluttajaa. Tämä synnyttää jo nyt yrittäjyyden kehittämislle haasteen kotikaupungissamme. Haaste merkitsee investointeja ja niitä varten asemakaavoja, jotka tulevat nopeasti voimaan.

Uusi imago välttämätön

Vammalalaisen autoilijan tunteita kuumentaa polttonesteiden hinta, joka säilyy kohti vuotta 2020 korkeana. Joukkoliikenne palvelee huonosti ovelta ovelle haluaava autoilijaa uudella ohikulkutiellä. Etäisyys luo mahdollisuuden lisätä tarjontaa Vammalassa. Kilpailua monipuolistaa Häijään kasvava tarjonta. On paine saada Vammalaan uutta imagoa ja uutta vetovoimaa. Tarvitaan yhteistyötä, hyviä kumppaneita ja luovaa otetta.

Kansainvälisessä toimintaympäristössä kiinalaiset ha-

luavat Aasian olevan johtava taloudellinen alue ja Kiinan siinä johtava valtio. Kiinan, Intian ja muiden Aasian maiden henkilöresurssit ovat mitaamattoman suuret, useita miljardeja. Vammala ei pysty kilpailemaan matalapalkkaisella työvoimalla. Etäisyytekijä ja kuljetustalous vaikuttavat siihen, mitkä toimialat meillä ja Euroopassa menestyvät. Esimerkiksi automati-soitu metallin laserleikkaus ja

levynkäsittely tuottavat kokoonpanoon suoraan valmiita komponentteja ilman työstövaiheita. Teknologia mahdollistaa minimaalisen työnäköksen tarpeen. Matalapalkkaedun merkitys sulaa pois ja avautuu taas uusia mahdollisuuksia.

Vety energia-alan veturi

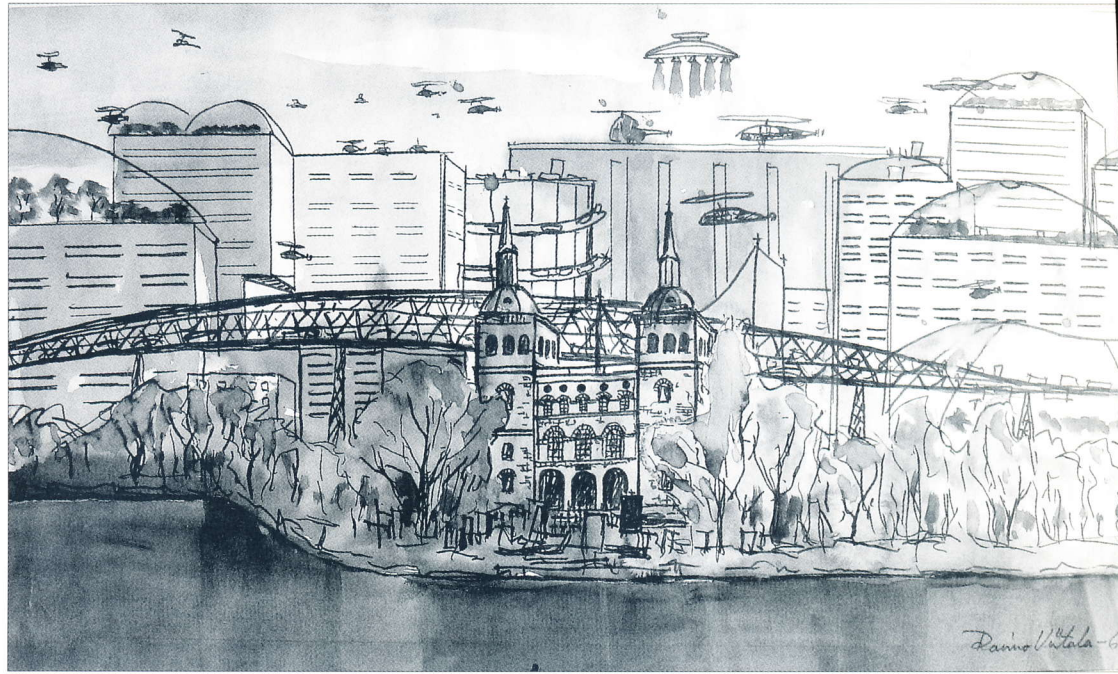
Yrityksemme menestyvät

Ellivuoren Satuniemeen nousee jopa 100 lomamökkiä

Vammalan kaupunginjohtaja Paavo Sallia on aina kiinnostanut tulevaisuuden tutkimus oman kotiseudun osalta. Kiinnostus tulee sekä yliopistollisen koulutuksen pohjalta että kotikaupungin olemassaolon oikeutuksesta kuntien, maakuntien ja valtiovallan puristuksessa.

Taiteilija Raimo Viitalan näkemys Vammalasta vuonna 2025. Teos on tehty vuonna 1967. "Eivät toteudu Viitalan ennusteet elinaikanamme", toteaa Salli.

kohti vuotta 2020. Sukupolvet vaihtuvat ja monikansallisten rinnalla on joukko perheyhtymiä. Osaamisesta on pidettävä huolta ja koulutus on yrittäjyyttä tukevassa asennossa. Yllätyksiä yritysille tulee. Ja myös henkilöstölle. Maapallon mittakaavaiset liiketoiminnot ovat pyörteisiä.

Vety kiinnostaa autoteollisuutta ja koko energia-alaa. Fuusioreaktoreiden kaupallinen käyttö sijoittuu visioissa vasta vuoden 2050 tienoille. Vedyllä on merkitystä sitä ennen. Seudullisen elinkeinopolitiikan yhtenä helmenä on Äetsän vetytalouskeskus, jossa koestus- ja tutkimus on tuottanut liiketoimintaa laajemmallekin.

Vetovoimaa asumiseen

Vammala kiinnostaa asuinpaikkana. Ydinkeskustassa huoneistoneiliöt ovat kalliita. Omakotitontit menevät kau-paksi. Kukkuri, Vinkki ja Roismala ovat vuonna 2020 vehreitä ja upeita pientalo-alueita, joissa hedelmä- ja koriste-puut kukkivat. Kaupungilla on pari-kolme uutta asuntoaluetta, myös Rautaveden länsirannalla. Kaikki nauttivat raikkaasta ja ensiluokkaisesta pohjavedestä. Karkku-talojen alue alkaa Krutsintiellä täytyä.

Työssäkäynti Vammalasta Tampereen kaupunkiseudulle kasvaa, uudet ohikulkutien liiketoiminnot tarjoavat työ-

paikkoja. Vammalassa asutaan luonnonläheisesti palvelujen äärellä.

Uudet asukkaat tuovat elinvoimaa. Kirjaan on kulttuurin painopisteenä saatu uusia näkökulmia. Monipuolinen yhdistys- ja seuratoiminta sykkii vilkkaana.

Vapaa-ajan Vammala luottaa vetovoimaa myös pysyvään asumiseen. 36-reikäinen golf-kenttä, laskettelukeskus, 100 Ellivuoren Satuniemen lomamökkiä, Hoikan aluekeskuksen terveysliikuntamaa ja Heinijärven hevosurheilukeskus muodostavat seudun kulttuuri- ja maatilamatkailupalvelujen kanssa kokonaisuuden, joka vetää muutakin toimintaa puoleensa. Sitä on yhdessä haettu,

tehty kaava ja toteutus on hyvässä vauhdissa. Mikä se konkreettisesti voisi olla? Tästä ja muustakin kirjoittaja toivoo palautetta.

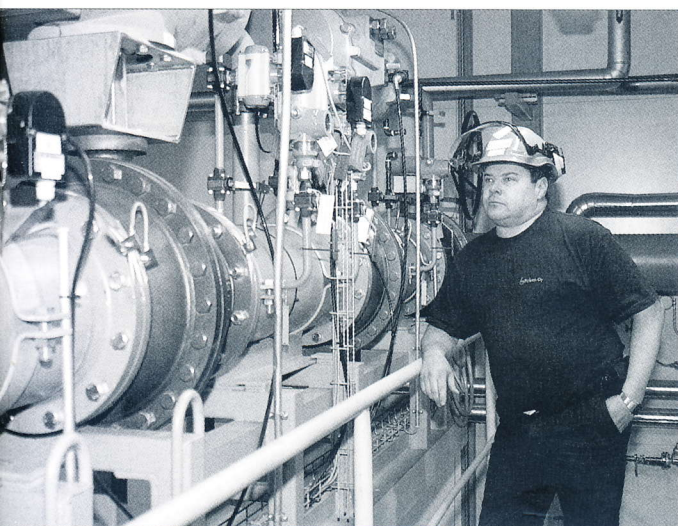
Kuntapalvelut murroksessa

Kunta- ja palvelurakenne muuttuu hyvin todennäköisesti vuoteen 2020 mennessä. Talous ja ikärakenne pakottavat muutoksiin. Tätä kirjoitettaessa Sastamalan alueen kunnat ovat toteuttaneet valtakunnallisestikin noteerattuja yhteistyömuotoja.

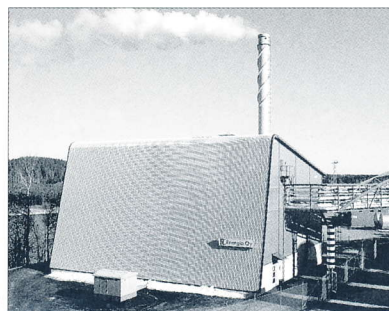
Valtiovallan toimenpiteet vaikuttavat oleellisesti kuntien toimintaedellytyksiin. Sairaanhoidon ja hoivapalvelujen tarve kasvaa suurten ikäluokkien vanhenemisen myötä jyrkästi. Syntyy suuri koulutussuunnittelun haaste: Millainen on työvoiman tarjonta alkaen vuodesta 2010, kun eläköityminen pääsee vauhtiin. Hinnoitteleeko liian pieneksi jäänyt osaajien joukko työpanoksensa yli kansantalouden kestäkyvyn? Tätä kysymystä ei ratkaista yksinomaan organisaatioiden rakenteita uudistamalla.

Vähintään yhtä suuret haasteet liittyvät koulutuksen mitoittamiseen ja maahanmuuttoon.

Paavo Salli
kaupunginjohtaja

Vety voi olla kaupallisesti merkittävä energialähde ennen fuusioreaktoreiden kehittymistä toimivalle asteelle. Kuvat Äetsän vetyvoimalaitokselta.

Ammatillisiin perusopintoihin tulevien nuorten määrä on tiedossamme vuoteen 2020 mennessä lukuun ottamatta maahanmuuttajia. Nuoret ovat entistä paremmin selvillä eri alojen ammateista ja töiden sisällöstä hyvän ennakkoperehdyttämisen ansiosta. He pystyvät valitsemaan tutkintoonsa soveltuvia kursseja ja myös täydentämään opintojaan tarpeen mukaan ammattikorkeakoulu- jopa yliopistotasoisilla osioilla

Ammatin opiskelu on entistä joustavampaa, myös työn ohella tapahtuvaa oppisopimuskoulutuksen tyyppistä ja henkilökohtaisista edellytyksistä riippuvaa todellista opiskelua. Entistä suurempi kilpailu on myös

Ammattikoulutuksen visiointia vuoteen 2020

tosiasia, maahanmuuttajien aiheuttama paine ja heidän valintansa opintoihin luo myös innostusta suomalaisiin. Tämä näkyy esimerkiksi mm. siinä, että maahanmuuttajille järjestetyt englanninkieliset opetusryhmät vetävät myös suomalaisia opiskelijoita. Seutukoulujärjestelmä tukee monipuolisuutensa ansiosta monimuoto- ja verkko-opetuksen kehittämistä ja hyväksikäyttöä, enää ei kallista polttoainetta tarvitse käyttää päivittäiseen kulkemiseen. Osan opiskelupäivistä voi valita ja suorittaa tehokkaasti myös kotona.

Vammalan seudulle osaavia tekijöitä

Hyvin suuri osa opiskelijoista suorittaa kursseja jotka ovat yhteisiä lukion kanssa ja ne hyväksi luetaan myös myöhemmissä opiskeluissa ammattikorkeakouluissa tai yliopisto-opiskelussa. Monet alat, varsinkin teollisuudesta, tukevat opiskelijoita

opiskelussa tarjoamalla työpaikkoja ja opintojen näytesyöaiheita stipendeineen. Näin ne juurruttavat nuoren omalle alalleen ja jopa kotiseudulle. Kehityksen takajiksi saadaan mm. osaavia insinöörejä omalta seudulta, jolloin myös vaihtuvuus työpaikoilla on vähäisempää. Kaikki ammatillinen opiskelu johtaa tutkintotodistukseen joita on eri

tasoisia muiden eurooppalaisten mallien mukaisesti.

Suomalainen teollisuus on pääosin selviytynyt kilpailussa erikoistumisensa, korkean laadun ja toimitusvarmuutensa ansiosta. Seudun ammatillinen koulutus on aina luottanut teknologiateollisuuden kehittymiseen ja kilpailukykyyn, koulutusta on tästä näkökulmasta kehitetty niin, että huippuosajia saadaan myös pieniin kaupunkeihin ja erikoistuneisiin yrityksiin. Menestyneet yritykset ovat tämän ymmärtäneet jo kauan sitten ja lähteneet tiiviiseen yhteistyöhön ammatillisen koulutuksen kanssa. Siksi myös koulutuksen järjestäjä on uskaltanut investoida, rakentaa ja hankkia uutta tekniikkaa yhdessä yritysten kanssa. Vammalan

Rehtori Olli Suominen on luotsannut ammatillista koulutusta Vammalassa 20 vuotta. Tänä päivänä oppilaitos on valtakunnallisesti noteerattu korkealle. Koulun osaamista on kehitetty jopa vieniartikkeleiksi. Kuvassa Suominen uuden palvelukeskuksen rakennustyömaalla.

Alla: Opiskelija Sami Parkkonen ohjelmoi tietokoneohjattua Fanuc-työstökoneetta.

Oikealla: Lavasterakentamisen opettaja Mauri Mäkelä poseeraa "Yövärtijaksi" nimeytyneen tv-mallinukan kanssa.

seudulla tämä on auttanut tärkeältä osaltaan myös työvaltaisen teollisuuden riittäväen kannattavuuteen eikä johtanut epävarmoin sijoituksiin ulkomaille.

Etuna yksilöllisyys ja pienet sarjat

Huipputekniikka luo mahdollisuuden taloudelliseen tuotantoon myös yksilöllisessä tuotannossa tai pienissä sarjoissa. Esimerkiksi lasertekniikka eri sovelluksiin on laajasti käytössä tehokkuutensa, tarkkuutensa ja monikäyttöisyytensä ansiosta. Myös vesileikkaus vaikeiden materiaalien esim. kiven työstössä on syrjäyttänyt monissa tehtävissä vanhat

menetelmät. Eri materiaalien työstö ei ole ongelma, ei myöskään niiden yhdisteleminen. Opetuksen yksi tärkeimmistä asioista on taloudellinen ja tehokas työskentely ja tähän liittyvä kestävä kehityksen huomioonottaminen. Materiaaleja ei tuhleta, entistä vähemmästä tehdään enemmän ja parempaa ja kaikki kierrätetään mahdollisimman tarkoin uusiokäyttöön. Teollisuusautomaatiikka on tässä hyvänä apuna, se tuottaa ihmiskättä parempia ja tasalaatuisempia tuotteita.

Opettajien koulutus entistä tärkeämpää

Opettajien virkoja on todella vähän, viroissa olevat ovat

hyvin palkattuja kokonaisyöajassa olevia oman alansa laajasti hallitsevia asiantuntijoita, joiden tehtävänä on laadukkaasti ja yksilöllisen opetuksen järjestäminen. Pitkästä, puuduttavasta opettajakoulutuksesta on siirrytty entistä tarkempaan ja vaativampaan sisäoppilaitokseen jossa punnitaan erityisesti ammatilliset kyvyt ja laajemmatkin kehittämismotivaatiot. Opettajakoulutus on entistä enemmän valmistusta käytännön työhön monimuoto- ja verkko-opetusta ohessa hyödyntäen. Lisäksi opettajia lainataan erityisasiantuntijoina työpaikoilta. He opettavat suuren osan ammatillisista osaamistarpeista koulun ja työpaikan yhteistyönä. Nämä kurssit päätyvät osaamisnäyttöön kyseisen alan vaatimusten mukaisesti. Ammatin perusteiden opetus on vielä vanhan käytännön mukaista mutta lyhyempää ja tehokkaampaa ammattimiehen kanssa suoritettua työtä. Tämä järjestely on parantanut opiskelumotivaatiota todella merkittävästi eikä turhia poissaoloja tai keskeyttämissä juurikaan ole.

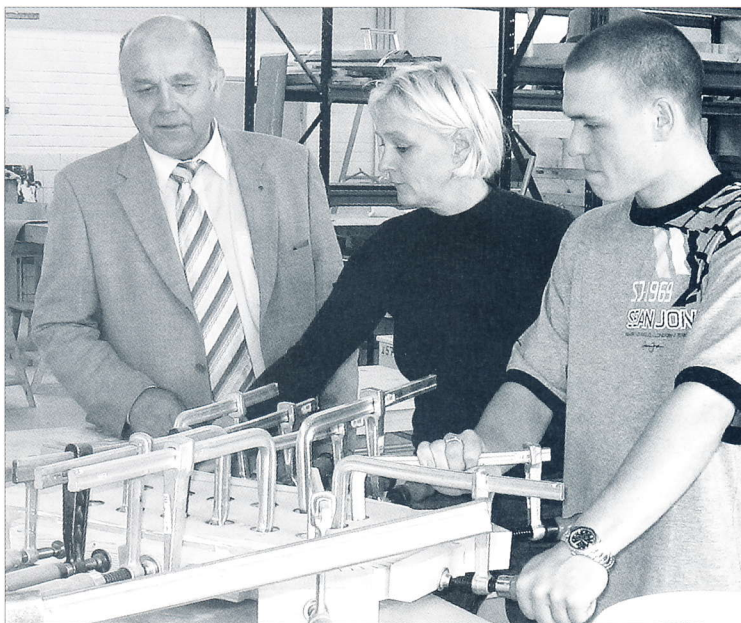
Vammalassa koulutetaan osaajia hyvin monille aloille, saavutettavuus on edelleen tärkeää seudun koulutuksen tarvisijoille. Koulutusta järjestää suuri yhtiö joka pystyy tarjoamaan myös kaupallista koulutusta yksilön tarpeiden mukaisesti.

Vammalan seudun ammatillinen koulutus on edelleen valtakunnallisestikin tunnettu hyvistä opetusratkaisistaan, hyvistä työelämäyhteyksistään, yrittäjäkasvatuksesta sekä kansainvälisistä yhteistyökumppaneistaan joiden kautta sekä opiskelijat että opettajat laajentavat ja parantavat oman alansa osaamista kaupankäyntiä myöten.

Olli Suominen
Vammalan seudun ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän johtava rehtori

Opiskelija Jari Kuusisto tävittämässä vaneria muotiksi opettaja Eila Turusen opastamana.

Salakarien komean Karkku-talon sisätilojen pitäisi olla jouluna täysin asumiskunnossa. Pibatöitä ja ulkokuoren laittamista sen sijaan riittää vielä ensi vuodeksikin.

Salakarin kymmenhenkisessä perheessä joulua odotetaan tavallistakin innokkaammin. Perheen tavoitteena on muuttaa uuteen kotiin joulukuun alussa, ja jouluna muutto- ja rakennushässäkän pitäisi viimein rauhoittua.

Salakarin perhe muuttaa jouluksi uuteen kotiin

Olemme asuneet vuoden kerrostaloasunnossa, jossa ei ole hissiä, tiskikonetta eikä montaa makuuhuonetta. Kerrostaloasuminen vaatii lapsilta pitkää pinnaa, koska samassa huoneessa asuu monta sisarusta. Uudessa talossa isoimmille lapsille on luvassa omat huoneet”, perheen vanhemmat Riikka ja Petteri kuvailevat perheen parasta joulu-lahjaa.

Salakarit muuttivat viisi vuotta sitten Tampereelta

Vammalaan, jonne perheen houkuttelivat Petterin työ Patrialla ja pikkukaupungin tarjoama turvallinen kasvuympäristö. Nyt perhe rakentaa paikkakunnalle jo toista omakotitaloa.

”Vanhan kodin jäätyä pieneksi, olisimme halunneet ostaa vanhan maatilaa. Kun sellaista ei löytynyt, ihastuimme messuilla esitelyyn Karkku-taloon. Perinteitä kunnioittavassa talossa on meille riittävästi tilaa ja vanhan ajan tuntua”, Riikka ja

Petteri kertovat valinnastaan.

Maalaismaisuuksien on Vammalan valtti

Salakarit ovat viihtyneet Vammalassa hyvin. Jopa kaupungin terveydenhuoltopalvelut saavat perheeltä kiitosta.

”Terveyskeskus- ja hammaslääkäripalvelut toimivat täällä hyvin, vaikka paikalliset moittivatkin niitä. Esimerkiksi päivystysjonot ovat lyhyitä verrattuna Tampe-

reen Hatanpäähän, jossa joutuu jonottamaan aina tuntikausia”, Riikka vertaa.

Salakarien mielestä Vammala on turvallinen paikka elää. Turvaverkko on parempi kuin isoissa kaupungeissa, koska pikkukaupungissa lähes kaikki tuntevat toisensa. Perhe uskookin, että Vammalan on mahdollista houkuttaa asukkaita Tampereelta ja Nokialta.

”Vammalan vahvuuksia ovat turvallisuus ja maalaismaisuuksien, jotka kiehtovat lap-

siperheitä. Kaupungin ei siis kannata hävittää kaavoituk-
sella pikkukaupungin maa-
laisidylliä”, Riikka vihjaa.

Lapsiperheen edut otettava huomioon

Salakarit myöntävät, että kaupungin palveluissa on myös parantamisen varaa. Jos paikkakunnalle halutaan houkutella lisää asukkaita, kaupungin pitää ottaa lapsiperheiden asiat entistä paremmin huomioon.

”Vammala markkinoi itseään kaiken hyvän kasvupaikkana, mutta päätösten perusteella kaupunki panostaa lähinnä vanhuksiin. Esimerkiksi kodinhoidontuen kuntakohtainen lisä olisi lapsiperheille tärkeä, jotta lapsia voitaisiin hoitaa kotona”, Petteri pohtii.

Tänä vuonna lapsiperheiden palveluihin saatiin jo

Perheen jäsenet Tomi (vas.), Saana, Sami, Roni, Riku, Petteri, Riikka sylissä Saana, Riina ja Noora luottavat siihen, että uusi koti valmistuu jouluun mennessä. Uskokaa tai älkää, mutta aattona tässä keittiössä paistuvat ja tuoksuvat joulukinkku ja laatikot.

yksi huomattava parannus, kun kaupunki palkkasi lapsiperheille oman kodinhoitajan. Riikka pitää tärkeänä, että kodinhoitaja saadaan pysymään kaupungissa.

”Kodinhoitajasta on hyötyä kaikille lapsiperheille ja etenkin muualta muuttaneille, joilla ei ole omaa turververkkoa paikkakunnalla. Olisi hienoa, jos kodinhoitajan voisi saada myös lyhyellä varoitusajalla kuten Tampereella. Apua tarvitaan eniten juuri akuuteissa tilanteissa kuten sairastapauksissa, mutta nykyään kodinhoitaja pitää varata paria päivää aikaisemmin”, Riikka kertoo.

Positiivisuus auttaa arjen vilskessä

Riikka ja Petteri Salakari saavat aina silloin tällöin vastata ihmettelyihin, miten kymmenhenkinen perhe selviää rakennusrumbasta ja arjen pyörittämisestä. Salaisuus tuntuu löytyvän Petterin suunnitelmallisuudesta ja Riikan loppumattomasta positiivisuudesta.

”Monet kysyvät, miten syli riittää kaikille näin isossa

minen on aloitettu hyvissä ajoin, sillä lahjojen hankkiminen ja paketointi ei ole helppoa, kun perheessä on kahdeksan uteliasta silmäparia.

”Päätimme pitää vuokrasopimuksen voimassa joulun yli, jotta voimme pakata lahjat kerrostalossa. Joinakin vuosina olemme lähteneet kaupunkikilomalle, jotta olemme päässeet tekemään joulustokset rauhassa”, Riikka ja Petteri kertovat.

Kymmenhenkisessä perheessä ollaan tarkkoja siitä, että jokainen saa saman verran lahjoja. Riikka ja Petteri tekevät hyvissä ajoin listan, jossa luetellaan, kuka saa lahjoja keneltäkin.

”Toiset voivat saada esimerkiksi kummeilta enemmän lahjoja kuin toiset. Me tasoitamme tilanteen niin, että jokainen saa yhtä monta pakettia”, Riikka kertoo.

Perheen joulupe-
rinteet ovat vuosien varrella muovautuneet jouheviksi. Lahjanaruista on luovuttu aikaa sitten ja lahjapaperitkin kerätään samantien jätesäkkiin.

”Lahjat avataan yksi kerrallaan, jotta kaikki tietävät, mikä lahja on saatu keneltäkin”, Riikka kertoo.

Voisi kuvitella, että kymmenhenkisen perheen joulu on yhtä vilinää ja vilskettä, mutta Salakareilla varataan aikaa myös rauhoittumiseen. Jouluaatto on pyhitetty omalle perheelle, ja valmisteluja helpotetaan sillä, että ainakin laatikot tilataan valmiina.

”Aattona touhuaminen rauhoittuu kahdeltatoista, jolloin kuunnellaan joulurauhan julistus. Sen jälkeen sonnustaudutaan juhla-vaatteisiin, luetaan jouluevankeliumi ja sitten odotellaan joulupukkia”, Riikka kuvailee aatto-tunnelmaa.

Henna Sotamaa

*Kaksivuotias Saana odottaa jo joulusau-
naan pääsyä. Rakennukselle tulles-
saan hän haluaa aina esitellä vieraille, mihin suihku tulee.*

perheessä. Äidin syli ei aina riitäkään, mutta meillähän on yhdeksän varasyliä. Toinen, mitä usein kysytään, on se, joutuvatko isot lapset tekemään paljon kotitöitä. Eivät joutu, mutta toki esimerkiksi viikkoraha on sidottu huoneensiivoamiseen, kuten varmaan monessa muussakin perheessä”, Riikka valottaa perheen arkea.

Jokaiselle yhtä monta pakettia

Isossa perheessä suunnitelmallisuus on tarpeen niin arjessa kuin juhlassakin. Salakareilla joulun suunnittele-

Saksan kieli on kiinnosta-
nut minua pienestä pitä-
en ja innostus sen kuin kas-
vaa! Kolmen vuoden opiske-
lun jälkeen halusin kokeilla
rakastamaani kieltä "paikan
päällä" aidossa ympäristös-
sä. Luin lehdestä Lions Clu-
bin nuorisovaihdosta ja pää-
tin koettaa onneani. Ihanaa:
talvella sain tietää, että pää-
sen kesällä kolmeksi viikoksi
Itävaltaan!

Odotettu matka alkoi 9.
heinäkuuta. Lensin Wieniin
Tampereen ja Helsingin kaut-
ta toisen vammalalaisen tyt-
tön, Hanna Ala-Hongiston,
kanssa. Hän oli tulossa sama-
lle leirille Karkun Lions Clu-
bin lähettämänä! Oli mu-
kava matkustaa yhdessä, kun
edessä olevat kolme viikkoa
jännittivät molmepia yhtä
paljon. Saavuimme Wieniin
aamupäivällä. Isäntäperheet
olivat meitä vastassa, minua
perheeni isä Ferdinand eli
Ferry. Matkustimme Ferryn
kanssa 25 kilometrin päähän
30 000 asukkaan Badenin
pikkukaupunkiin. Perhee-
seeni kuuluivat myös äiti
Helga ja 20-vuotias tytär Bir-
git. Perheen 17-vuotias poika
Christoph oli samaan aikaan
Lionsien nuorisovaihdossa
Havaijilla!

Paras perhe Badenissa

Parempaa perhettä en olisi
voinut toivoakaan! Viikon
aikana koin ja näin paljon
ja minua kohdeltiin kuin
perheenjäsentä, Birgitistä tuli
minulle kuin oma sisko. Vierailimme
sukujuhlissa, kävimme
Wienissä ja teatteris-
sissa, tutustuimme muutamiin
nuoriin, jotka olivat tulossa
samalle leirille, kävimme ui-
massa Badenin kuuluisissa
roomalaiskylpylöissä ja kat-
somassa raveja, jotka järjes-
tettiin kaupungissa joka tors-
tai. Vanhemmat eivät puhu-
neet kovin hyvää englantia,
enkä minäkään kovin hyvää
saksaa, joten minä puhuin
englantia ja he saksaa! Ym-
märrys löytyi aina jollain ta-
valla...

Itävalta on todella kaunis,
vuoristoinen maa. Alpeille en
päässyt, mutta korkeita vuoria
oli muuallakin. Maa on

Ich habe mein He- in Österreich verlo

myös metsäinen, metsiä on
kuulemma Pohjoismaiden
jälkeen eniten koko Euroo-
passa. Suomalaisesta määrä
tuntuu kyllä aika vähäiseltä!
Kaunis luonto muistuttaa
paljon Suomen luontoa, ja
ihasteltavaa riittää arkkiteh-
tuurissa – Itävallan kauniissa,
vanhoissa rakennuksissa!

Entäs pöydän antimet? Pe-
rinteisiä ruokia ovat esimer-
kiksi schnitzelit, joista
suosituimpia tietenkin Wien-
er schnitzelit eli wienin-

leikkeet. Erilaiset jälkiruoat,
mm. piirakat, ovat myös
suosittuja. Juomana suosit-
taan viiniä, koska Itävallassa
on paljon viinitiloja. Viinitilo-
jen yhteydessä on usein
"heurigen" eli viinitupa, jos-
sa voi maistella tilan viinejä
ja syödä maukkaan itävalta-
laisen aterian. Isäntäperheeni
kanssa kävimmekin mon-
ta kertaa syömässä tällaises-
sa heurigenissa, jossa Birgit
oli kesätoissa.

Viikko isäntäperheessä hu-

rahti valitettavan nopeasti.
Hyvästelin perheeni kynelet
silmissä ja lähdin kohti E-
isenstadtia kahden viikon lei-
rille. "Vienna and around" -
leiri oli nimensä veroinen,
kiertelimme Wieniä ja sen
ympäristöä. Leirillä oli 45
nuorta 24:stä maasta, mm.
kaikista Pohjoismaista, Ita-
liasta, Turkista, Yhdysvallois-
ta ja Japanista. Ikähaarukka
oli aika suuri: nuorin oli vas-
ta 15-vuotias, vanhimmat 21-
vuotiaita. Meidät jaettiin 3-4

rtz
oren

hengen huoneisiin, sain huonetovereikseni unkarilaisen Kingan ja indonesialaisen Rosalinan. Suomesta meitä oli vain kaksi tyttöä, minä ja Hanna, molemmat siis Vammalasta!

Ensimmäiset päivät tutustuimme toisiimme ja leirikaupunkiimme Eisenstadtin. Se on Burgenland-osavaltion pääkaupunki, tosin aika pieni, vain 13 000 asukkaan kaupunki. Leirimme päämajana oli Bundesschülerheim eli

oppilasasuntola, joka toimii talvisin poikien sisäoppilaitoksena

Aika haipakkaa!

Leirin ohjelma oli aika tiivis, ehdimme nukkua vain 6-7 tuntia. Se ei haitannut, sillä näimme ja koimme upeita asioita. Ensimmäisellä viikolla kävimme Wienissä kolme kertaa. Näimme barokkityylisessä Belvedere-palatsissa näyttelyn Itävallan historiasta, vierailimme kauniissa Schönbrunnin linnassa ja saimme tehdä ostoksia vilkkailla kaduilla. Tapasin vapaa-ajalla myös itävaltalaisen kirjekaverini Bernhardin, joka asuu Wienin lähellä. Se oli todella mukavaa, eihän useinkaan saa tavata ulkomailla asuvia kirjeystäviään! Vierailimme myös Grazin kaupungissa, joka oli Euroopan kulttuuripääkaupunki 2003 ja jossa on upea keskiaikainen keskusta. Todella mahtava kokemus oli koskenlasku Wildalpen-nimisessä paikassa! Mukanamme olivat myös Ferry ja Birgit, joten näin heidät vielä uudelleen!

Ensimmäisen viikon lopulla ohjelmassa oli "Nations evening", johon kukin valmisteli esityksen kotimaastaan. Me kerroimme Suomesta ja tanssimme hip hopia - ei ihan tyypillinen suomalainen tanssi - mutta saimme aikaan persoonallisen esityksen. Harrastamme nimittäin molemmat hip hopia, joten muokkasimme hieman ryhmämme keväistä esitystä ja vaihdoimme kappaleen suomenkieliseen. Kaikkien esitykset olivat todella upeita. Huomasin, että vaivaa oli nähty!

Uudelleen Badeniin!

Toinen leiriviikko alkoi kannaltani mukavasti, sillä lähdimme Badeniin, jossa olin viettänyt ensimmäisen viikon. Näin kaikki tutut paikat ja sain näyttää muillekin, missä kaikkialla olin käynyt. Vierailimme myös vanhassa Wiener Neustadtin kaupungissa, kiipesimme Schnee-

Tavallista parempi
Ruokakauppa

Toivottaa Hyvää Joulua!

K SUPERMARKET

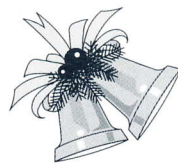
SUPERI

ROISMALAN RISTEYS
VAMMALA PUH. 512 8000

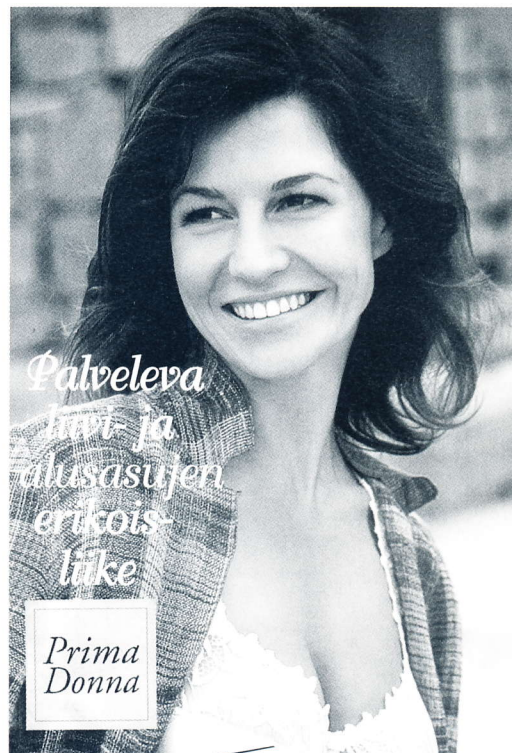
Avoinna: ma-pe 7-21, la 7-18

Vammalan seudun
ammattilliset oppilaitokset,
aikuiskoulutus- ja
oppisopimustoimisto

toivottavat

*Raukaisaa
Joulun aikaa!*

Prima Donna

PUTIIKKI
Naiselle

Puistokatu 18, Vammala, puh. (03) 514 2665

Isäntäperhe ja kirjoittaja Aino Tiitinen (oikealla).

berg-vuorelle yli kahden kilometrin korkeuteen, ja tutustuimme Burgenlandin historiaan. Loppuviikosta paikallinen nuoriso esitteli meille kaupungin iltamenoja. Toisen viikon aikana tutustuin

paremmin myös muihin leiriläisiin, ja loppuviikosta olikin jo haikeaa ajatella, että pian kaikki pitää jättää taakse ja palata koti-Suomeen.

Vaikka kolmen viikon aikana ehtikin tulla ikävä Suo-

meen, tuntui todella haikealta jättää kaikki kokemukset ja uudet ystävät taakse. Valvoin uuden kyproslaisen ystäväni Despina'n kanssa koko viimeisen yön, niin kuin lähes kaikki muutkin leiriläiset.

Lentokentällä tuli niin kamala kiire, etten ehtinyt hyvästellä ketään! Onneksi olin kuitenkin vaihtanut yhteystietoja muiden kanssa, ja nykyään viestittelenkin heidän kanssaan päivittäin.

Tahdon takaisin!

Itävallan-matka oli todellinen elämys, sain paljon ihania kokemuksia ja tutustuin Itävallan lisäksi muidenkin maiden kulttuureihin. Sain myös paljon uusia ystäviä, ja haluan tavata heidät vielä joskus uudelleen. Itävaltaan aion palata; säästän jo rahaa ensi kesää varten! Kielitaitonikin kehittyi, ainakin uskon, että opin ymmärtämään puhuttua saksaa paremmin ja uskallan itsekin käyttää sitä rohkeamminkin kuin ennen. Ainutlaatuisesta kokemuksesta haluan tietenkin kiittää Vammalan Lions Clubia!

Aino Tiitinen

toivottaa
Sastamalan Joulun lukijoille

***Rauhallista Joulua ja
menestyksestä vuotta 2006!***

Nuorilla riittää virtaa muillekin

Riittääkö Vammalalla vetovoimaa?

Vammalan Lions Club jakoi keväällä yli 1700 euroa stipendeinä 12 vammalalaiselle opiskelijalle, jotka opiskelivat Satakunnan ammatti-korkeakoulussa Huittisissa, Vammalan ammattikoulussa, Vammalan lukiossa/ammattilukiossa, Tyrvään käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksessa ja Sylvään koulun yläasteella.

Stipendit jaettiin keväällä, joten nyt loppuvuodesta on aika kysyä kuulumiset; miten vauhtia on riittänyt ja olisiko Vammalasta heille elämisen paikaksi valmistumisen jälkeen?

Saara Johansson

Alkukesä meni matkustellessa ja loppukesä kotona voimia kerätessä. Nyt hän opiskelee Vammalan lukiossa. Koulunkäynti on lähtenyt

mukavasti liikkeelle.. Oli upeaa saada stipendi, josta osa kului kahden viikon matkaan Turkissa. Matka oli suuri elämys. Ylioppilastutkinnon jälkeen tulevat jatko-opinnot ovat vielä mietintä-

myssyssä. Saara haluaa kuitenkin Vammalasta muualle opiskelemaan ja töihin.

Miia Suomela

Kesällä Miia oli Englannissa kielikursseilla. Englanninkielen taito vahvistui mukavasti. Muu aika meni reissatessa kotimaassa ja kotona oleiluun. Vammalasta hän siirtyi Sotkamon urheilulukioon, koska harrastaa kilpahiihtoa. Urheilulukiossa Miialla on oma hiihdon valmennusohjelma. Liikuntaa on tietenkin runsaasti, muuten ohjelma on kuten muisakin lukioissa. Saamastaan stipendistä hän on hyvin otettu. Rahat kuluivat sekä kielikursseilla että lukion aloituksessa. Jatkossa ammatti määrää asuinpaikan. Tuskin se on Vammala.

Leena Jarkko

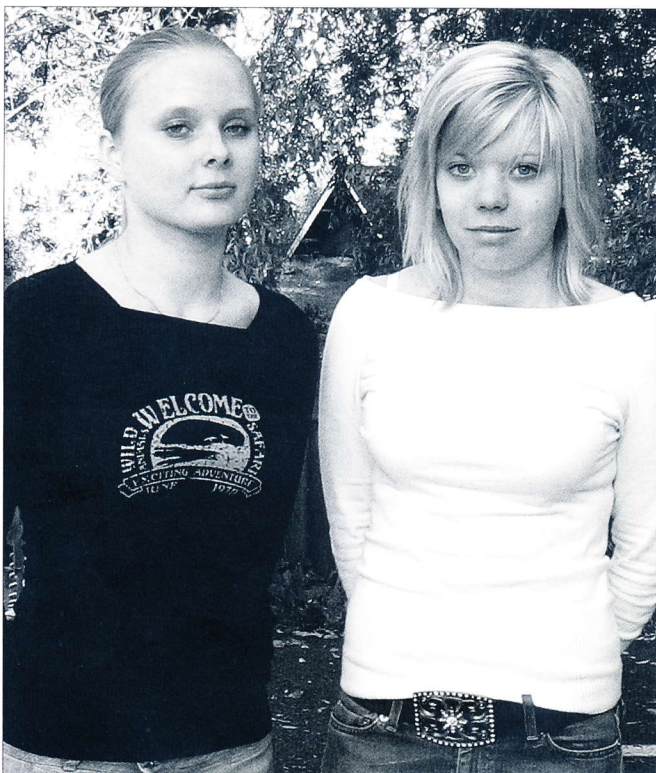
Kesä meni matkustellessa ja voimia kerätessä. Nyt Leena opiskelee Vammalan lukiossa. Lukio tuntuu oikealta vallinnalta. Leijonilta saamastaan stipendistä Leena oli

Miia Suomela.

hyvin iloinen. Itse asiassa hän odottikin stipendiä, koska oli panostanut lujasti opintoihin, jotka menivätkin hyvin.. Osa stipendirahoista on vielä säästössä odottamassa hyvää kohdetta. Ylioppilastutkinnon jälkeen toiveena ovat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Leena on epäröivä Vammalan vetovoimasta asuinpaikkakuntana valmistumisensa jälkeen.

Jatkuu seuraavalla sivulla

Leena Jarkko ja Saara Johansson.

Jenny Prusi

Kesä meni pääasiassa töissä Kalliokosken liikkeessä Vammalassa Marimekko-tuotteiden myyjänä. Nyt hän opiskelee Tyrvään käsi- ja taide-teollisessa oppilaitoksessa sisustusartesaaniksi. Se on upea linja, josta Jenny toivoo saavansa ammatinkin. Oli hienoa saada lukion jälkeen stipendi. Se on arvostuksen merkki ja kannustaa jatkaamaan. Jennylle Vammala on tärkeä kotiseutu ja hän haluaa jäädä tänne, kunhan työtä löytyy.

Jenny Prusi.

Pekka Lemmetyinen.

Tuuli-Maija Heinonen

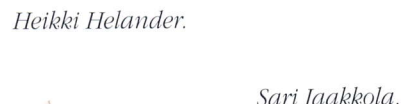
Kesä meni työn merkeissä. Naantalissa taidegallerian harjoittelijana. Se tuki hienosti opiskelualaa. Hän valmistui Vammalassa vaatetusartesaaniksi ja opiskelee nyt Paasikiviopistossa kuvataide-linjalla. Tähtäimenä on korkeakoulututkinto ja työura tällä alalla. Oli hienoa saada leijonilta stipendi, vaikka erilaisia stipendejä on varsin runsaasti jaossa. Tuuli-Maija on maskulainen ja tuskin palaan Vammalaan työhön. Opiskeluvuodet Vammalassa osoittivat kuitenkin, että kaupunki on mukava.

Heikki Helander.

Sari Jaakkola

Sari on ollut Vammalan kaupungin palveluksessa vuodesta 2004, joten kesä meni työn merkeissä. Hän on osistanut Vammalasta omakotitalon, joten puuhaa on riittänyt myös vapaa-ajalla. Tradenomitutkinto Satakunnan ammattikorkeakoulusta ja työtoimistosihteerinä on vastannut hyvin Sarin odotuksia. Työ on monipuolista ja palkitsevaa. Sari kertoo, että hänen saamansa stipendi oli ollut melkoinen yllätys, koska Punkalaitumelta opiskelemaan lähteneenä hän ajatteli, että Vammalan leijonat tukevat vain vammalalaisia.

Sari Jaakkola.

Pekka Lemmetyinen

Peltotyöt veivät kesän alun. Sen jälkeen olivat vuorossa

jalkapallon erotuomarin tehtävät ja loppukesästä matka Skotlantiin. Nyt on menossa varusmiespalvelu Utin Jääkäriyrykmentin laskuvarjojääkärikomppanijassa. Vauhti on ollut melkoinen ja kunto kovilla, kun täysissä renesseissä, rinkka ja kivääri selässä harjoitellaan laskuvarjohypyä.

Stipendin saaminen on aina mukavaa, kun joku toinenkin on sitä mieltä, että on onnistunut. Tällöin myös oma käsitys onnistumisesta vahvistuu. Intin jälkeen

opiskelu jatkuu Tampereen teknillisessä yliopistossa.

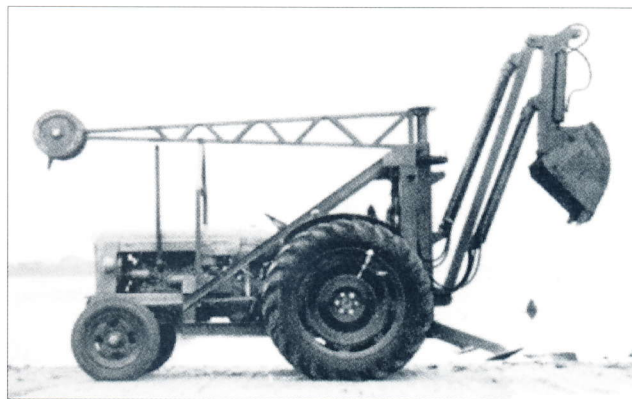
Valmistuttuaan hän palaisi mielelläni asumaan Vammalaan, kunhan koulutustani vastaava työ täältä löytyisi.

Heikki Helander

Alkukesä meni töissä Kiviniityllä ja heinäkuussa kutsui armeija. Nyt on menossa AuK, ja siviili koittaa vasta ensi heinäkuussa. Armeija-aika on mennyt hyvin ja Heikki on saanut toimia ammatillis-

ta koulutustaan vastaavissa tehtävissä autokomppanijassa. Armeijan jälkeen hän palaa Kiviniityn hommiin. Työpaikka on hyvä ja nyt on kova halu saada lisäoppia auton sähköisestä diagnostiikasta. Se on liikennevälineiden huollon tulevaisuutta. Heikki sai ammattikoulusta peräti kolme stipendiiä ja hänestä se jos mikä on kannustavaa. jatko-opintoja ajatellen.

Kalle Lomma

*Riuku-Vammaks
50-luvulta.*

Vammaksen juuret

löytyvät sota-ajan asekorjaamosta

Vammaksena tunnetun tehtaan alkutaival liittyi tiiviisti sota-aikaan ja aseiden korjaamiseen. Tehtaan perustamispäivänä pidetään maaliskuun 1. päivää vuonna 1943, jolloin pääesikunnan aseosasto määräsi ase-tekniikko Yrjö Haaviston perustamaan Ase- ja ampumatarvikevarikko 1:n asepajan Tyrväälle.

”Jo talvisodan aikana jalkaväkiaseiden korjausosasto siirrettiin Helsingistä Vammalaan, ja noin 180 henkeä aloitti työt Vammalan konepajan ja Levorannan autoliikkeen tiloissa. Kesällä

1941 Vaasaan perustettiin raskaiden aseiden korjaamo, jonka henkilökunta ja laitteet siirrettiin vuonna 1943 Vammalaan”, vuodesta 1944 tehtaalla työskennellyt **Martti Seppälä** valottaa tehtaan perustamista edeltänyttä aikaa.

Vammaksen tehtaan rakentaminen aloitettiin vuonna 1942. Kaksi vanhinta ja edelleen käytössä olevaa rakennusta valmistui talvella 1943.

”Tykkien ja kranaatinheitimien korjaaminen aloitettiin pian tehtaan perustamisen jälkeen. Sodan aikana

tehtaassa korjattiin aseita puutteellisissa oloissa ja koneetkin olivat lähes loppuunkuluneita. Sodan aiheuttama puute näkyi pitkään niin ruokakaapeissa kuin tehtaan raaka-ainevarannoissakin”, Seppälä kuvaa.

Komennuksesta tuli elämäntyö

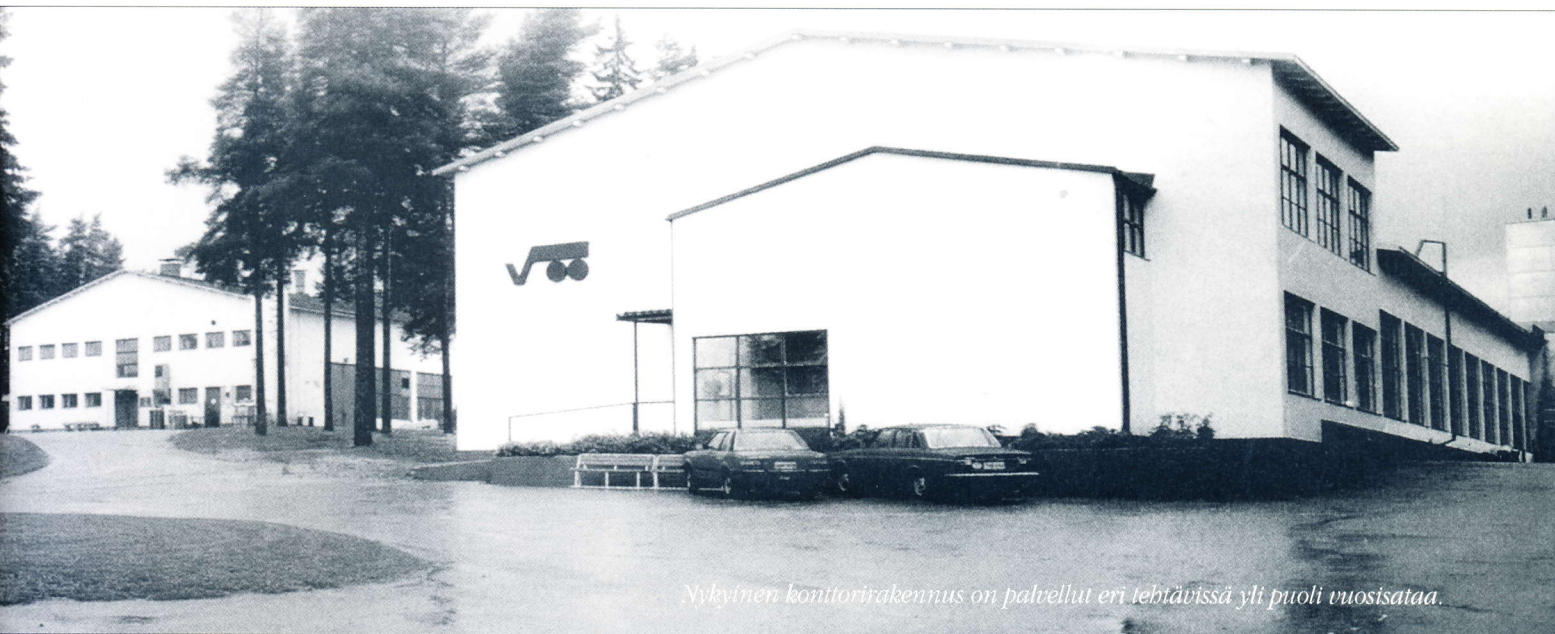
Tehtaan perustamisen aikana Tyrväällä ei ollut riittävästi ammattitaitoista työväkeä, joten tehtaalle perustettiin oma ammattikoulu. Elokuussa 1944 tehtaalle saatiin lähes sata ammattimiestä,

kun 15. asekorjauskomppania siirrettiin Äänislinnasta Tyrväälle.

”Uskon, että komppanian vankka ammattitaito vaikutti tehtaan kehitykseen. Suurin osa miehistä oli käynyt jo ennen sotaa ammattikoulun tai ollut oppisopimuksella konepajalla”, komppaniaan kuulunut Martti Seppälä kertoo.

Seppälä työskenteli ennen sotaa Tampellan konepajalla, josta hän lähti vuonna 1940 sotaväkeen.

”Joukko-osastosta minut komennettiin aseseppä-kurssille, ja kurssin käyneistä

Nykyinen konttorirakennus on palvellut eri tehtävissä yli puoli vuosisataa.

Iloista Joulua!

 Vammalan
seurakunta

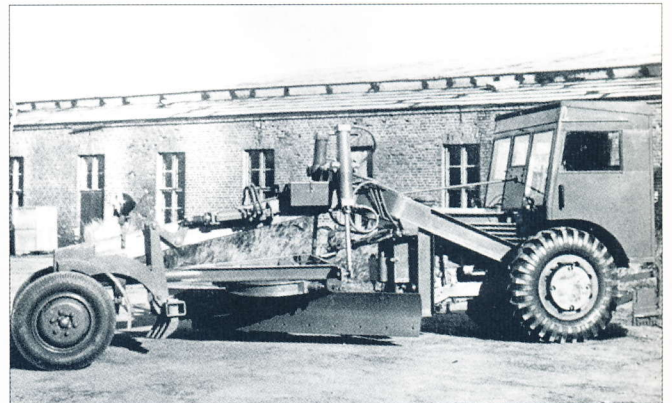
Vammaksen juuret...

muodostettiin aseenkorjauskomppania. Sota-aikana kävin myös asemestarikurssin, joten ammatin kannalta sodasta oli jopa hyötyä. Monella muulla nuorella tilanne oli toinen", Seppälä pohtii vakavana.

Sodan loputtua Seppälä päätti jäädä Vammakselle töihin.

"Silloinen toimitusjohtaja

Yrjö Haavisto lupasi minulle, että tehtaalla riittää töitä. Niin riitti ja työvuosia kertyi lähes 40", työnsuunnittelu-päällikön tehtävistä eläkkeelle jäänyt Seppälä kertoo. Sota-ajan työntekijöistä moni muukin jäi tehtaalle. Vaasan asekorjaamolta Vammalaan siirtyneet toimitusjohtaja Yrjö Haavisto, käyttöpäällikkö Runar Kronqvist,

Vammaksen ensimmäinen tiehöylä 50-luvulta.

Yksi tehdas, kuusi nimeä

- Vammalaan perustettiin 1. maaliskuuta 1943 *Ase- ja Ampumatarvikevarikko 1:n Asepaja*.
- Lokakuussa 1943 tehdas siirrettiin keskusvarikko 3:n alaiseksi ja tehtaan nimeksi vaihdettiin *Keskusvarikko 3:n Asepajat*.
- Sodan päätyttyä tehdas liitettiin Valtion Tykkitehtaaseen ja samalla nimeksi vaihtui *Valtion Tykkitehdas, Tyrvää*.
- Joulukuussa 1945 tehdas muuttui puolustuslaitoksen alitilittäjäksi, ja nimeksi tuli *Puolustuslaitoksen Asepaja, Tyrvää*.
- Elokuussa 1948 Valtioneuvosto nimitti tehtaalle johtokunnan, joka muutti tehtaan nimen *Puolustuslaitoksen Vammaskosken Tehtaaksi*.
- Vuonna 1991 tehdas muutettiin osakeyhtiöksi, ja samalla tehtaan nimi vaihtui nykyiseen muotoonsa *Vammaks Oy*:ksi. En tiedä onko tehtaalla tästä nimestä enää mitään jäljellä.

TeleRing

O i k e a p a i k k a .

TeleRing Vammalan DataNext Oy
Itsenäisyydentie 15, 38200 Vammala
vaihde 0424 20021

Haapaniemen juhla- ja pitopalvelu käytettävissänne!

Haapaniemen Pitot Ky

Haapaniementie, 38140 Kärppälä
VAMMALA, p. 03-515 4121

- * *perhejuhlat*
- * *yritys-tilaisuudet*
- * *mukava retkikohde; tilauksesta lounas/kahvi*
- * *viihtyisä rantasauna*

TERVETULOA TUTUSTUMAAN!

varastopäällikkö Olof Näse ja konttoripäällikkö Veikko Viitala työskentelivät tehtaalla eläkeikään asti.

Aseenkorjauskomppaniasta Vammakselle jäivät Seppälän lisäksi mm. tarkastamon päällikkö Eino Kaalikoski ja tarkastaja Väinö Laimio, jotka olivat tehtaan palveluksessa eläkkeelle siirtymiseen asti.

Aseista kaivureihin, käsityöstä koneisiin

"Sodan päätyttyä aseiden korjaamiseen keskittyneellä tehtaalla oli edessään suuria muutoksia. Valvontakomissio piti huolen, että armeijan aseita vähennettiin, josta oli seurauksena korjaustyön väheneminen", Martti Seppälä kertoo.

Koska Vammalassa oli osaavia ihmisiä ja tuotantoon kelpaavia koneita, tehtaalle päätettiin etsiä uusia markkinoita siviilipuolelta. Samalla aloitettiin tehtaan omien tuotteiden kehittäminen.

"Alkuvaiheessa valmistimme muun muassa äkeitä, lumiauroja ja tiilikoneita. Parhaiten tehdas tuona aikana tunnettiin puuporanvarista,

Martti Seppälä jäi työnsuunnittelupäällikön tehtävistä eläkkeelle vuonna 1983. Käsillä tekemistä Seppälä ei ole lopettanut eläkkeellä ollessaankaan. Kotiverstaassa valmistuvat monenlaiset puutyöt kaappikelloista keinubevosiin.

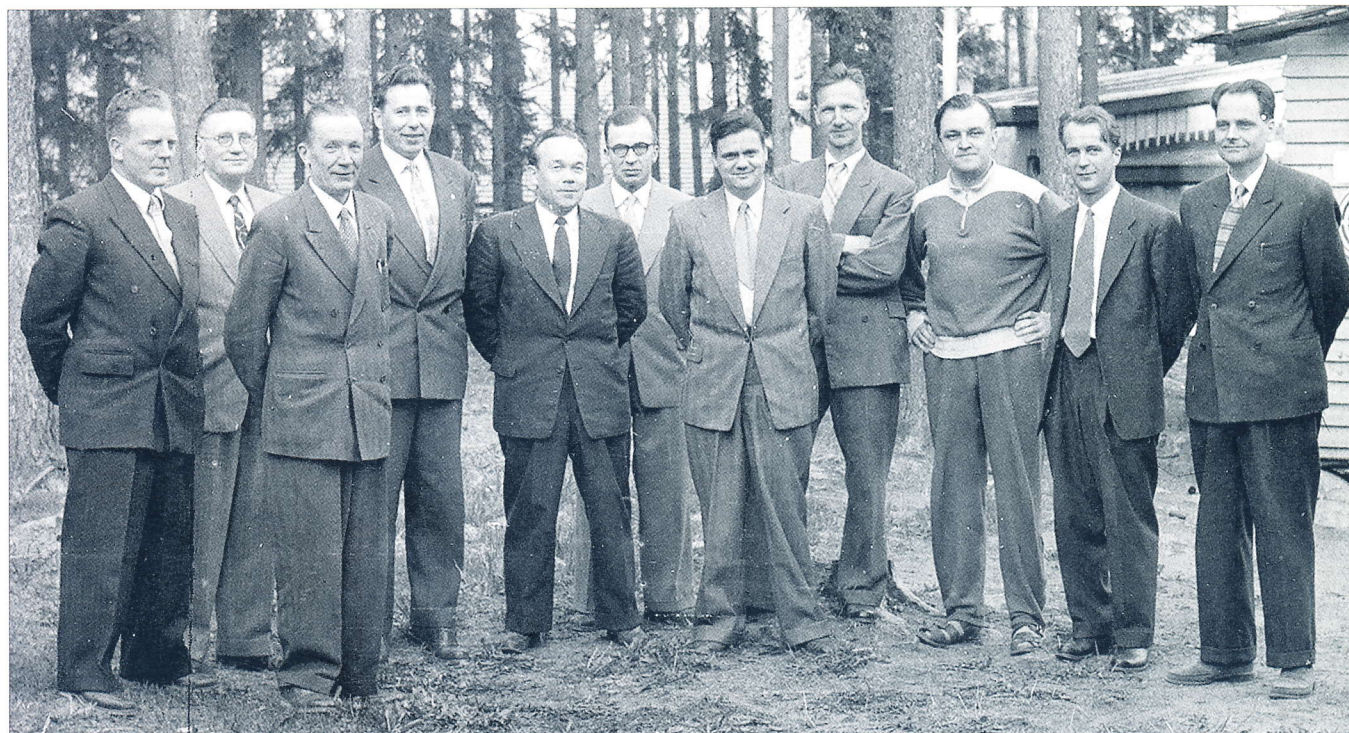
joita valmistettiin kaikkiaan yli 300 000 kappaletta", Seppälä muistelee.

1950-luvulla puolustuslaitoksen osuus tuotannosta alkoi jälleen kasvaa ja tuotantoon tuli entistä vaativampia tuotteita. Siviilimarkkinoille tehtiin hydraulisia koneita ja armeijalle sinkoja.

"Uusia haasteita tuli valtavasti, mutta työ kehitti teki-jöitänsä. Voisin jopa väittää, ettei muualla pystytty samaan".

Tehtaan väki oli kouliintunut vaativiin työtehtäviin ja tehdas tunnettiin korkealuokkaisista tuotteistaan. Tehtaalla valmistettiin esimerkiksi Euroopan ensimmäiset hydrauliset kaivurit. Seppälän 40 vuotta kestäneen uran aikana työ ja työtehtävät muuttuivat monella tavalla. Käsien tehtävän työn osuus väheni. Tehtaalle alkoi tulla automaattikoneita, robotteja, sekä tietokoneilla ohjattavia työstökoneita. "Nykyään suunnittelija ohjelmoi tiedot koneelle, kappale asetetaan koneeseen ja sitten painetaan nappia", Seppälä pohtii muutosta.

Henna Sotamaa

Vammaskosken tehtaan alkutaipaleella otetussa kuvassa ovat mukana työnjohtaja Heikki Huhtaniitty, työnjohtaja Kalle Ojanen, toimitusjohtaja Yrjö Haavisto, pääesikunnan tarkastaja Mankinen, tuntikirjuri Toivo Eskelinen, työnjohtaja Hugo Liljebblad, varastopäällikkö Olof Näse, työnjohtaja Martti Seppälä, piirustuskonttorin päällikkö (sitemmin tehtaan toimitusjohtaja) Reino Halme, työnjohtaja Antti Rintakoski ja käyttöpäällikkö Rumar Kronqvist.

Vammalan mieslaulajii ei puhuttu politiikkaa

Vammalan Mieslaulajien perustamiskokouksesta on kulunut 60 vuotta. Kuoro perustettiin Vammaskosken tehtaan piirustuskonttorissa, ja ensimmäiset kuorolaiset olivat tehtaan ja varikon työntekijöitä. Perustajajäsen Väinö Laimio muistaa hyvin, miten kuoro sai alkunsa.

”Joulujuhlan lähestyessä Vammaskosken tehtaan toimitusjohtaja Yrjö Haavisto ihmetteli, eikö tehtaasta saataisi lauluporukkaa kasaan. Me totesimme, että olisihan meillä sellainen porukka, joka voisi koittaa. Johtaja vain puuttui, eikä laulamisesta tulisi mitään ilman kurinpitäjää”, 86-vuotias Laimio naurahtaa.

Lopulta varikon päällikkö everstiluutnantti Arto Kervinen määräsi kuoronjohtajaksi vääpeli Eino Kaasalaisen, joka oli koulutukseltaan kanttori. Kun Kaasalainen siirtyi Säkylyään kanttoriksi vuonna 1947, kuoron uudeksi johtajaksi suostuteltiin tohtori Olavi Raivio.

”Raivio oli laulumies, kuoron koossapitävä voima ja kunnioitettu auktoriteetti. Hän ei koskaan sanonut pahasti, eikä raaskinut kääntää sellaisiakaan koelaulajia, jotka eivät pysyneet äänessä”, Laimio kertoo.

Vuosien varrella kuoroon tuli paljon uusia jäseniä, ja parhaimpina vuosina kuorossa lauloi lähes viisikymmentä miestä.

”Kuoron henki oli uskottoman hyvä, vaikka joukossa oli sekä tavallisia sekakatyömiehiä että lukeneita miehiä. Raivio sanoi meille aina, että kuorossa lauletaan eikä puhuta politiikkaa. Kuorossa olimme kaikki laulajia taustaan katsomatta, eikä politiikasta hiiskuttu sanaakaan”, Laimio kuvailee.

Esiintymisiä tehtiin Pohjoismaita myöden

Vammalan Mieslaulajat harjoitteli yleensä kerran viikossa. Tosin ennen konsertteja harjoituksia saattoi olla kolmenakin iltana.

”Meillä ei ollut vakituista harjoittelupaikkaa. Lauloimme monilla eri kouluilla, sotilaskodissa ja välillä seuraintalon lavallakin”, Väinö Laimio kertoo.

Mieslaulajat esiintyi ensimmäisen kerran ulkomailla keväällä 1951. Myöhemmin kuoro esiintyi useita kertoja Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa, ja veljeskuorot tekivät vastavierailuja Vammalaan.

Kuorolaiset lähtivät 24. toukokuuta vuonna 1951 ensimmäiselle ulkomaanmatkalleen Ruotsin Skövden kautta Tanskan Ringstediin. Etualalla autoon on nousemassa Väinö Laimio.

Vaikka matkat vaativat kuorolta taloudellisia ponnistuksia, ne olivat vaivan arvoisia.

”Tapasimme monia ihmisiä, joihin emme olisi muuten tutustuneet. Erityisesti mieleeni on jäänyt tanskalainen kanttorirouva Thyra Hyldegaard, jonka kanssa ystävytyimme. En osannut sanoakaan tanskaa eikä hän sa-

naakaan suomea, mutta kummasti asiat saatiin selvitettyä”, Laimio nauraa.

Laimio muistelee erityisen lämmöllä konserttia, joka pidettiin tanskalaisessa ystävyyskaupungissa Ringstedissä. Salissa oli lähes 600 kuulijaa, ja Laimiota jännitti valtavasti.

”Thyra neuvoi, että jännitys

tasaantuu, kun löytää salista jonkun, jota katsoa. Hän lupasi istua eturiviin, ja käski minun katsoa häntä soololauluni alussa. Menetelmä toimi ja jännitys loppui heti.”

Kuljettuaan harjoituksissa ja konserteissa kolmisenkymmentä vuotta Laimio päätti jättää kuorotoiminnan. Laulamista ansioitunut kuorolainen ei ole lopettanut vieläkään.

”Viime aikoina olen laulanut lähinnä hautajaisissa. Nykyään täytyy kuitenkin varautua siihen, että laulu voi katketa. Jos ei dementiaa vaivaa, niin muistin vähyys kuitenkin”, Laimio naurahtaa.

Mieslaulajien 60. toimintavuosi jäänee kuoron viimeiseksi

Vammalan Mieslaulajat perustettiin yli 60 vuotta sitten 1. syyskuuta 1945. Ensiesiintymisensä kuoro teki V.T.T. Tyrvään pikkujoulujuhlissa, ja vuosien varrella kuoro konsertoi ahkerasti niin lähiseuduilla kuin ulkomaillakin.

Kuoron ensimmäinen johtaja oli kanttori Eino Kaasalainen. Tohtori Olavi Raivio

toimi kuoronjohtajana vuodesta 1947 vuoteen 1959. Raivion jälkeen kuoroa johti yli kymmenen vuotta metsätekniikko Pentti Poutanen. Poutasen sairastuttua kuoron puikkoihin astui opettaja Leo Luukkainen. Kun Luukkainen muutti paikkakunnalta, kuoron johtajana jatkoi kanttori Matti Koho.

Koho johti kuoroa 1990-luvun puoliväliin asti, kunnes kuoro hajosi henkilöriiri-riitojen takia kahtia. 1990-luvun lopulla Martti Visto lupautui johtamaan kuoroa, mutta kuorolaisia oli jäljellä niin vähän, ettei kaikkiin ääniin saatu laulajia. Viime vuosina kuorolla ei ole ollut lainkaan toimintaa.

”Tämän vuoden syyskokouksessa aiomme keskustella kuoron lopettamisesta, sillä kuorolaisia on jäljellä vain kourallinen ja keski-ikä hipoo kahdeksakymmentä. On surullista, ettei Vammalasta löydy uusia mieslaulajia”, kuoron puheenjohtaja **Jussi Ahvenus** harmittelee.

Henna Sotamaa

*Hyvää Joulua
ja Onnellista Uutta Vuotta!*

NESTE Vammala

L&T KURKI OY Itsenäisyydentie 66, 38200 Vammala, puh. (03) 511 2780

Ystävällisen palvelun Neste-asema

Tellervo Kari potilaittensa takana keskellä saksalaisessa sotasaivraalassa Oulussa vuonna 1942.

Lääkintälottana ja tulkkina jatkosodassa

Näin kertoo jatkosodan Naikaisista kokemuksistaan pirteä 93-vuotias Tellervo Kari:

Suuria uhrauksia vaatineen talvisodan päättymisestä meni pari vuotta, ja jälleen oli sodan uhka Suomen yllä. Saksa hyökkäsi Puolaan, ja Suomen rajalla olivat venäläiset, eikä aikaakaan, kun Helsinkiä pommitettiin. Sodan alkaessa lottajärjestö ja suojeluskunnat olivat kylä hyvin järjestäytyneet, mutta aseista, ruuasta ja monenlaisista tarvikkeista oli pulaa. Apua pyydettiin Saksalta vedoten siihen, että ellei apua saada, Venäjä valloittaa no-

peasti Suomen. Lopulta apua luvattiin sillä ehdolla, että Saksa saa puolustusalueekseen Pohjois-Suomen. Näin tuli neljännesmiljoona saksalaista sotilasta Suomeen, ja niin myös suomalaiset ryhdistäytyivät vielä kerran puolustamaan Suomen itsenäisyyttä, ja karjalaiset olivat toisen kerran evakkona Länsi- ja Etelä-Suomessa.

Saksankielen opettajani Thyra Saarivirran välityksellä tuli minulle puhelu: Koska sinä olet lottajärjestöön liittynyt ja liittymisesi on ollut vapaaehtoista, mutta sen jälkeen mikään ei enää ole va-

paaehtoista, niin nyt sinä saat komennuksen Pohjois-Suomeen suomalaisten sairaanhoitajien ja saksalaisten lääkäreiden tulkiksi suuriin sotasairaaloihin, joita perustetaan luultavasti suurimpiin kaupunkeihin Pohjois-Suomessa.

Minä lupauduin, koska olin tehnyt Lotta-lupauksen. Puin päälleni lottapuvun. Minulla oli niitä sattumalta neljä ja kaksitoista uutta esiliinaa. Sitten menin lottatoimistoon. Sain sieltä manttelin talvivuorineen, turkislakin sekä kesäasusteena olevan manttelin sekä käsivarsinauhan, jossa luki Lotta Svärd Kokemäki. Tämä käsivarsinauha muistoinen on minulle tärkeä, sen olen säilyttänyt. Nykyään se on museoitu Vammalan Sotaveteraanien kokoustilassa olevaan vitriiniin. Siellä ovat myös mieheni ja minun kunniamerkit ja mieheni miekka.

Kokemäen asemalta lähdin junalla reppu selässä kohti Pohjois-Suomea. Hyvästellessäni äitiäni hän kyynelehti, mutta minä sanoin: "Itkeä ei saa". Pitkän ja vaivalloisen matkan jälkeen, Ouluun saavuttuani, minut ensimmäiseksi tutustutettiin Oulun diakonissalaitokseen, jossa oli kirurginen osasto. Siellä olevat suomalaiset sairaanhoitajat eivät osanneet saksan kieltä, sinne oli komennettu saksankielisiä maistereita ja äidinkieleltään saksankielisiä henkilöitä Ete-

lä-Suomesta, mm. Tyrvään yhteiskoulusta maisteri Aune Seppä.

Sairaaloissa tulkkien työ oli erittäin tärkeää, heitä tarvittiin lääkärikierroksella annettaessa hoito- ja lääkemääräyksiä. Tosin silloin ei mitään lääkkeitä paljon ollut, mutta hoitotoimenpide-
lääkitystä sitäkin enemmän. Yhtäkkiä kesken kierroksen voi tulla keskeytys, kun tulkki haettiin toisiin tehtäviin. Mm. kun ambulanssilla tuotiin suuri joukko haavoittuneita sotilaita, heiltä piti kysellä mihin kohtaan he olivat haavoittuneet.

Työpäivä sairaaloissa oli pitkä. Päivä alkoi aamulla noin kello kuusi ja jatkui yhtämittaisesti aina puoli seitsemään asti illalla. Silloin ei ollut vapaa-aikoja, ei edes vapaa-öitä, kun yhtäkkiä yöllä tuli hälytys. Oulu oli Pohjois-Suomen eniten pommitettu kaupunki. Pommitukset olivat kauheimpia kokemuksia, mitä ikinä olisin voinut ajatella, enkä ikinä olisi uskonut niihin joutuvani. Asuin yksinäni pienessä huoneessa, ja kun yöllä tuli yhtäkkiä pommitus, pienet puutalot paloivat kuin tulitikut asuintaloni ympärillä. Kaikessa sain kuitenkin kokea Jumalan siunausta ja varjelluun. Hälytysten tullessa menin kiireellä ja peloissani asuintaloni kellariin, jossa makasin puupinojen päällä luullen, että olen siellä jotenkin suojassa. Pieni villatakki päällä ja monot jalassa makasin siellä kylmässä ja odotin pommitusten päättymistä. Useimmin pommit menivät kauemmaksi, mutta tuli niitä keskelle kaupunkiaakin.

Muistan hyvin erään aamuöisen pommituksen. Lähdin kiireellä työhön kuudeksi, mutta Isokatua kuljettuani tuli tenä eteen, kun viereinen talo paloi ja kekäleet lensivät yli kadun. Kadun vasemmalla puolella makasi henkiiheverissä potkiva suuri hevonen, jonka veri vuoti pitkin katua. Väistellen yritin päästä ohi. Monot, sukat ja manttelin liepeet olivat veressä, kun lopulta pääsin

Jatkuu sivulla 41

Saksalaiset sotilaat luovat lunta radalta juman edestä, joka tuo ruokaa ja aseita.

Sesam aukene.
www.1007.fi

EURO NCAP
www.euroncap.com
★★★★★
Korkein pistemäärä kautta aikojen EURO NCAP -testissä.

1007 PEUGEOT

*Hyoää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

Vammalan Autokeskus Ky

Itsenäisyydentie 5, p. (03) 514 1100 vaihde, lit. P. Järvinen 0500 634 319

www.vammalanautokeskus.fi

**ASIAANTUNTEVA
A-RYHMÄN SÄHKÖLIKE**

+ TYRVÄÄN SÄHKÖTYÖ -

- ASENNUSPALVELU
- SÄHKÖSUUNNITTELU
- TARVIKEMYNTI
- TELEASENNUS
- SÄHKÖHUOLTO
- SÄHKÖMOOTTORIT
- HITSAUSKONEMYNTI
- HITSAUSKONEHUOLTO

Asemakatu 23,
38210 Vammala
Puh. 03-511 3055
Fax 03-511 3056

www.tyrvaansahkotyo.fi

**Hyvää kotimaista
joulua ja onnellista
uutta vuotta**

www.jpj-s-mainos.fi

Majava.fi

Majavatuote Oy

38100 Karkku
Puh. (03) 512 4200
Fax (03) 513 4050
www.majava.fi

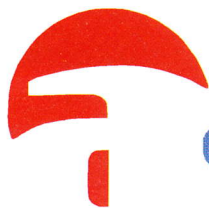
Vuosi vaihtuu

*Vuosi vaihtuu, vaan ei koskaan tiedä,
mitä se tuo tullessaan.*

*Onko riemua sen säkki täynnä
vaiko murbeita pullollaan?*

*Kaikki täällä mielessänsä
toivoo aikaa parempaa,
alkaako se sitten siitä,
Raketit kun ammutaan?*

Aaro Mäkipää

autotank

**Huoltamoautomaatio
Jakelumittarit
Maksuautomaatit
Varaosat
Huolto**

Lääkintälottana...

diakonissalaitokselle. Siellä minua oli vastassa saksalainen sotilaskuri ja minulle sanottiin: "Tulette liian myöhään työhön, katsokaa mitä kello on, teidän pitää kohta alkaa kantaa potilaita kellarista potilashuoneeseen". Näytin verisiä sukkiä ja jalkojani, ja lääkäri katsoi minua ja sanoi: "Jaa, te olette haavoittunut, menkää lepäämään osastolle". Pääsin peseytymään ja lepäämään ja sitten kotiin vaihtamaan vaatteet ennen uudelleen työhön menoa.

Kun menin takaisin työhön, en vielä tiennyt, että sairaalan katolle oli tullut palopommi. Kaikki ikkunat olivat rikkoutuneet. Siellä alkoi kuitenkin potilaiden hoito, tuotiin vilttejä ja muita peitteitä kaikista taloistakin. Oululaiset olivat hyvin ystävällisiä sairaalatoiminnalle ja saksalaiset oululaisille. Myös saksalaiset erikoislääkärit antoivat apuaan suomalaisten sairaaloihin samoin kuin suomalaiset heille. Olipa siellä yksi suomenjuutalainen lääkäri, mutta häntäkään eivät saksalaiset paheksuneet, koska hän oli hyvä virassaan ja inhimillinen työssään.

Vietin Oulussa sairaalasuhteissa kaksi tai kolme joulua. Oikeastaan joulun viettämisestä ei voi puhua, mutta muistan, että jonakin jouluna sinne tulivat suuret kreppipaperista valmistetut joulukellot käytäville koristeeksi ja joulun sanomasta kertomaan, "Hiljaa, hiljaa joulun kellot kajahtaa..." Hoitajat kyllä yrittivät koota tilapäisiä kuoroja. Laulettiin kauniita joululauluja käytävillä. Oli myös painettu saksalaisia laulunsanoja mm. Jouluyö, juhlayö.

Sodan lottakokemuksiini liittyy monenlaisia tapauksia, ikäviä ja kauniita. Muistan erään tapauksen, jonka tahdon viimeiseksi kertoa niistä sairaalaloista. Potilashuoneessa ja vakavasti haavoittuneiden ja kuolevien

Toimistotyössä Kriegslazarettin konekirjoittajana 1943-44.

potilaiden huoneissa oli sellainen määräys ja tapa, että aseveljet eivät koskaan jättäneet kuolevaa potilasta yksin. He menivät kuolevan potilaan luokse, pitivät häntä kädestä kiinni, sivelivät hänen otsaansa ja lohduttivat häntä hänen tuskissaan.

Usein kuoleva huusi: "Tahdon kotiin, tahdon nähdä äitini". Äiti ja kotimaa olivat usein mielessä. Kerran ohikulkiessani näin sellaisen tapauksen ja kuulin, kun aseveljet tynnyttivät ja lohduttivat: "Älä itke, sinä pääset kohta kotimaahan". Seuraa-

vana päivänä tämä poika oli kuollut.

Edellä kertamani lisäksi, minulla oli sairaanhoitaja- ja tulkkikokemuksia monissa muissakin sairaaloissa. Kokemukseni mukaan paikalliset asukkaat olivat hyvin ystävällisissä ja auttavissa suhteissa saksalaisiin sotilaisiin. Suomalaiset tiesivät, että saksalaiset sotilaat toivat ruokaa ja he taas olivat saaneet neuvon, että pitää olla kohtelias suomalaisia kohtaan, me olemme aseveljiä emmekä mitään miehittäjiä.

Kaikkien näiden kertomieni asioiden pääasiana on ollut sen erään everstin rouvan sanat, kun hän talvisodan päätyttyä astui Kokemäellä potilashuoneeseen, jossa pojat itkivät Karjalan ja kotinsa menetystä. Everstin rouva sanoi: "Älkää itkekö, pojat, pannaan kätemme ristiin ja sanotaan Auta, pelasta". Ja koko ajan, minkä minäkin näissä sodan kauhuissa ja peloissa olin, tein saman kuin silloin talvisodan aikana. Panin käteni ristiin ja sanoin: "Auta, pelasta".

**Haastattelijat:
Irma Laitinen
Erja von Koch**

Tellervo Kari ja Herbert Young 1943.

Kallialan koulu

– tuttu ja turvallinen

Jokainen eletty vuosi kartuttaa muistojen kirjoa, joista voi poimia jotakin tämän päivän tunnelmiin. Niihin kuuluu myös 72 vuotta sitten alkanut koulutieni.

Koulua käytiin kuutena päivänä viikossa yhdeksästä kahteen. Tutut turvalliset opettajat pitivät hyvän järjestyksen. Erittäin herttaisena muistan pikkukoulun opettaja Fanni Kampin. Hän antoi Aapiskirjan ja opetti lukemaan. Kiltteyden takeena oli koivunoksa luokan oven päällä. Sillä annettiin ripaus kinttuihin, jos ei puhe tehonnut.

Kahden vuoden kuluttu siirto Yläkouluun jännitti.

Yläluokkalaisia, isoja ja viisaita, ensin vähän oudoksuttiin. Usein he kuitenkin auttoivat pienempiä. Yksi turvallisuuteen vaikuttava tekijä oli se, että kylän asukkaat olivat tuttuja keskenään – opettajat, oppilaat ja heidän vanhempansa. Se oli varjeleva yhteisö.

Jokainen koulupäivä aloitettiin yhteisellä aamuharautaudella. Lauantaisin viimeisellä tunnilla luettiin Raamatusta sunnuntain evankeliumiteksti ja opettaja johdatteli pyhäpäivän sanomaan. Uskontotunti oli lähes joka päivä. Raamatun historia tuli neljän vuoden aikana käytyä kahdesti läpi, ensin

Uusi testamentti ja seuraavana vuonna Vanha testamentti. Välillä opeteltiin myös käskyt ja muu osa Katekismusta. Läksyt oli osattava ulkoa. Jos et osannut, jäit laiskalle koulun jälkeen lukemaan. Elämän matkalla on oppinut antamaan suuren arvon tällekin opetukselle.

Puolukoita ja perunateatteria

Syksyisin saatiin muutaman päivän perunaloma. Jokainen oppilas toi koulun keittolaan puolukoita ja pihlajanmarjoja myös kerättiin. Äitini koulun keittäjänä teki niistä hyvää puuroa oppilait-

ten syötäväksi. Perunasopapäivänä oppilaat vuorolleen kävivät keittolassa kuorimassa perunat. Järjestäjät toivat ämpärillä ruuan luokkiin, jossa kukin söi omalla pulpetillaan.

Kallialassa alkoi siihen aikaan vielä harvinainen kouluruokailu. Eiköhän ollut ensimmäinen Tyrväällä. Tästä hyvästä pääsimme osalliseksi, koska Kalle Rautajoki määräsi jälkisäädöksessään sievoisen summan rahaa Kallialan koulun köyhien ja vähävaraisten oppilaiden vaateavustukseen. Osa rahan tuotosta käytettiin kouluruokailuun.

Meidät koululaiset kutsut-

Kallialan koulu täyttää ensi vuonna täydet 100 vuotta.

tiin sitten Rautajokeen hautajaisia seuraavana päivänä. Se oli niin valtava tapaus, ettei se ole koskaan unohtunut. Me kaikki köyhien pirttienkin lapset pääsimme Rautajoen suureen kartanoon. Tarjoilu oli runsas ja saimme vapaasti tutustua koko taloon.

Työtä ja kurinpitoa

Alkusyksystä järjestäjät vuorollaan siivosivat luokat. Vasta lämmityksen alkaessa tuli siivooja. Pojat kantoivat lämmityspuut eteisen suureen laatikkoon. Molemmissa luokissa ja eteisessä oli pyöreät peltiset lämmitysmuurit. Jos tuhmia oltiin, jouduttiin muurin nurkkaan häpeämään. Se oli suuri häpeä kaikkien silmissä ja kun siitä meni tieto kotiin, saattoi seurata vielä selkäsauna.

Vihtori Pakula oli hyvä opettaja, mutta hermostuessaan antoi tuntea "mitä kuuluu ja kuka kääntää". Siinä kurinpidossa monta kartta-keppiä katkesi poikien päähän, mutta mitäpä siitä. Pojat sorvasivat uusia kartta-keppejä käsityötunnilla. Saitvatpa tytötkin joskus tukkapölyä. Opettaja saattoi unohtaa laiskanläksyläiset luokkaan, kun hän otti salkkunsaa ja kiirehti polkupyörällään Osuuspankkiin tehtäviinsä. Toisinaan hän jätti luokkansa alaluokan opettaja Lyyli Virkkalan hoitoon. Opettaja sulki luokkien välioven, ja pojat keksivät rakentaa oveen "pirunviulun". Lyyli-opettaja pelästyi vallan hirmuisesti ja taisivat alaluokan oppilaatkin pelästyä. Seuraavana päivänä varsinkin me tytöt jouduimme kuulusteluun. Me vaan kiltteinä oppilaina olimme tehneet omia tehtäviämme "emmekä huomanneet", koska oli viulun rakentanut.

Joskus kieliopin laiskanläksyllä ollessamme Ilmi kirjoitti harjoituksena lauseen "En ehdi pikkulottiin, kun

AL ASENNUSLIIKE Lahtinen Oy

www.al-lahtinen.com

www.toyota.fi

Jopa seitsemälle.

Corolla Verso.

Corolla Verso tarjoaa yli 30 istuinjärjestysvaihtoehtoa 2-paikkaisesta, huppean kokoisen ja täysin tasaisen tavaratilan vaihtoehdosta aina 7-paikkaiseen asti. • Toyota Easy Flat -järjestelmä: istuimet taittavat yksitellen alas yhdellä käden liikkeellä • Luokkansa turvallisin EuroNCAP:n törmäystestissä • 9 turvatyynyä • VSC-ajovakaudenhallintajärjestelmä* • Avainkortti ja nappikäynnistys • Ilmastointilaitte • Kauko-ohjattu CD-audiojärjestelmä ja ajotietokone *ei 1.6 VVT-i Linea Terra -mallissa.

Takuu 3 vuotta/100.000 km, korin puhkiuostumattomuustakuu 12 vuotta. Kuvan auto erikoisvarustein.

Mallisto alkaen 26.200e. sis.toim.kulut

7- ja 5-paikkaisena. (7-paikkainen + 950 e) EU-yhdistetty 6,2-7,7 l/100 km, CO₂-päästöt 165-184 g/km.

TOYOTA

AUTOTALO PELTTARI PELTTARIN AUTO OY

Toyota myynti, huolto, varaosat Sastamalan alueella.
www.autotalopelttari.fi Loimijoen tie 55 32700 Huittinen p.02-5601250

jään laiskalle". Opettajan lu-
kiessa lauseen pääsimme
kaikki kohta pois. Ilmi sai
kiitoksemme!

Kaikenlaista hauskaa kek-
sittiin oppimisen ohessa ja
luokan yhteishenki pelasi.
Seurojen talon mäellä joka
talviset koulujen väliset hiih-
tokilpailut olivat ylpeyden
aihe, kun Pietilän Heikki ja
Riipisen Ilmari toivat aina
päävoitot kotiin.

Juhlia arjen ohessa

Joulu- ja kevätjuhlat olivat
leikkeineen ja esityksineen
suuria tapahtumia, joissa oli
yleisönä kotiväki. Varsinkin
joulun kuvaelmat, tonttu- ja
piirileikit olivat hauskoja. Mi-
näkin, huono laulaja, pääsin
kerran Pohjalan Sirkkan kans-
sa laulamaan joulupukille.

Vuoden 1939 joulujuhla jäi
pitämättä. Tuli sota ja koulu
loppui. Karjalasta pakoon
tuotua siirtoväkeä majoitetti-
in luokat täyteen. Meille
neljäsluokkalaisille, joihin

Luokkakuva vuosikymmenten takaa. Kirjoittaja on silmälasipäinen tyttö toisessa rivissä.

minäkin kuuluin, opettaja
Pakula piti omassa salissaan
koulu kevätpuolella. Niin
saimme kansakoulun pääs-
tötodistuksen keväällä.

Monet koulutovereista

ovat jo päässeet matkansa
päähen ja jotkut muuttaneet
muualle maailmalle. Jokin
kouluaikainen ystävyysuh-
de yhä vieläkin lämmittää
mieltä ja ikävät asiat on ajan

hammas tasoittanut. Oma
rakas koulu elää muistoissa.

Salli Ristevirta

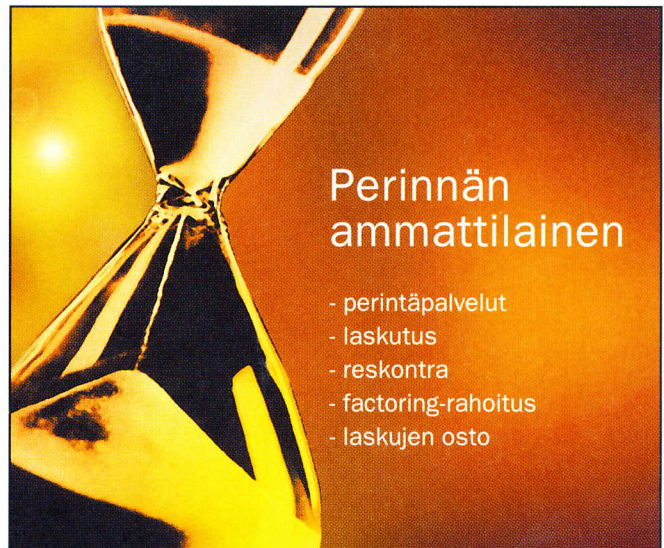
- TERÄSOVET
- KAITEET
- IKKUNAT
- RUNKORAKENTEET

RAUTARAKENNE
CK
E. KAUPPINEN Oy

Uranuksenkuja 9,
Vantaa

puh. 09-838 6420,
0400 425 222

erkki.kauppinen@rautarakennekauppinen.fi
www.rautarakennekauppinen.fi

Perinnän ammattilainen

- perintäpalvelut
- laskutus
- reskontra
- factoring-rahoitus
- laskujen osto

Kysy perinnästä tai tilaa ilmainen tarjouspaketti.

PL 11, 38201 Vammala
Puh. (03) 512 4400
Fax (03) 512 4410
www.perintavakanssi.fi

Kokemäenjoen uitto

Uitto on ollut Kokemäenjoen vesistössä merkittävää aina 1850-luvulta alkaen, jolloin Poriin perustettiin höyryllä toimivia sahalaitoksia. Puutavaraa uitettiin vuosikymmeniä ilman merkittävää yhteistoimintaa, aina 1930-luvulle asti, jolloin perustettiin Kokemäenjoen vesistön Uittoyhdistys. Yhdistyksen pääosakkaat (n. 3/4) olivat W Rosenlew & Co Ab, Osakeyhtiö Rauma Wood Ltd ja A Ahlström Oy. Lisäksi yhdistyksessä oli jäseniä monista pienemmistä puunjalostus- ja sahalaitoksista. Kokemäenjoen uitoista luovuttiin vuonna 1967, jolloin maakuljetukset syrjäyttivät uiton.

Uittoyhdistyksen toimialueeseen kuuluivat Tampereen Pispalan uittotunnelista alkaen koko vesistö jokineen ja puroineen. Yhdistyksen toimesta uittoja suoritettiin laajemminkin, esim. Näsijärvellä ja Valkeakoskella.

Päätukikohdassa Vammalan Siikasuoalla oli kaikki uittotoiminnassa tarvittavat varastot, työtilat, satama ja laitteet. Vakinainen henkilökunnan asunot sijaitsivat myös Siikasuoalla. Uittopäällikkö Herman Tawastin johtaman yhdistyksen pääkonttori sijaitsi Siikasuoan vastarannalla, nykyisen Vammalan lukion vieressä.

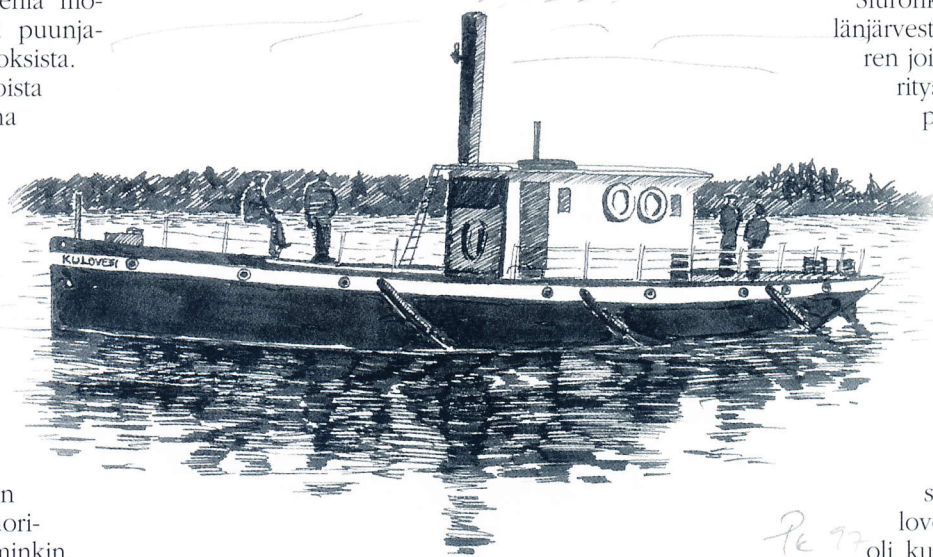
Keväisin, ennen uitoille lähtöä Siikasuoalla olevaa kalustoa huollettiin ja kunnostettiin kymmenien miesten ja naisten voimin. Tervattiin tukkipaattit ja hilut, krapattiin laivojen sekä proomujen kyljet ja maalattiin uudelleen. Huollettiin laivojen ka-

lusteet ja laitteet, varustettiin paatit airoilla, teljoilla, kekseillä ja äyskäreillä sekä suoritettiin monia muita valmistelutöitä. Turvallisuusvarusteita tukkipaateissa ei vielä tuolloin käytetty.

Syksyllä, uiton päätyttyä ja keväisin suoritettiin pollarien juntausta. Suurista tukeista tehdyllä uivalla työponttonilla työskenteli n. 20 henkilöä. Pääosa ryhmästä toimi junttamiehinä, jotka tahti-

Miehet uittorännillä.

S/s Kulovesi. Piirros: Pasi Koivu.

miehen käsystä heiluttivat satojen kilojen painoista junttavasaraa. Vasara nostettiin ponttoonilla olevan pylvään päähän kelapyörien ja köysien avulla ja pudotettiin junttavan tukin päähän. Pollareissa käytettiin 3-10 vaijerilla yhteen sidottua ja pulattua tukkia. Pollareita tarvittiin vesistön eri paikoissa lauttojen kulun ohjaamiseen sekä otvapuomien kiinnityksiin.

Kuoritut tukit ja pinotavara uitettiin nippu-uittona vesistön yläjuoksulta Tampereelle Pispalan uittotunnelille asti. Nokian virrassa puutavara ui vapaasti (Melon voi-

malaitosta ei vielä silloin ollut) Lukkilansalmen alapuolelle, jossa se kerättiin lautaksi. Lukkilassa etumiehenä toimi Teuvo Viberg. Lukkilasta lautta kuljettiin Kulovesi-laivalla varpaten Karkkuun Hulttisten laskupaikalle, jossa tukit vapaasti uiden ohittivat Hulttisten vuolteen ja lossiväylän. Hulttisten laskupaikan etumiehenä oli Olavi Ojaranta. Vuolteen alapuolella tukit jälleen lautattiin ja varpattiin m/s Vuolle nimisellä aluksella Hiedan niskalle. Laivan kipparina oli Kalle Vilen. Hiedan vuolteen jälkeen, Aroniemen nokalla (Ellivuoren niemi) tu-

kit jälleen lautattiin. Hiedan laskupaikkaa isännöi Eino "pappa" Manninen. Höyrylaiva Rautavesi, Mäkisen Eino kipparina varppasi lautan Vammaskosken niskalle, josta tukit uivat Vammaskosken sillan alitse. Tyrvään kirkon ja Pappilanniemen välissä tukit lautattiin vielä kerran ja varpattiin m/s Liekovesi nimisellä, Kalle Rossin kipparina aluksella Tyrväänkylän kosken niskalle.

Siuronkoskesta ja Piikkilänjärvestä sekä vesistön varren joista, puroista ja vierityspaikoilta kerätystä puutavarasta muodostettiin pyräät, jotka liitettiin yläjuoksulta tuleisiin lauttoihin. Purouitot suoritettiin yleensä varhain keväällä.

Kulovedellä varpparina toimi yhdistyksen ensimmäinen ja suurin laiva s/s Kulovesi (kuva). Laivassa oli kuuden hengen miehistö, kapteeni, konemestari, ajomies, lämmittäjä, "pukseeri" ja maatinkimies. Kipparina oli 50-luvun puolivälissä, jo veteraani-ikäen ehtinyt Jalmari "Jallu". Saarinen. Majoitustilat olivat laivalla. Muona käytiin varppauksen ohessa ostamassa Siuron kaupoista, yleensä Maloselta. Kauppatatka tehtiin soutaen. Ruoka valmistettiin oma-toimisesti laivan keittiössä.

Laivan satama oli Siuronkosken edustalla oleva Halkosaari, johon talven aikana oli rahdattu kuutioittain höyrykoneen tarvitsemaa polttoainetta; metrin pituisia halkoja. Muiden laivojen päivityksensä kotisatamana oli

Jatkuu seuraavalla sivulla

Huippuunsa hiottu ajonautinto

FordMondeo

Suosikki Sedanit
-vertailun voittaja
FordMondeo 4d
16/2005

Kuvan auto erikoisvarustein.
Kulutus EU-yhd. 5,1-9,4 l/100 km, CO₂ päästöt 134-222 g/km

Ford Mondeo on uudistunut entistä tyylikkäämmäksi ja urheilullisemmaksi. Korivaihtoehtoina tyylikäs Sedan, urheilullinen Sportback sekä tilava Wagon. Varustetasoista löytyy sopiva vaativimmallekin käyttäjälle. Trend-mallistossa vakiona mm: automaattinen ilmastointi, ESP-ajohallinta, lämmitettävä tuulilasi, CD-soitin, IPS-turvajärjestelmä.

Ford Mondeo -mallisto alk. 26.570 e, sis. tk

**Pienet kulut, pienet hinnat,
kilpailukykyinen tarjous aina Levorannasta!**

 Levorannan Autoliike Oy

Vammala	ark. 9-18.30, la 10-15	puh. 03-512 7710
Huittinen	ark. 9-18.00, la 10-14	puh. 02-567 151
Ikaalinen	ark. 9-17.00, la 10-14	puh. 03-4589 388

EPSIRA OY

P.O. Box 72, 38201 Vammala, Finland
tel. +358 3 514 2131, fax +358 3 514 1544
info@epsira.com, www.epsira.com

ThermiSol

**VALITSE
ERISTÄMISEN
PARHAAT PALAT
- RAKENNA
TURVALLISESTI**

www.thermisol.fi

Kokemäenjoen uitto...

Vammalan Siikasuo.

Lautan varppaus Lukkilasta Kiuralaan suoritettiin laivassa olleen kookkaan vinsin avulla, jota laivan höyrykone käytti. Kelalla olevan varpin (n. 1 tuuman läpimitäinen vaijeri) pituus oli yli 3 kilometriä, joka aina kelauksen jälkeen käytiin "heittä-mässä" ankkurin varaan. Varppi laskettiin mutkitellen ns. puutteille. Puutteet olivat tarpeen yli sadan metrin läpimitäisen lautun ohjaamiseksi saarien, kapeikkojen ja karien ohi sekä sivutuulen vaikutuksen eliminoimiseksi.

Varppausaika Hultisiin, paluu Siuron ja halkojen lastaus laivaan kesti yleensä n. 18 tuntia. Sään salliessa varppaustöitä tehtiin jopa kuutena päivänä viikossa. Tukkilauttaa ei voinut varpata kovalla tuulella, koska tukit karkasivat helposti puomien alitse tai ylitse.

Vammaskosken ja Tyrväänkylän laskupaikoilla työskenneltiin Korellin Maunun "Manun" työnjohdossa. Piiripäällikkönä oli tuolloin Kalle Nurminen. Tukkilaisia laskupaikoilla oli 3-7 henkilöä, mukana muutamia opiskelijoita.

Rannoilla oli kiinteät tukkikämpät aputiloineen, paitsi Vammaskosken kämppä, joka oli laskupaikan kopukalla. Puhelinyhteyksiä ei ollut, vaan tarvittava tieto kulki polkupyörällä liikkuneen Korellin Maunun toimesta. Kämpällä oleskeltiin yleensä ympäri vuorokauden, odottelemassa seuraavan lautun saapumista. Vapaa-aikaa vietettiin korttia pelaten.

Liekovesi-laivan tuotua lautun kosken niskalle (kuva), voi lasku alkaa. Laskupaikalla oli pollareihin kiinnitettynä kopukka (yhteen kiinnitettyjä tukkeja), jonka päällä oli vinssi. Vinsin vaijerin ja säätöpuumiin, ns. vastuun avulla ohjattiin lautasta päästettävien tukkien määrää. Puut vapautettiin sahaamalla lauttaa ympäröiviä puomi poikki.

Lautta oli suurelta osin vir-

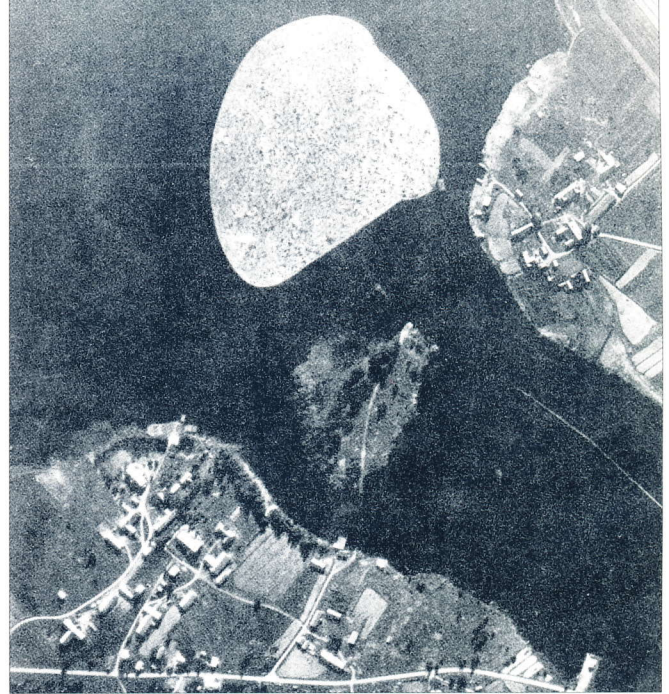
taamattomassa vedessä, joten sitä oli varpattava koko laskun ajan. Vielä 50-luvulla oli käytössä kahden miehen kelupaalit, joissa kelana oli paatin keskellä, laitoihin kiinnitettynä tukki puisine vääntötappeineen. Kehittyneempi malli oli vinssipaatti, joka toimi jo yhden miehen voimalla. Uiton loppuaikoina varppauskäyttöön saatiin Wikström-moottorilla toimivat, alumiini- tai rautarunkoiset Teho-paatit.

Lauttojen ympärillä olleet puomit purettiin Tyrväänkylän kosken niskalla ja irrotetut hilut(ketjut) kuljetettiin proomulla takaisin yläjuoksulle. Toisinaan puomit hinattiin takaisin yläjuoksulle myös sellaisenaan.

Puutavara ui vapaasti otvapuomein erotettua uomaa voimalaitokselle (kuva) ja sieltä uittorännin kautta laitoksen alapuolelle. Rännin suulla työskenteli 2-3 miestä, ohjaten ja valvoen tukkien lipumista.

Tyrväänkylän jälkeen tukit uivat vapaasti Poriin asti ja sen ohikin. Huonoilla virtaamalla tukkeja hinattiin lauttoissa myös Kolsin voimalaitoksen yläpuolella.

Kevään ensimmäiset lautat koottiin Kyttälän sahan tukeista ja kuljetettiin omana uittona. Muiden sahojen tukit ja massapölkkyt johdettiin yhteisuittona Porin kaupungin edustalla olevalle erotte-lulle, jossa eri yhtiöiden

Tukkilautta Vammaskosken niskalla.

puutavara jaoteltiin tukeissa ja massapölkkyissä olleiden leimojen perusteella.

Viimeisen lautun mentyä kerättiin rantoihin kesän aikana harhautuneet tukit ja paperipuut sekä purettiin otvapuomit. Rantojen puhdistus oli nimeltään häntien ajo, jolloin uittoväylän kaikki rannat tarkastettiin ja kerättiin rannoille ajautuneet pinnalla pysyvät puut pyräisiin ja hinattiin virran viettäväksi. Ns. "pappitukit" (toinen pää veden pinnalla) ja "juoppotukit" (ui veden alla) kerättiin rannoille kuivumaan. Uppotukkien nosto ei kuulunut yhdistykselle, vaan niistä huolehtivat yksityiset kerääjät.

Häntien ajo Pihlavaan ja Reposaaarelle kesti useita viikkoja ja niiden ajamisesta

huolehtivat paikalliset tukkilaiset omilla vastuualueillaan.

Talvisin tukkiätkät ja etumiehet työskentelivät pääasiassa metsäyhtiöiden hakuuutyömaille erilaisissa tehtävissä

Työn ohessa tukkilaiset harrastivat soutu- ja muita tukkilaisurheilulajeja sekä osallistuivat kilpailuihin.

Antero Telilä

Kirjoittaja työskenteli vuodesta 1951 alkaen uittoyhdistyksen palveluksessa, aluksi kolme kesää

Tyrväänkylän laskupaikalla ja kaksi kesää s/s Kulovesi-laivalla.

Vammaskosken kämppä oli vesillä, kopukan päällä.

Kaksi tyrvääläistä sukua yhdistyi,
kun perintötilallisen poika Juha
Iso-Komero talutti vihille naapurista
rusthollin tyttären Hilma Yli-Ketolan
24. 1. 1876. Heidän esipolvistaan,
sisaruksistaan ja sisarusten jälkeläisistä
julkaistiin kirja vuonna 2000.

Julkistamistilaisuudessa kirjan tekijä
Hely Lenni-Taattola esitti pohdittavaksi
kysymyksen sukuseuran perusta-
misesta. Ajatus sai joka suunnalta suuren
kannatuksen, ja kun Sukuseurojen
Keskusliitto vielä varmisti, että tällainen
kahden suvun yhteinen seura on aivan
mahdollinen, perustettiin Sukuseura
Ketola & Komero jo saman vuoden
syksynä, 9. 9. 2000. Puoli vuotta
myöhemmin seura tuli rekisteröidyksi.

Seuran toiminta on ollut aktiivista,
ja nyt on takanapäin jo kahdet sukujuhlat.
Vammalan Vehmaalla 11. 6. 2005 pidetyssä
juhlassa paljastettiin sukuseuran
vaakuna ja lippu.

Sukuseuran puheenjohtaja Jyrki Pietilän lipunvihkimispuhe:

"Olemme vaakunamme ansainneet"

*Lippua nostamassa
Jubani Stenbäll ja Elina
Alajoki, airueina Maarit
Koivula ja Esko Lenni-
Taattola, taustalla
Jyrki Pietilä.*

”Valtioilla on lippunsa, Visännillä viirinsä, urheiluseuroilla merkkinsä. Siis olkoon myös kelpo suvulla vaakunansa.

Vaakunoilla on hiukan sotainen historia. Olof Erikssonin – mm. lukuisia suomalaisia kuntavaakunoita itsekin suunnitellen asiantuntijan – mukaan vaakunoiden nykymuotoinen käyttö Euroopassa juontuu 1000-luvun alkuun, jolloin keskiajan ritarilaitos alkoi muotoutua.

Kun yhtenäisiä univormuja ei ollut, täytyi rautahaarniskoihin puettujen yhdennäköisten joukko-osastojen pyrkiä erottumaan tunnusmerkein, niin etteivät sotilaat kolphineet omiaan. Ruvettiin maalaillemaan näitä tunnuskuvioita varsinkin päälliköiden kilpiin, ja sitten myös päälliköiden viittoihin, sotaratsujen satulaloimiin sekä lippuihin ja viireihin.

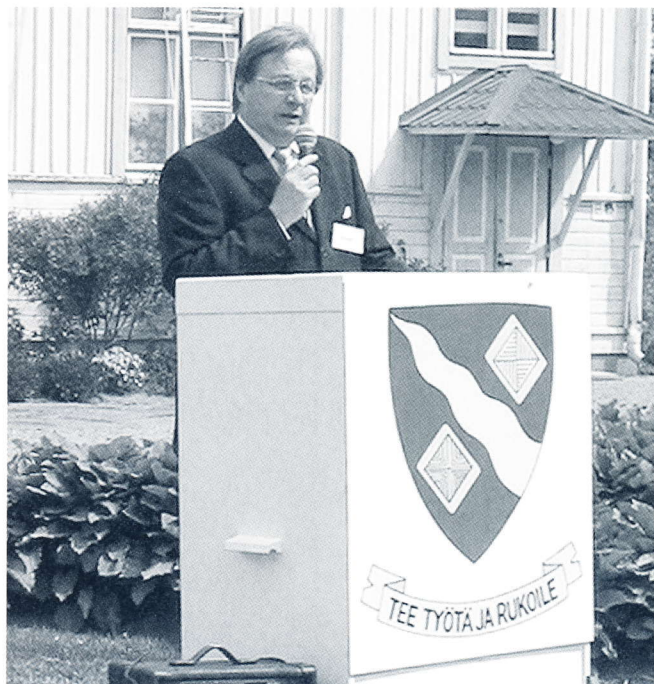
Tuossa on nähty ainakin yksi alkuaskel nykyvaakunoille.

Ritareiden aluksi mieskohaiteiset vaakunatunnukset omaksuttiin seuraavassa vaiheessa perinnöllisiksi sukuvaakunoiksi.

Suomi vaakunoiutui läpeensä toisen maailmansodan jälkeen, kun asetus salli myös maalaiskuntien hankkivan oman vaakunansa. Suurin osa suomalaisia kunnanvaakunoita – esimerkiksi Vammalan vaakuna – onkin 1950- ja 1960-luvulta.

Sukumme ei ole sotaisia ritarisuku, vaikka kyllä esimerkiksi Karl Stähle osallistui ratsumiehenä Armfeltin tunnettuun retkeen Norjan tunteille. Silti mekin olemme oman vaakunamme ansainneet.

Sukuseuran hallitus otti päättyvässä olevalla toimintakaudella yhdeksi keskeiseksi tehtäväkseen juuri sukuvaakunan aikaansaamisen.

Jyrki Pietilä ja juuri paljastettu sukuvaakuna.

Hallituksen lähtökohtana oli, että sukumme vaakunan tulee olla ammattiheraldikon piirtämä. Otimme kesällä 2004 yhteyksiä maan pienehköön heraldikkokuntaan. Haaviimme tarttui espoolainen Tuomas Hyrsky, Suomen heraldisen seuran jäsen; monipuolinen mies, joka taitaa myös kultasepän ammatin ja kypsyttelöe kaiken ohessa väitöskirjaansakin.

Heraldikka on oma taiteenlajinsa, jonka sääntöjä on joskus vaikea ymmärtää. Mutta heraldikko Hyrskyn kanssa kaikki sujui mainiossa vuorovaikutuksessa. Kävi vielä niin onnellisesti, että Hyrsky on jopa hiljattain vierailut tšekäläisessä museossa ja tuntee tšekäläistä esinekulttuuria. Tapasin Hyrskyn ja annoin hänelle rautaisannoksen taustatietoa suvustamme. Halusimme, että sukuvaakunan kuviot kumpuavat aidosti omasta perinteestämme, eivätkä vain taiteilijan mielikuvituksesta.

Oma Helvi-äitini muistelee

kuulleensa Vammalan tienoilla toteamuksen ”*Parempi on siivo silee kuin kollo koree*”. Tuota on parhaimmillaan myös heraldikka. Siinä – kuten viime vuosikymmenten suomalaisista kunnanvaakunoista tiedetään – operoidaan vähillä viivoilla, kurinalaisesti käytetyillä väreillä ja säästeliäästi valituin kuvioin. Heraldikkaa sääteläe oma sääntöjärjestelmänsä.

Työryhmä – kiitokset vain Hely Lenni-Taattolalle, Eline Alajoelle ja Markku Alajoelle – pohti, miten ilmentää visuaalisesti sukumme moninaista taustaa niiden heraldisten muutosääntöjen puitteissa. Teimme parhaamme. Ja niin – hyvät sukumme jäsenet – vaakuna on valmis. Se on merkitty toukokuussa 2005 Suomen heraldisen seuran vaakunarekisteriin numerolla 1282.

Mikko Honkala ja Sini Pietilä, pyydän Teitä paljastamaan puhujapöytäreunan kiinnitetyn Sukuseura Ketola

& Komero ry:n vaakunan.

Virallinen vaakunaselitys, joka sisältyy myös heraldisen seuran rekisteröintiin, kuuluu:

”Sinisellä kilvellä hopeinen aaltokoroinen palkittainen kiila, jonka molemmin puolien kultainen palkittainen juustokehä.” Tämän vaakunaselityksen eli blasonoinnin tarkoitus on Olof Erikssonin mukaan ”ilmaista vaakunan värit ja kuviosisältö siten, että vaakuna voidaan kuvata oikein, vaikka sitä ei olisi nähtykään”. Ja hän lisää, että vaakunaselitys on laadittava lyhyeksi ja ytimekkääksi, mutta niin selväksi, ettei sitä voi käsittää kuin yhdellä tavalla. Toki heraldikko A:n ja heraldikko B:n toteutukset voivat erota yksityiskohdissa toisistaan. Onhan meillä ihmisillä omat käsialammekin.

Vaakunamme kuuluu olennaisesti myös tunnuslause ”Tee työtä ja rukoile”. Sukuseuran hallitus on hyväksynyt sen syyskuussa 2004. Kyse on tietenkin pohjimmaltaan tunnetusta latinankielisestä sanonnasta ”Ora et labora”. Sanontaa pidetään benediktiiniläisten – sekä hartaudenharjoituksia että uutteraa työntekoa tähdentäneen munkkikunnan – tunnuslauseena. Tunnuslauseen voi nähdä aitona osana yleisistä yhteiseurooppalaisista kulttuuriperintöistä.

Tunnuslause kiinnittyy vahvasti Juha Iso-Komeroon. Sukukirjamme mukaanhan vuonna 1908 kuollut Juha – josta ei ole säilynyt edes valokuvaa – antoi lapsilleen elämänohjeen ”Tee työtä niin kuin iät eläisit ja rukoile kuin huomenna kuolisit”. Sitä voi pitää Juhan ikimäna versiona benediktiiniläismunkkien yleiseurooppalaisesta sanonnasta.

Tunnuslause kiinnittyy historiaan. Mutta on siinä lupa nähdä viittaus myös nyky-

Ihanan ylelliset **Borås Cotton**
vuodetekstiilit ovat 100 % puuvillaa
- vuodesta toiseen pesua kestävää laatua.

Hemmottele itseäsi

- tai osta lahjaksi laadukkaat

borås cotton

-pussilakanat

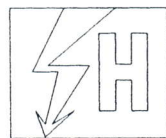
FAB
RIS
SO
Kangastalo

VAMMALA, Kivisenojankatu 1
Puh. (03) 514 1358
Avoinna ark. 10-18, la 9-14

LVI-TAMMINEN OY

Hopunkatu 6, 38200 Vammala
Puh. (03) 512 9999 Fax. (03) 512 9955

suunnittelutoimisto

HAKALA

PL60 JAATSINKATU 1 38201 VAMMALA PUH 03-514 2111

- * Rakennusten sähkösuunnittelu
- * Tievalaistussuunnitelma
- * Sähköalan koulutuspalvelu
- * Valtuutettu tarkastaja -palvelut
- * Kopiopalvelu

Pirkanmaalla

Fordit myy

Auto-Kivitila

TAMPERE-NEKALA

**Pienkerrostalo
Ykkös-
kaupunginosaan.**

Rakennuttaja:

RAKENNUSLIIKE

**MINKKINEN &
KETOLA OY**

M&K
RAKENTAJANA
50v

38200 VAMMALA, Puistokatu 29, (03) 511 2761

SASTAMALAKOTI

Hossantie 3, Vammala

Kodikasta palveluasumista jo 36 vuotta

83 palvelukotiasuntoa
16 dementiakotiasuntoa
8 tehostetun palvelun asuntoa

Tiedustelut kodinjohtaja Marjatta Karimäki
03-511 2721

sastamalakoti@sastamalakoti.fi

Jublien virallinen valokuvaaja Pirjo Mälkiä otti jublaväestä yhteiskuvan tallinparven ikkunasta.

hetkeen ja tulevaisuuteenkin. Sukuseuramme on moniarvoinen ja suvaitsevainen, mutta samalla se ponnistaa jostakin ja – jonnekin.

Virallisen vaakunaselityksen ja tunnuslauseen ohella itse kukin suvun jäsen saakoon antaa mielikuvituksensa tehdä työtä. Yksi voi nähdä sukuvaakunassa hiukan toista kuin toinen. Kuitenkin saanen lopuksi valaista, mitä vaakunaa suunnitelleen työryhmän jäsenet ja heraldikko Tuomas Hyrsky ovat vaakunassa nähneet tai saattaneet nähdä.

Vaakunakilven halkaiseva vesiväylä voi olla Komeronjoki, Kämerä, joka on virrannut Komerolan kylästä Rautaveteen ja josta mahdollisesti juontuu jopa koko Komeron-nimi. Mutta ei ole kiellettyä nähdä vesiväylä vaikkapa Rautavetenä – tai Vammaskoskena.

Vesiväylän molemmin puolin on kaksi juustomuotia. Juustomuotti liittyy sekä Juha Iso-Komeron että hänen puolisoonsa Hilma Yli-

Ketolaan. Aikoinaan oli tapana, että sulhanen valmisti ja taidokkaasti koristeli juustomuotin, jonka hän sitten antoi morsiamelle osoituksena taidoistaan ja rakkaudestaan. Hiljalle juuston valmistus oli tuttua työtä, ja hän kävi jopa myymässä juustoja torilla.

Näillä seuduinhan juusto on tyypillisesti vielä ollut kuttujuustoa. Erityisesti Kiikosisissa kuttu – jota on sanottu ”köyhän lehmäksi” – on ollut tärkeä kotieläin. Itse kuttu onkin päätenyt kunnanvaakunoihin asti – esimerkiksi entisen Tyrvään kunnan vaakunaan.

Huomatkaa, että juustomuottien kuvat eroavat vaakunassamme hiukan toisistaan. Jokainen muotin veistäjähän halusi tavoitella yksilöllistä jälkeä. Juustomuotin ”hirsimäisen” rakenteen voi yhdistää myös suvussamme esiintyneisiin rakennustaitoihin. Kunnostautuivat Stähletkin jo vuosisatoja sitten Tukholmassa melkoina nikkareina.

Entä tuo vaakunamme sininen kilpi sitten? Sen voi nähdä kuvaavan vaikkapa sinisten ruiskaunokkien peittämää ketoa. Ketola-nimihän tulee yhden tulkinnan mukaan yksikertaisesti keto-sanasta, joka vanhan Nykysuomen sanakirjan mukaan tarkoittaa nurmettunutta tannerta.

Lisäksi todettakoon, että sukuseuramme ns. yhteisöilmeeeseen kuuluu myös tietty vakiinnutettu typografinen linja. Graafikko Kari Kotka, Rautalammilla Savon puolella nykyään asuva ystäväni, hahmotteli meille vaihtoehtoja sukuseuran nimen kirjoitusasuksi. Emmehän halua, että sukuseuran arvokas nimi kirjoitetaan – virallisissa yhteyksissä – milloin mitenkin. Sukuseuran hallitus valitsi Kotkan vaihtoehtoista yhden pokstaavityypin eli ammattikielellä fontin. Ja se on Bernhard Modern. Jokainen Teistä voi tarkistaa paitsi tuon fontin myös itse vaakunan upouuden t-paitamme hihasta.

Sukuvaakuna nouskoon ensi kertaa lippusalon korkeuksiin. Pyydän sukuseuramme sihteeriä Juhani Stenhälliä ja hallituksen jäsentä Elina Alajokea ensin laskemaan Suomen lipun ja sitten nostamaan salkoon sukumme lipun. Vihimme tuon jälkeen lipun jatkamalla vielä yhdessä rovasti Antti Heikkilän johdatuksella tilaisuuteen niin hyvin sopivaa Suvi-virttä.

Totean täten Sukuseura Ketola & Komero ry:n lipun tulleen vihityksi.”

Jyrki Pietilä on työskennellyt toimittajana, tiedottajana ja yliopistonlehtorina sekä vuodesta 1990 viestintäkouluttajana oman yrityksensä Moniviestintä Oy:n palveluksessa.

Jyrki Pietilä kuuluu äitinsä puolelta Komeron sukuun. Hän on sukuseura Ketola & Komeron puheenjohtaja.

Hely Lenni-Taattola

Muistosanat **Risto Tainion** siunaustilaisuudessa Tampereella 18.

Kuinka monesti me opiskeluaian ystävät lauloimme Riston kanssa tuota vanhaa ylioppilaslaulua, nuoruuden, opiskelun ja yliopiston ylistystä *Gaudeamus igitur*. Lauloimme sitä latinaksi, vanhan akateemisen sivistyksen kielellä, eivätkä kaikki tarkoin tienneet, mitä lauloimme, kun lauloimme

*Gaudeamus igitur,
juvenes dum sumus.*

Koetin kerran suomentaa laulun ensimmäisen säkeistön seuraavaan tapaan:

*Riemun riemu:
vielä on suonissamme tulta/
Jälkeen rattonuoruutemme,
jälkeen vanhuusvaivojemme
meidät ottaa multa.*

Laulun nimi onkin *De brevitate vitae* – elämän lyhydestä. Ja tässä me suremme Riston elämän päättymistä, meidän mielestämme sen ennenaikaisuutta.

Mieleen nousee kuvia, muistoja lähes seitsemän vuosikymmenen takaa. Silloisen Tyrvään Nuupalan kylästä, oikeammin Nälkälänmäestä, Porin radan pohjoispuolelta. Kun rata valmistui 1895, sen varten syntyi nopeasti työväen ja pikkuyrittäjien yhteisö. Sen eräälle tontille pystyttivät 1920-luvulla Tainionkin Atte ja Bertta talonsa, kodiksi itselleen ja kolmelle lapselleen, joista keskimäinen oli Risto Adrian. Muistan kotialbumista kuvan, jossa Risto-vauva katselee ihmetellen maailmaa, katselee sitä ruskein silmin.

Silmänsä, ihonsa ja tukkansa tummuuden Risto oli perinyt isältään, ja paljon muutakin: nopeutensa, itseluottamuksensa, päättäväisyytensä, toimintatarmonsensa, kunnianhimonensa ja herrasmiespiirteensä ja laulunäänensäkin. Äitinsä puolelta juontui hänen puheliaisuutensa, seurallisuutensa ja hyväntahtoisuutensa. Isänperintöön yhtyneinä ne varustivat hänet avuilla, joita yhteiskunnalliseen menestymiseen tarvitaan. Kummilahjat johtivat hänet yhteiskunnalliseksi vaikuttajaksi.

Mutta kaikki tämä odotti aikaansa, kun Risto vietti poikavuosiensa. Hänen isänsä Atte ja minun isäni Lauri tekivät työtään Tyrvään kääntökenkäliikkees-

Sastamalan vanhan kirkon entistämistoimikunnan puheenjohtaja kirkkoberra K. E. Rinne ja sihteeri, maakuntaliiton toiminnanjohtaja Risto Tainio, tärkeässä neuvottelussa kahvikupin ääressä.

sä. Perheet siis liittyivät yhteen, ja kun olin täyttänyt seitsemän, alkoi yhteinen koulutie, jota Riston kanssa astuin kahden vuosikymmenen ajan. Se alkoi alakoulusta, jossa Katri Tarkka, intomielinen isänmaan kasvattaja, istutti meihin kansalaishyveitä: olemaan siistejä ja reippaita, tervehtimään pokkaamalla ja lakkia nostamalla ja käyttäytymään muutenkin hyvin. Opimme lukemaan, laskemaan ja laulamaan: "Kuin nuori kuusi kohoaa, päin päivää lippusalko, ja latvassa sen hulmuua lippumme sinivalko!" Alakoulusta yhteinen opintie jatkui kansakouluun. Risto oli jo varttunut kookkaaksi ja vantteraksi, hän oli poikajoukon johtaja jalkapallossa, urheilussa ja omenavarkaisissa; itse seuraisin touhua syrjemmältä. Reippautensa vuoksi hän oli opettajankin suosiossa, ja hoiteli kouluhommat kohtuullisesti niihin erityisesti syventymättä. Muistuu mieleeni muuan tapaus kansakoulun ensimmäiseltä tai toiselta luokalta, opettaja Vihtori Varjosen tunnilta. Riston edessä istui Salmin Irja, kookas suuriääninen tyttö. Harjoiteltiin kaunokirjoitusta, kirjoitettiin kieli poskessa kymmeneen kertaan sananpartta "Nälkä leivän särvin on." Riston mieleen johtui koirankuri. Hän pisti Irjaa mustekynällä takapuoleen, ja Irja päästi suuren äläkän. "Mitä se Irja huutaa?", kysyi

opettaja-Vihtori ärtyneenä. "No kun Risto pisti mua," puolustautui Irja. "Sinä huusit kumminkin!" moitti Vihtori; Risto oli hänen suosiossaan!

Kansakoulun viimeisenä vuonna puhkesi talvisota. Se oli hyytävien pakasten aikaa. Taivaan korkeudessa lensivät venäläisten pommikoneläivueet kohti Poria. Kun käsikäyttöinen hälytyssireeni ulvahti nahkuri Heinosen kattolla, säntäsi Nälkälänmäen väki metsään, niin että lakanat selässä liehuivat. Kun rauha sitten tuli, raskas rauha, me päätimme kansakoulun ja pyrimme Tyrvään yhteiskouluun. Minä halusin sinne, mutta Risto penäsi vastaan loppuun asti, kunnes vasta sisäänpääsykokeiden aamuna suostui yrittämään. Pääsi tietysti, ja siitä alkoivat kahdeksan vuoden yhteiset koulumatkat.

Jatkosota varjosti koulunkäyntiä, mutta oli sodasta hyötyäkin: lomat olivat pitempiä eikä tarvinnut kerätä kasveja. Mutta me keräsimme vadelmanlehtiä teen valmistamiseen ja voikukanjuuria kahvin korvikkeeksi ja tienasimme taskurahoja, samoin työvelvollisina keskikoulun yläluokilla. Risto ja minä hankimme itsellemme myös pitkäsiiman. Sen velaksi – siiman laatikko oli vela – kelpasi kaupan appelsiinilaatikko, jossa luki "Sun kist". Siihen me varustimme pitkäsiiman, ehkä 60–70 tap-

Risto Tainio

1927–2005

Risto Adrian Tainio syntyi Tyrväässä 22. 3. 1927, pääsi ylioppilaaksi Tyrvään yhteiskoulusta 1948, valmistui Helsingin yliopistosta lakitieteen kandidaatiksi 1956 ja sai varatuomarin pätevyyden 1958.

Toimittuaan eräissä valtion virroissa hän oli 1959–62 Pirkanmaan Maakuntaliiton toiminnanjohtaja, sitten Hämeen Työväen Säästöpankin ja Vakuutusyhtiö Turvan johtotehtävissä.

Hämeen läänin maaherraksi Tainio nimitettiin 1979, jossa virassa hän palveli eläkkeelle siirtymiseen asti.

Tainio hoiti lukuisia luottamustehtäviä, useasti puheenjohtajana, kunnan, maakunnan, valtion, seurakunnan, koulutusalan, pankki- ja vakuutusalojen, yritysten, kulttuuritoimen sekä Suomen sosiaalidemokraattisen puolueen ja lehdistön organisaatioissa. Tainio kirjoitti toimi- ja harrastusaloiltaan artikkeleita eri lehtiin. Hän oli myös pidetty juhlapuhuja ja keskustelija.

Muistopuheen pitäjä emeritusprofessori Unto Salo on syntynyt Tyrväässä 10. 9. 1928, tullut ylioppilaaksi Tyrvään yhteiskoulusta 1948, Helsingin yliopistossa hän opiskeli filosofian kandidaatiksi 1955, suoritti lisensiaattitutkinnon 1956 ja väitteli tohtoriksi 1958.

Salo toimi Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen toiminnanjohtajana Forssassa 1955–57, Satakunnan Museon museonjohtajana Porissa 1958–71 ja nimitettiin Turun yliopiston arkeologian professoriksi 1972 oltuaan jo aiemmin tiedekunnassa dosenttina. 1977–78 hän oli Turun yliopiston humanistisen tiedekunnan dekaani.

Salon on ollut ja on edelleen monien historian, arkeologian, museo- ja kotiseututyön ja -tutkimuksen sekä muiden kulttuurialojen yhteisöjen ja toimielinten aktiivijäsen.

Professori Salon tiedejulkaisujen ja lehtiartikkelien määrä on lukuisa. Hän on myös edelleen kysytty, ahkera esitelmäsiijä ja juhlapuhuja.

Erkki Vainio

kuului kolme Tyrvään vanhasta yhteiskoulusta: Murron Pekka, samettiaäninen ensi tenori Vammalasta, minä lauloin toista tenoria, Risto ensimmäistä bassoa ja toista Setälän Martti, joka Kyllikkinsä kanssa on täällä Ristoa muistelemassa. Me lauloimme nuoruuden innolla nuo ikikimmeltävät serenadit ja monet muut laulelmat. Me lauloimme kvartetin ruusujen sydämiin, niin he ainakin antoivat meidän uskoa. Mutta "sävelten siipien" alla me ehdimme sentään hoitaa luvutkin. Risto ja Martti valmistuivat juristeiksi, Pekka ekonomiksi. Meitä odotti elämä ja työ, odotti avioliitto, mutta ystävyys jäi, eivätkä säveletkään sammuneet. Nyt on toisin. Muistatko Henrik Boreniuksen ihanan laulun "Muisto"?

*On lintu liverrellyt,
on ruusu kukkinut!
On kannel belkähdellyt
ja sydän bekkunut.*

*Nyt lintu haudassansa
on alla multien
ja tuuletkin matkallansa
ne riisti ruususen,
ne riisti sen.*

*Ja kannel rikki lienee.
Sydäntä mi kohtaskaan,
ken kertoa sen tiennee,
kun näki taivas vaan?*

On lintu liverrellyt!

Risto on mennyt. Mutta hän elää lapsuuden ja nuoruuden kimmeltävissä muistoissa.

Unto Salo

"Kysykää mitä vain, kunhan ette tuhmia kysyle!"

2. 2005

sia koukkuineen ja soudimme Liekovedelle sitä laskemaan. Liekovedestä nousi lihavia lahnoja, kesämiä, särkiä ja haukia, ja niitä me kauppasimme mäen emännille, ja hyvin ne kauppansa tekevätkin. Me tienasimme sinä kesänä valan mukavasti.

Mäen suvilysteihin kuuluivat ennen sotia pyhäpäivien soutuoretket Liekosaa-reen. Siellä uitiin matalassa rannassa käsipohjaa ja koiraa. Sitten viriteltiin kahvi-valkee kuivalle kenturalle, ja kyllä nokisesta pannusta kaadettu kahvi maistui, ja pulla. Mutta kun käsivarsiin oli saatu enemmän soutuvoimaa, lähdettiin kesästä kerran tai kaksi yökuntiin Rautavedelle, soudettiin ylös kuohuvaa Vammaskoskea kohti Pirunvuorta ja Karkun sinisiä vesii. Isä-Lauri ja Isä-Atte soutivat kuhaa Pirunvuoren haudan liepeillä, me lapset majailimme Haapasaaressa lähellä Sastamalan kirkkoa ja kiipeilimme kello-tapuliin. Mikä suviöiden kirkkaus tummien rantojen yllä!

Sotien jälkeen, rauhan tultua Risto ja minä jatkoimme lukioluokille. Tyrvässäkin elettiin sotaväsymyksen, poliittisen rikkinäisyyden ja suuren puutteen aikaa. Neuvostoliitto painosti Suomea ja siksi vaara uhkasi sisältäkin, vaikka välitön ulkoinen uhka oli poistunut. Elämä oli harmaata, ulkoiseen harmauteen yhtyi murosian sisäinen harmaus ja ristiriitaisuus. Mutta presidentti Paasikivi julisti, että Suomen tie oli nouseva rotkosta kohti Jumalan avarampia maisemia. Sitä mekin toivoimme, ja niin Risto ja minä kahlasimme läpi lukion ja kirjoitimme keväällä 1948. Me saimme lakin ja suunnistimme seuraavan vuoden syksyllä Helsinkiin. Siellä odotti "vivat academia", siellä odottivat ylioppilasvuodet, Satakuntalainen osakunta ja sen kvartetti ja siellä odottivat kvartetin ruusu! Gaudeamus igitur!

Niistä vuosista riittäisi tarinoita, mutta aika ei niihin riitä. Mutta samassa boksissa me majailimme monta vuotta, tyrväläisen pankinjohtajan Väinö Sipinkin alivuokralaisina; Sipä sanoi kuulemma: "Niistä pojista tulee vielä jotakin!" Riston korkea kaari todistaakin, ettei hän täysin erehtynyt. Mutta parasta oli kvartetti, joka Maila Talvion aloitteesta syntyi 1949 laulamaan Lilli Tulenheimolle, Kansallisteatterin entiselle diivalle serenadin, "Sua tervehdin"! Opettelimme ja lauloimme sen, ja niin syntyi kvartetti. Siihen meitä

”Istun katsellen yön tähtihin...”

*Sieltä ne tulevat – täynnä baikeutta
ja hiljaista kaipausta, mutta kuitenkin
lämpiminä ja lohtuakin tuoden...*

Muistot...

*Niistä kiittää ja niitä katsoo.
Juuri Joulu ne esiin ja lähelle tuo.
Kaikesta hyvästä ja kauniista haluaa
saada edes heijastuksen.
Jotakin siinä on, jota kadotettunakin
kaipaa ja haluaa kuin kiinni pitää.
Varmaan on moni, minun laillani,
näin kokenut.*

*”Kodin kynttilät – lämpöisin liekein
– teitä unhoita en milloinkaan...”*

*Jokaisella on omat muistonsa,
jokaisella on oma lapsuuden maisemansa
– niinkuin on tänäkin päivänä.
Minun maisemani on täällä,
Joulun lumisten metsien ja hiljaisen kylän
levollisuuden keskellä... Tähdet näkyvät ja
naapurien valot luovat tuttua tunnelmaa.
Näin on lukemattomilla muillakin.
Taajamissa on naapurien läheisyyttä ja
valoja paljonkin – ja kaupunki luo aivan
omat puitteensa. Monen kohdalla näkymät
ovat vain ikkunasta katsottuja – eikä
kaikilla ole mahdollisuutta päästä
ikkunaankaan...*

*Mutta se yksi asia yhdistää kaikkia.
Se on Joulu. Se kuuluu jokaiselle.*

*Sen Sanoma on sama jokaiselle, ovat
elämäntilanteemme minkälaisia tahansa.
Jokaiselle kuuluu Sanoma siitä, että Jeesus
tuli jokaisen Vapahtajaksi.*

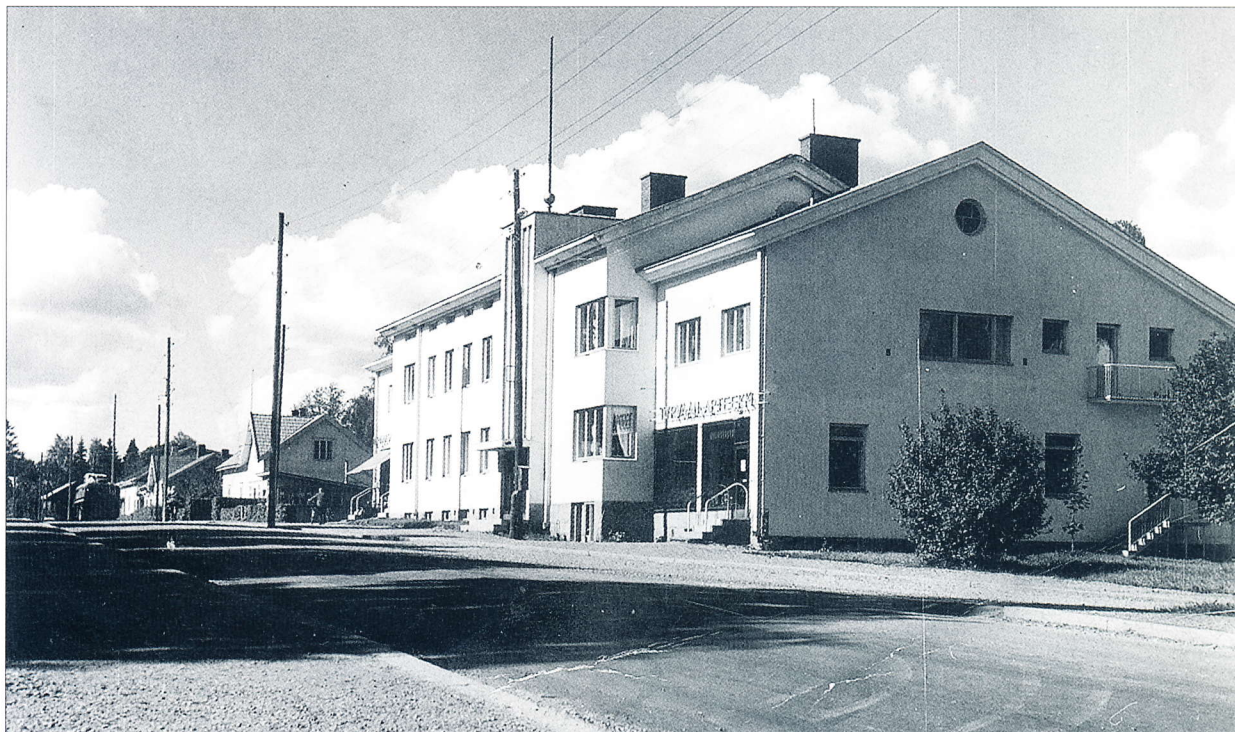
*Se on ilosanoma, joka on totta tänäkin
Jouluna ja jokaisena päivänä, niin ilossa
kuin surussakin. Pelon ja ahdistuksienkin
keskellä. Ja pettymyksienkin.*

*Joulukuusen latvatähti muistuttaa siitä
tähdestä, joka johti itämaan tietäjät Seimen
luokse. Meille jokaiselle se tahtoo nytkin
viestin tuoda – ja ohjata sinne.*

*Se ilo ja rauha ja rakkaus, joka sieltä
säteilee, tahtoi jokaisen Joulun lämmittää.
Jospa se jokaisen luokse saisi tulla ja luoda
läheisyyttä ja lämpöä omaan sydämeemme
ja meidän kauttamme kaikille, jotka
lähellemme saamme ja kohtaamme.*

Seisabdutaan Seimelle!

Maria Mustalahti

Uosson terveystalo. Albin Aaltosen valokuvapostikortti 1950-luvulta.

Tyrvään ensimmäinen terveystalo, **Uosson talo**

Tyrväässä, vanhassa emäpitäjässä, oli kunnallishallinnossa otettu huomioon terveysolojen kehittäminen jopa siinä määrin, että ne usein olivat edellä valtiovalan lakimääräisiä velvoitteita. Joskus omatoimisesti aloitetut hankkeet oli jo toteutettu, kun asiaa vasta mietittiin valtion komiteassa. Esimerkkinä voidaan pitää lakia kunnanlääkäreistä, joka tuli voimaan vuonna 1939. Silloin Tyrväässä oli ollut kunnanlääkäri jo yli kolmekymmentä vuotta. Tyrvään kunnan terveysolot

olivat valtakunnallisestikin usein ensimmäisten joukossa, vaikka ei koskaan ensimmäisenä.

Vammalan kauppalan perustamisen yhteydessä vuonna 1912 oli Tyrvään kunta menettänyt varsinaisen keskustansa, Marttilan kylän. Tyrväästä tuli uutta kauppala ympäröivä ns. reikäleipäkunta. Kunnan hallintopaikkana oli sillan pohjoispuolella sijaitseva Jaatsin talo, jonka lähistöllä oli Tyrvään rautatieasema ja huomattava määrä pienempää yritystoimintaa. Koko maassa tapah-

tunut taloudellinen kasvu tuntui myös maaseudulla. Niinpä Tyrvään kuntakin tunsi tarvetta oman asemansa kehittämiseen. Tilanne oli kunnan kannalta sellainen, että lähes kaikki terveystalovelut olivat kauppalan puolella. Apteekki, äsken perustettu sairaala, jopa kunnanlääkärikin piti vastaanottonsa kauppalassa. Siellä olivat myös useimpien asunnot. Näin ollen kunta menetti huomattavan määrän takseerattavia veroäyriä.

Juuri kunnan kehittämisen ja verotulojen lisäämi-

nen olivatkin perusteluina siinä esityksessä, jonka taloustirehtööri Herman Salli ja rakennusmestari Väinö Alanen tekivät huhtikuussa 1938 Tyrvään kunnanhallitukselle Uosson terveystalon rakentamiseksi. Esityksessä ehdotettiin, että taloon sijoitettaisiin apteekki, kunnanlääkärin vastaanottotilat sekä apteekkarin, kunnanlääkärin, kättilön ja terveysisärien asunnot.

Kunnanhallitus piti rakennushankkeen toteuttamista

Jatkuu sivulla 57

*Hyvää
Joulua
ja
Onnellista
Uutta
Vuotta*

Merja

Puistokatu 16, Vammala, puh.511 2911

Yrittäjän arvostama yhteistyökumppani

Kirjanpidot. Tilinpäätökset.
Veroasiat. Yritysneuvonta.
Yritysten perustaminen.
ATK-palvelut ja palkanlaskenta.

Tampereen Kirjanpito Oy

TAMPERE:
Pellavatehtaankatu 19 A,
PL 552, 33101 Tampere
Puh. (03) 254 2200, fax (03) 254 2255

*Auktorisoitu kirjanpitoimisto.
Kirjanpitoimistojen Liitto ry:n jäsen.*

TEKNIKUM

www.jps-mainos.sci.fi

**Hyvää Joulua
ja Onnellista
Uutta Vuotta**

www.opkk.fi
OP-KIINTEISTÖKESKUS

Vammalan OP-Kiinteistökeskus Oy, LKV
Marttilank. 9, Kassantalo, 38200 Vammala
www.opkk.fi/vammala

Jorma Suominen 5196 5611, 0500 631 038
Tuulikki Laitila 5196 5610, 0500 939 891

Uossontalo...

Rakennustoimikuntaa ja rakentajia valmistumassa olevan talon edustalla.

kiireellisenä ja neuvotteli siitä Lääkintöhallituksen kanssa. Tyrvään seurakunnalta ostettiin terveystaloa varten tontti 90 000 markalla ns. omakotialueelta. Tontilla oli pappilan suulirakennus. Pohjoispuolisen kuntakeskuksen muodostumisen kannalta tontin sijaintia pidettiin sopivana ja tarkoituksenmukaisena. Samoihin aikoihin kunta neuvotteli onnistuneesti valtion kanssa asemalle johtavan tien parantamisesta. Tietä parannettiin, levennettiin ja rakennettiin jalkakäytävät.

Terveystalon rakentamishanketta vietitiin ripeästi eteenpäin. Kunta otti tarkoitukseen 1 500 000 markan kuoletuslainan ja nimitti rakennustoimikunnan, jonka puheenjohtajaksi tuli rovasti L. Hj. Svanberg. Rakennustoimikunnalla oli laajat toimintavaltuudet, joten hankkeen johdosta muita kunnallisia päätöksiä on tehty varsin vä-

hän. Tamperelaisen arkkitehti Bertel Strömmerin piirustusten mukaan tehty rakennus edustaa hyvin ajalle ominaista funktionaalista tyyliä. Rakennusliike Tähtinen & Sola Tampereelta urakoitsi rakentamisen ja aloitti työt elokuussa 1938. Paikallisena valvojana toimi rakennusmestari Juho Niemistö. Terveystalo valmistui maaliskuussa 1939 eräitä vähäisempiä töitä lukuun ottamatta. Rakennuspinta-alan 600 neliömetriin mahtuivat kaikki terveydenhoidon tarpeisiin suunnitellut tilat asuntoineen sekä yksi liikehuoneisto, joka vuokrattiin Tyrvään Säästöpankille. Pankin sivukonttori avattiin kesäkuussa 1939. Ajan tavan mukaan talonmiehen asunto tehtiin katu-tason alapuolelle.

Tyrvään apteekin perustaminen

Kunta oli alun alkaen raken-

nushankkeessaan ottanut huomioon apteekin saamisen ja jo varhaisessa vaiheessa käynyt siitä neuvotteleja Lääkintöhallituksen kanssa. Varmuus sen saamisesta saatiin, kun Lääkintöhallitus julisti syyskuussa 1938 apteekioikeuden haettavaksi ja puolsi oikeuden myöntämistä apteekkari Sullo Johannes Parkkiselle. Valtioneuvosto myönsi kuitenkin oikeuden apteekkari Toivo Johannes Sievolle ottamatta huomioon Lääkintöhallituksen puoltolausuntoa. Uuden apteekin avajaisissa apteekkari kertoi sisustaneensa apteekin ennätysajassa. Silloin hyvin ajanmukaisen kaluston valmisti Lindholmin puusepäntiike Tyrvästä.

Apteekki avattiin 1. päivänä huhtikuuta 1939. Avajaisen jälkeen Tyrvään Sanomissa oli kuvaus apteekista: "Se on rakenteeltaan täysin ajanmukainen ja hyvin on-

nistunut. Varsinainen apteekkihuone on avara ja valoisa. Apteekin takana oleva varasto- huone on niinkään avara ja ajanmukaisesti kalustettu. Vielä liittyy huoneistoon laboratorio sähkökeittiminen y.m. laitteineen. Kellarikerroksessa on huoneita pulloja, happoja, öljyjä y.m. varastoja varten. Varsin hyvän vaikutuksen teki tämä uusi, ajanmukainen apteekki."

Apteekin toiminnan käynnistyminen

Apteekki aloitti toimintansa epävakaana aikana. Silloin Eurooppa oli jo tulossa, mutta täällä ei vielä uskottu pahimpaan mahdolliseen. Syksyn mennessä koettiin tilanne kuitenkin jo uhkaavana. Armeija aloitti turvallisuusjärjestelyt sodan varalta. Järjestelyihin kuului Asevarikko 1:n siirtäminen Tyr-

Jatkuu sivulla 58

Uossontalo...

Uossan alue ja Vammaskoski perkaamattomana Koskenkareineen. Terveystalo näkyy Asemantien varressa ballitsevana. Velj. Karbumäki Oy:n ilmavalokuva vuodelta 1948.

vääseen vuoden lopulla ja aseparajatoiminnan aloittaminen. Uusi tilanne vaikutti paikkakunnan kehitykseen. Kuntaan oli saatu ensimmäinen suuri työnantaja, joka toi myös omaa henkilökuntaansa paikkakunnalle. Talvi- ja jatkosodan aikana paikkakunnalla oli lisäksi useita koulutuskeskuksia ja sotilaslaitoksia, joiden hen-

kilöstömäärät noina vuosina olivat useita tuhansia. Jatkosodan aikana kuului sotilasfarmaseuttinen toiminta Päämajan Sotatalousesikuntaan ja sen eläinlääkintäosasto oli sijoitettu paikkakunnalle vuonna 1944.

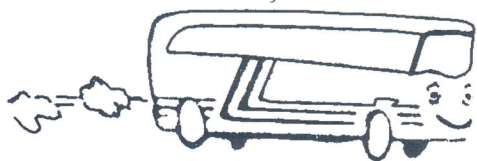
Paikkakunnan elämässä tapahtuneet muutokset vaikuttivat tietenkin uuden apteeikin menestymiseen, vaikka

toisaalta kaikinainen pula aiheutti monenlaisia vaikeuksia. Lääkeaineiden saanti ulkomailta pysähtyi. Piti keksiä omia korvaavia tuotteita. Tässä varmaankin yksi syy, minkä vuoksi sprin kulutus apteekissa yhtäkkiä voimakkaasti lisääntyi. Piirilääkäri K.J. Melartin tarkasti apteeikin sen ensimmäisenä toimintavuotena syyskuussa.

Tarkastuskertomuksessaan hän totesi mm.: "Tarkastuksessa olen todennut, että Tyrvään apteekki siihen kuuluvine huoneistoineen on tarkoituksenmukaisesti suunniteltu ja että hoito on huolellista." Seuraavienkin vuosien tarkastuskertomukset olivat yhtä myönteisiä.

Esko Pietilä

TILAUSAJOT LAUHAMON TURISTIBUSSEILLA

LINJA-AUTOLIIKENNE ROISMALA

ANTTI LAUHAMO OY P. 513 0412

REITTI- JA TILAUSLIKENNETTÄ JO VUODESTA 1965

TAUNO KIVIRANTA Oy

TRAKINKATU 4, 38200 VAMMALA. Puh. (03) 517 9000, fax. (03) 517 9019

Parlamentaarista huumoria

Lainlaadinta ja muukin siihen liittyvä toiminta eduskunnassa on totista puuhaa. Huumori ja hauskuus on siitä melko kaukana. Ei kuitenkaan niin etteikö huumorin kukkakin parlamentissa kukkisi. Seuraavassa siitä muutamia kuultuja tai itse elettyjä todisteita.

Ensimmäisen eduskunnan ensimmäisen istunnon avasi ikäpuhemies Iisakki Hoikka. Hän teki myös eduskunta-aloitteen, joka jonkun mielestä on viitoittanut tien lukemattomien aloitteiden tekijöiden kulkea näihin päiviin asti. Näin esitti Iisakki Hoikka: "Olen sitä mieltä, että ensimmäinen, yleisillä vaaleilla valittu eduskunta kauniilla tavalla piirtäisi nimensä historian lehdille, jos se pysyväksi muistomerkillä pystyttäisi houruinhoitolaitoksen Rovaniemelle."

• • •

Viime vuosikymmenellä esitti eräs varsinainen aloitetehtailija, että viime sotien aikaisille trokareille pystytettäisiin oikein patsas ja samalla trokareille palautettaisiin heille kuuluva kunnia. Olivathan nämä esittäjän mielestä kiitettävästi hoitaneet sotiemme aikaisen ruokahuollon. Tuollaiseenkin aloitteeseen oli ao. ministerin, tässä tapauksessa kauppa- ja teollisuusministeri Antti Kalliomäen asiallisesti vastattava. Lyhyessä vastauksessaan ministeri ilmoitti, että patsasasia ei hänen ministeriölleen kuulu. Ja mitä kunnian palauttamiseen tulee, niin ei sellaista voi palauttaa, mitä ei koskaan ole ollutkaan. Vastaus taisi tyydyttää kysyjää.

• • •

Täysistunnossa puhujille huudettavat välihuudot kuuluvat myös eduskunnan kuvaan. Moni puhuja mi-

nunkin aikanani oikein odotti, että joku puuttuisi kuulemaansa. Minäkin olen ylpeä, kun Johannes Virolainen huusi puheeseeni jonkun kommentin. Asiaa en muista, mutta hauska se Jussin kommentti oli, koskapa siihen saman tien vastasi. Joillekin edustajille ahkera huutelu oli muodostunut jopa imagoksi asti. Joke-lan Mikko oli tällainen sanavalmis välihuutaja, jota taisi joku huonosti puhumaansa asiaan perehtynyt jopa pelätä. Innokas kommentoija oli ollut myös tamperelainen Loikkasen Eino. Oli ollut meneillään keskustelu puolustusmäärärahoista. Joku puhuja oli valitellut, että puolustusmenot asukasta kohti ovat Euroopassa toiseksi pienimmät. Vain Lichtensteinin pikkuvaltiossa ne ovat pienemmät kuin meillä. Tähän oli Eikka oitis huutanut, että "hyökätään sinne!" Siinä oli asialla alan mies, sillä Eikka oli aktiivi sotaveteraani, vieläpä sotainvalidi.

• • •

Seuraava tapaus sattui jo Sennen sotia. Eduskunnassa oli pappisedustaja, joka oli ahkera sananselittäjä eduskunnassakin. Jopa niin ahkera, että omat ryhmätoveritkin miestä toppuuttelivat. Sanoivat, että ei sentään ihan joka asiasta tarvitse täällä puhetta pitää. No, kerran taas keskusteltiin maatalousasioista ja tämä edustaja katsoi tarpeelliseksi myös vierailta puhujapöytänsä. Ilmeisesti hän muisti saamansa ojennuksen, koskapa

aloitti tällä tavalla: "Varmaan siellä alhaalla epäillään, että minä en tunne maatalouskysymystä, mutta minä vakuutan teille, että minä olen maalla syntynyt, koko nuoruuteni ajan olen asunut maalla ja"... Ja maaksi pitää sinun jälleen tuleman", kuului välihuuto salista ja siihen taisi puhujakin jo lopettaa.

• • •

Tuo välihuutaja oli tamperelainen Hakkila, joka pitkään toimi myös puhemiehenä. Siinä tehtävässä hän oli tarkka. Jos puhuja erehtyi poikkeamaan käsiteltävänä olevasta asiasta, niin kohtapa huomautti Hakkila, että "asiaan". Näin hän joutui tekemään usein myös edustaja Branderille, jolla oli iso maatila ja suuri karja sonneineen. Eräälle sonneista oli Brander laittanut nimeksi Hakkila. Eduskunnan kahvilassa Brander mielellään kertoilikin, että kun naapurit tuovat lehmiään sonnien tykö, tämä joskus saattaa laiskanlaisesti ryhtyä työhönsä. Silloin hän kepillä hieman ojentaa laiskaa sonnija ja sanoo sille, että "asiaan, Hakkila, asiaan". Tämä juttu meni puhemies Hakkilankin korviin ja sen jälkeen Brander sai rauhassa puhuaan poiketa asiasta.

• • •

Eduskunnassa vierailee myös monenlaisia lähetystöjä milloin minkin asian puolesta. Eduskuntaryhmät laittavat kukin edustajansa näitä vastaanottamaan. Rituaalit ovat yleensä aina sa-

mat. Puheet kuunnellaan, paperit otetaan vastaan ja luvataan viedä asiaa eteenpäin omassa ryhmässä.

Olipa kerran tulossa erikoinen lähetystö. Tänne nimittäin oli juuri perustettu feministinen naisten puolue ja sen edustajat halusivat tulla esittelemään ohjelmaansa. Minut laitoi ryhmämme kanslia lähetystöä vastaanottamaan. Se piti tapahtua ulkona, sillä naiset tulivat kolmella ratsulla asiaansa esittämään. Muut vastaanottajat olivat kaikki naisia ja vain muutamasta ryhmästä. Siinä ratsuja odotellessamme, ilmakein oli kylmä, muut pyysivät minua puhumaan heidänkin puolestaan. Sen lupasin. Naisten puolue ratsasti paikalle ja johtajansa, joka muuten oli entisen ryhmätoverini entinen vaimo, luki hevosen selässä istuen puolueen ohjelmajulistuksen. Sovitun mukaisesti vastasin siihen korostaen naisten merkitystä tässä yhteiskunnassa ja etenkin eduskunnassa, jossa naisia tosin tuolloin oli vain noin kolmannes mutta hyviä edustajia kaikki. En kuitenkaan maltnut lopettaa siihen, vaan jatkoin, että tämä feministinen sanoma olisi mennyt perille paremmin, jos se olisi luettu tammahevosen selästä eikä ruunan, kuten nyt. Joku lähetystöstä kysyi, mistä ruunan ja tamman erottaa. Johon minä, että monestakin seikasta, joita tässä nyt ei liene tarpeen luetella. Tärkeintä on, että orhi tietää kummasta on kysymys.

• • •

Tässä pieni väläys eduskunnan työstä, joka ei aivan joka hetki ole arkista aherrusta jos ei juhlaakaan.

Timo Roos

Muistikuvia Kaukolan läh-

Kaukolan perinteisiä kylälähetysjuhlia vietettiin vuosittain tavallisesti parhaan keskusven tienoilla. Ne olivat eittämättä kylän suurin ja odotetuin tapaus. Ikäihmiset muistelivat taannoin, että juhlia olisi pidetty entisaikaan kaksipäiväisinä ja työntekijöille annettiin vapaata juhlien ajaksi.

Kaikki juhlaan liittyvä suunniteltiin valmiiksi jo viikkoja aiemmin ja lähes joka talosta osallistuttiin valmisteluihin. Juhlakenttä lakaistiin aikaisin keväällä pudonneista lehdistä ja oksista, mutta päivää, paria ennen käytiin vielä luutien kanssa tarkempi silaus. Vakiintunut juhlapaikka oli Juvelan mässä kookkaiden kuusien suojassa ja paikkaa sanottiin kotoisasti "Saarnastoolin mäeksi". Muistin mukaan taitavakätinen Frans Helenius olisi nikkaroinut aikoinaan sinne saarnastoolin ja kun se aikojen saatossa lahosi, teki Frans Kaukonen uuden. Kautista huvimajaa muistuttava katettu temppele oli maalattu puhtaan valkoiseksi, samoin harjalla kohoava risti.

Pappeja ja sananjulistajia varten oli istuinpenkit vastakkain kahden puolen, ja keskellä seisoi puhujapöytä. Saarnastuolia kunnioitettiin, se hallitsi olemuksellaan kylän keskeistä paikkaa vuosikymmenet. Väliajat se levähti rauhassa, lapset eivät siellä koskaan leikkineet. Taivasalla levittäytyvä juhlatila oli säiden armoilla. Sateen hankkiessa lähimetsän tummissa kuusissa majoilleet ilkeät hyttyset syöksyivät parvina häiritsemään harrasta kuulijakansaa. Toisaalta kuusenoksat taas antoivat hyvän ensisuojan sateen sattuessa.

Juhlalähtöä edeltävänä päivänä miesväki autteli minkä muilta töiltään ehti. Lehtimajaa varten kaadettiin Sarvon suon rannasta hevoskuorma nuoria koivuja. Juvelan kalu-

vajasta tuotiin istuinpenkeiksi lautoja ja niille sopivat aluspukit. Myös tukevien myyntipöytien asettelu maastoon kuului miesten hommiin. Kylän palokopin vieressä oli aina vakituinen ravintolan paikka ja palokopilla tärkeä rooli. Se toimi ravintolan myyntivarastona.

Useimmiten Aspin Hilma, kylän pitokokki leipoi apulaisineen Juvelan pakarissa juhlien leivät. Alkuvuokolla, joskus tiistain maissa piti alkaa jo pitkojen ja kakkojen teko. Niistä kun annettiin heti tarvikkeiden tuojien mukaan lämpimäisiä. Vanhan perinteen mukaan leipomisviikolla lahjoitettiin taloista jauhoja, voita, muniä, maitoa ja mitä kukin antoi. Näistä leivottiin vasta myyntiä varten. Paitsi pullaa, kului paljon kakkoja ja limppuja voileipien tekoon. Myyntipöydille levittäytyi herkkuja ostajan iloksi, ainakin kutunjuusto-, palviliha- ja lohivoileipiä. Palanpainikkeeksi myynnissä oli hyvää kotikaljaa ja taloista saatua maitoa. Jo kukonlaulun aikoihin oli naisväki herännyt ohrapuuron ja vä-

kynäsopan keittopuuhiin. Kaiken tämän tarjottavan ylinnä leijaili voimakas kahvin ja nisusen tuoksu, joka houkutteli runsaasti ostajia pöytien ääreen. Nuorisot oli onnensa kukkuloilla, jos jostain löytyi rahaa limonaadipullon ostoon ja lautaselliseen väskynäsoppaa.

Juhlapaikka täyttyi sanankuulijoista

Väkeä osattiin odottaa ja sitä saapui, lähikylistä ja jopa

naapuripitäjästäkin asti. Isäntämiehet emäntineen tulivat hevosilla ja veivät ajokkinsa tuttuun talojen pihoihin. Osa saapui polkupyörillä, mutta runsain väki talsi jalkapattikassa. Hilma Vänniä oli keskeinen henkilö, joka huolehti pappien ja puhujien tervehtimisestä. Myös Johanna Saukon, Hilma Juvelan ja Miina Ala-Knaapin tiedetään olleen tilaisuuksien kantavia voimia.

Juhlialla hallitsi harras tunnelma. Se virittäytyi sitä mu-

Lähetysjuhlista

Eila Teinilä, V. J. Teinilä
ja Osmo Ojansivu lähetys-
juhlilla 1984.

kaan kun istuinpenkit täytyivät. Alkuvirren veisuun noustessa raikkaana kesäisen kylän ylle, hiljensi se äkisti Juvelan määkivät lampaat. Monesti, varsinkin ukoksen edellä, saattoi Hartolankosken mahtava pauhu nousta yli puhujan äänenkantaman, muulloin se kohisi tuttuun tahtiinsa.

Kiertävistä puhujista muistetaan parhaiten Frans Hannula. Hän oli tunnetusti väkeväsänainen saarnamies, joka kuuleman mukaan riitaantui Kaukolassa seuroissa kirkkoherra Johannes Bäckin kanssa. Hannula oli karismaattinen henkilö ja häntä tultiin kuulemaan pitkienkin matkojen takaa. Ulkoilmapuhujana hänen mahtavat äänivaransa kantoivat pitkälle. Hän ei pitänyt laahaavasta virrenveisuusta, vaan korjasi rytmiin oikean poljennon.

Puhujat varasivat matkasalkkunsaa täyteen kirjallisuutta ja lehtiä. Niitä myytiin usein väliajalla ja samalla otettiin lehtitilauksia. Moneen kotiin tilattiin lapsille ja nuorisolle Lasten Lähetyslehteä ja Elämän Kevättä. Kaupattiin myös lähetysaiheisia

postikortteja. Vuonna 1936 kaukolalaiset tilittivät kolehdista pakanalähetykselle 110 mk ja tarjoilusta 700 mk.

Tyrväällä syntynyt rovasti H.O. Mäkelä on muistellut sukukirjassaan merikarvialaisen unissasaarnaaja Anna Rogelin vierailleen Kaukolassa. Esiintyikö hän kenties lähetysjuhlissa, siitä ei ole tarkempaa tietoa.

Lähetysjuhlat, siinä muodossa kun niitä entisaikoina vietettiin, muuttivat vuosien saatossa luonnettaan. Kun kylätie siirrettiin likemmäs juhkakenttää, kaventui Saarnastoolinmäen alue. Myös vilkas työmaaliikenne voimallituksen rakennusvaiheessa saattoi olla eräs syy. Lähetysjuhlia alettiin pitää kodeissa ja myös koululla. 50-luvun lopulla Saarnastooli sai väistyä metsänkaadon vuoksi. Se siirrettiin suulinmäelle, sinne se unohtui, lahosi ja jouti vihdoin sirkkelin ruoaksi. Jäljellä on vain muistoja Saarnastoolinmäen juhlilla, sillä valokuvia tilaisuuksista ei löytynyt.

Hieman erikoisempia lähetysjuhlia pidettiin Hiukkasaaressa vuonna 1984. Kautiin ja lämpöisen ilman valitessa ne onnistuivat erinomaisesti ja niistä jäi ihana muisto. Saareen rakennettiin ristillä varustettu puhujakoroke, kahvikanttiinille oma pöytänsä, sekä kuulijoille penkit. Juhlaväki kuljetettiin paikalle veneellä, samoin kaikki tarvikkeet ja tarjoilut. Oma seurakuntaa edusti Osmo Ojansivu ja vierailijoina olivat pitkään Afrikan Kavangossa lähetystyötä tehneet Eila ja Veikko Teinilä. "Tätä en unohda ikinä - mikä ihana päivä", kuvaili Veikko Teinilä elämästään.

Armi Hohko

Juhlaväkeä
Hiukkasaaressa 1984.

FINNMIRROR STUDIO

avoinna keskiviikkoisin klo 10-18

INARIA
säilytys-
järjestelmät

PICARD
kylpyhuone-
kalusteet

FINNMIRROR
sisustuspeilit
ja julistetaulut

FINNMIRROR®
Studio
ASEMAKATU 10
38210 Vammala
puh. 03-511 61
www.finnmirror.fi

*Hyvää Joulua
ja Menestyksestä
Uutta Vuotta!*

**Isännöintipalvelu
Kari Kaaja**

Puistokatu 4 B 3, 38200 Vammala

**Puhdistusaineiden ja
siivousvälineiden erikois-
myymälä Vammalassa:**

Vammalan

SIIVOUSSHUOLTO

Onkiniemenkatu 9, Vammala, p. (03) 511 2316

KUN SISUSTAT

- Muista Kalliokoskelta löytyy kaikki mitä tarvitaan

VUODESTA
1947

KALLIOKOSKI

Neljä kerrosta torin reunassa
Vammala puh. 511 2323

HYVIEN JA AJATTOMIEN LAATUTUOTTEIDEN OSTOPAIKKA

Dekka
TILAUSLIIKENNE
Palmgren

Puh. 0400 631 830

Fax 0420 631 830

HYVÄÄ RUOKAHALUA!

MARENKI

Puistokatu 5, puh. 511 4999

Rauhallista Joulua!

Toivottavat fysioterapeutit
Maija Hassi ja Elina Kimpanpää

 **TYRVÄÄN
FYSIOTERAPIA**

Marttilankatu 11 A 4,
38200 Vammala
P. (03) 511 2350

Rauhallista Joulua

ja Onnellista

Uutta Vuotta!

Toivoo

ESSO

VAMMALA

H. JOKIKOIVU KY

Pesurinkatu 3, puh. 03-511 2190

Lahjakkuus palkitään.
**ANNA HYVÄ MIELI ITSELLESI,
ANNA MATKAPOIKIEN
LAHJAKORTTI LÄHEISELLESI.**

MATKAPOJAT

Maailma kotiovellasi

Puistokatu 19 Vammala, puh. (03) 51 881
vammala@matkapojat.fi
www.matkapojat.fi

Hjeltit Järventakaa Linnaisiin Riippilänjärvellä

Järventaan varhaisia vaiheita

Linnais-niminen huvila Karkun Riippilänjärven rannalla sijaitsi ns. Kinttulan nokassa, mikä nimi niemelle on jäänyt Järventaan kylässä sijainneen toisen talon, Kinttu-nimisen mukaan. Toinen talo kylässä oli ensimmäisen maakirjan mukaan Virgilius eli Virkko. Kylä oli syntynyt ns. siirtokylänä hyvin vanhasta Lamentaan kylästä. Talojen historia tunnetaan 1540-luvulta alkaen. Talot yhdistettiin vuonna 1583 Simo Laurinpojan omistaessa Kinttua. Virkkoa omisti silloin Karkun kirkkoherra Mathias

Martini. Tällöin ehkä kylän nimi Järventaka tuli talonkin nimeksi. Mathias Martini oli vuoden 1571 hopeaveroluettelon mukaan koko Ylä-Satakunnan varakkain mies omistaen 1323 mk ja 60 luotia hopeaa. Verotettujen omaisuuden keskiarvo Sastamalassa oli tällöin 77 mk. Järventaalla oli aikojen kuluessa useita omistajia, joukossa paljon pappeja. Välillä se oli autiona (1600-luvun alkupuolella) ja välillä veronmaksukyvytön (isonvihan aikana ja aina vuoteen 1723). Välillä se oli epävirallisesti kahtia jaettuna ja isonvihan jälkeen virallisesti jaettuna Yliseen ja Aliseen Järventakaan.

Ylisen osti Kosken kartanon omistajalta, kapteeni M A Lundilta Kalle Matinpoika (synt. 1811) ja hänen vaimonsa Maria Juhontytär, jotka puolestaan myivät sen v. 1852 fil.maist. Albert Hjeltille.

Alasen osti Antti Antinpoika Saarenpää (synt. 1800) ja vaimonsa Hedvig Gustava Andell Ilmajoelta. He muuttivat Pohjanmaalta Karkkuun mahdollisesti siksi, että Hedvig Gustava Andell oli Järventaan entisen omistajan, pastori Erik Astreniuksen tyttären tytär ja hänen äitinsä oli syntynyt Mouhijärvellä. Antti Saarenpään toinen vaimo (vihitty v.

1842) oli rovasti Anders Warliuksen vanhempi sisar Eva Sofia Matintytär (synt. 1816) Varilan Sepältä. Vanhempien jälkeen sai talon poika Antti Kustaa Antinpoika Andell, joka käytti äitinsä sukunimeä. Samaa nimeä käyttivät toisen avioliiton tyttäretkin ja pojat nimeä Aalto. Hän myi talon vuonna 1852 maisteri Albert Hjeltille, joka nyt siis yhdisti talot. Virallisesti yhdistäminen tapahtui kuitenkin vasta joulukuussa v. 1892.

Albert Hjelt

Knut Albert Theodor Hjelt oli syntynyt 22. 8. 1825 Tu-

Karkku.
Linnais.

Suomi.
Finland.

Muisti E. Mattila.

Teak Julin'in Kustannusliike ja Kirjakauppa, Tampereolla.

Linnais Riippilänjärven yli nähtynä.

Hjeltit...

russa. Hän oli naimisissa Ida Charlotta Katarina Wegeliuksen kanssa, synt. 14. 7. 1830 Kauniaisten kartanossa Suoniemellä Ylä-Satakunnan Ylisen kihlakunnan kruununvoudin Herman Gabriel Wegeliuksen ja Margareta Charlottan tyttärenä. Albert Hjelt, joka oli valmistunut maisteriksi v. 1850 toimi 1869–1893 viinapolttimoitten ylikontrollöörinä Turun ja Porin läänissä ja v. 1862 hänet valittiin ns. Tammi-kuun valiokunnan jäseneksi Turun ja Porin läänin talonpoikaisväestön edustajaksi, mutta senaatti ei kelpuuttanut häntä "herrasmiehenä edustamaan talonpoikaisluokkaa". Maisteri Hjelt kuului vanhaan lahjakkuudesta tunnettuun Hjelt-sukuun, johon kuuluu eteviä tiedemiehiä. Suvun alkupeirää ei tarkoin tunneta, mutta Turussa oli 1680-luvulla eräs sorvari Birger Björninpoika Hjelt, joka on suvun vanhin tunnettu kantaisä. Albert Hjelt kuului suvun kuudenteen polveen. Hän kuoli Järventakana v. 1893. Hän ra-

kennutti Järventaan nykyisen päärakennuksen arvokkaine käsinmaalattuine kaakeliuuneineen.

Hjalmar Hjelt

Osa Järventaan arvokkaasta sisustuksesta siirrettiin Linnais-nimiseen huvilaan, joka rakennettiin v. 1902. Rakennuttaja oli Albert Hjeltin poika, Vaasan ruotsalaisen lyseon matematiikan lehtori, tohtori Albert Hjalmar Hjelt, joka oli syntynyt vuonna 1851 silloin Karkkuun kuuluneessa Kauniaisten kartanossa Suoniemellä. Avioliiton hän solmi Hedvig Wilhelm Forsblomin (synt. 1860) kanssa.

Järventakaa hän omisti vain kaksi vuotta. V. 1895 hän myi sen, mutta asui siellä perheineen vielä 7 vuotta. Kaupassa pidätetylle tontille suunnitteli Linnais-nimisen tornihuvilan rakennusmestari Sigurd Johansson.

Hjalmar Hjelt on tunnettu tiedemiehenä, varsinkin kasvitieteilijänä, jonka pääteos on moniosainen "Cons-

pectus florae fennicae". Teos ilmestyi vuosina 1888–1909. Se käsittelee kasvien levinneisyyttä Suomessa ja sai maailmallakin suurta mainetta.

Hjeltin väitöskirja "Känndom om växternas utbredning i Finland" (1891) käsiteli myös kasvien levinneisyyttä. Hän itse istutti suuren määrän ei-typillisiä karkkulaisia kasveja huvilansa alueelle. Tieteellisistä ansioistaan tohtori Hjelt sai P. Stanislain ritarikunnan 3. luokan ritarimerkin v. 1894 ja v. 1921 professorin arvonimen. Eläkkeelle jäätyään hän muutti v. 1917 vaimonsa kanssa Linnaisiin ja uhrasi aikansa viimeiseen asti tutkimuksensa parissa, jossa perhekin häntä avusti. Hjalmar Hjelt kuoli Karkussa v. 1925 ja on haudattuna Suoniemellä. Hänen vaimonsa muutti seuraavana vuonna Helsinkiin.

Ester Hjelt

Linnaisten huvilan seuraava omistaja, Åbo Akademin do-

Hjalmar Hjelt.

sentti Ester Maria Hjelt oli Hjalmar Hjeltin tytär ja oli syntynyt Vaasassa 23. 11. 1885. Perheeseen kuului lisäksi tytär Edith Charlotta (synt. 1881), joka avioitui ruotsalaisen pastori Larssonin kanssa ja poika Gunnar Albert Wilhelm (synt. 1882), joka valmistui lääkäriksi ja toimi piirilääkärinä Kittilässä. Hän oli naimisissa Saima Rannikon kanssa.

Ester Hjelt valmistui maisteriksi Helsingin yliopistosta aineina käytännön filosofia,

**JOULUN
LAATULAHJAT
MEILTÄ**

**LELUTALO
MUOVIMAAILMA**

Vammala, Marttilank. 17–19, puh. (03) 514 2420
muovimaailma@kopteri.net
www.muovimaailma.net

Saluunassa
syöt hyvin.

Tervetuloa!

Vammalan **SALUUNA**
Puistokatu 16 38200 Vammala
Puh. (03) 511 2954

**RENGAS
CENTER**

**Vammalan
RENGASPALVELU KY**

Hopunkatu 12 • 38200 VAMMALA • Puh. (03) 514 2660

roomalainen kirjallisuus, tai-
dehistoria ja yleinen historia
ja jatkoi opintojaan Åbo
Akademissa ja Italiassa (tai-
dehistoriaa) sekä mm. Sak-
sassa (sovellettua psykologi-
aa). Hänestä tuli ensimmäi-
nen Åbo Akademissa väitelt-
nyt naispuolinen tohtori
vuonna 1948. Sitä ennen
hän oli toiminut opettajana
lukuisissa eri oppilaitoksissa.
Koska hän oli psykotekni-
niikan uranuurtaja Suomes-
sa, hän toimi mm. johtajana
Valtion rautateiden psyko-
teknisessä laboratoriossa, oli
valitsemissa lääkintöhalli-
tuksen pyynnöstä psykoteknisissä kokeissa ehdokkaita
valtion sairaanhoitajakoulu-
tukseen, luennoi useina
vuosina Åbo Akademissa
(nimitetty sovelletun psyko-
logian dosentiksi vuonna
1947) osallistui lukuisiin pe-
dagogisiin ja psykoteknisiin
kongresseihin ympäri Eu-
rooppaa, teki opintomatkoja
samoin useihin maihin, vain
joitakin asioita mainitakseni.

Vain harva voi luetella niin
suuren määrän ja moni-
puolisia aikaansaannoksia

kuin Ester Hjelt. Hän oli
Akateemisten Naisten liitos-
sa ja on kirjoittanut kirjan
"Lannistumaton", joka on
tunnetun naisasianaisen,
Karkun Tullullakin oleskel-
leen Maikki Fribergin elämä-
kertä ja jonka Linnaisissa
monesti vierailut Tyyni
Tuulio suomensi. Ester Hjelt
kirjoitti vuosina 1918, 1919,
1935 ja 1936 neljä palkittua
lastenkirjaa pseudonnyymi-
lä Maja Wasander sekä käänsi
ruotsiksi Maila Talvion
roomaanin "Kihlasormus".
Ja lukematon on se määrä,
minkä Ester Hjelt kirjoitti ar-
tikkeleita eri lehtiin, mm.
Helsingin Sanomiin, Huf-
vudstadsbladettiin, Koti-
lieteen, Poliisimieheen, Viik-
kosanomiin, Husmoderniin
jne. esim. aiheista: "Käytön-
nön psykologia yhteiskunta-
elämässä", "Ammattiinoh-
jauksen ongelmia", "Koke-
muksia nuorisovankilasta"
(saksaksi saksankieliseen
lehteen tehtyään psykologi-
sia testejä nuorisovankilassa
Riihimäellä). "Kombina-
tionstests tillämpade på fin-
lanska skolelever" oli hänen

väitöskirjansa.

Ester Hjelt oleskeli Linnai-
sissa myös talvisin ja kulki
pitkillä suksilla huonoakin
jäätä yli järven maantielle ja
käveli Palvialan kylälle
kauppaan ja apteekkiin.
Henkilökohtainen muistiku-
vani hänestä on, että hän oli
hienostunut ja ystävällinen
ja otti aina lapsetkin huomi-
oon, kun poikkesi tuttaviiin.
Aina oli suuri tapaus, kun
mentiin kylään jännittävään
Linnaisten huvilaan. Tornikamariin me lapset emme
koskaan päässeet, askarrutti
kauan mitähän siellä oli. Es-
ter Hjelt jätti Åbo Akademin
v. 1953 ja kuoli 1960.

Ingmar Hjelt

Seuraava omistaja Linnaisissa
oli Gunnar Hjeltin poika,
insinööri Gunnar Albert Ing-
mar (synt. 1909) ja vaimonsa
Cantulla Ferretti. He olivat
kesäkarkkulaista kolmen
lapsensa, Caran, Ninon ja
Silvion kanssa. Ingmar Hjelt
oli toimessa Helsingin Puhe-
linlaitoksella. Hän oli kesällä
innokas kalastaja ja piti tar-

kasti huolta Riippilänjärven
veden puhtaudesta. Hänen
kuoltuaan huvila jäi lapsille.
Talo paloi elokuussa 2001.
Toivottavasti seuraava suku-
polvi eli Nino ja Silvio Hjel-
tin lapset rakentavat joskus
uuden huvilan. Riippilänjär-
veltä puuttuu arvokas osa-
nen.

Lähteet tähän tekstiin:

Karkun historia- ja rippikirjat, Väinö Selanderin teos Karkun ratsutilat, Jubani Piilosen Sastamalan historia 3 sekä Åbo Akademista Anne Gustafssonilta saamani tiedot Ester Hjeltistä. Kiitos myös Cara Hjeltille ja Esko Pietilälle, jolta sain huvilan kuvat.

Koska viime vuoden lehdestä jäi pois kiitokset Fulkilan tietojen antajille, haluan nyt kiittää niistä ensiksi Jorma Hujua, joka antoi käyttööni taloa koskeneita asiakirjoja, ja toiseksi nykyisiä omistajia Simonseneja, joilta sain Soivion ja Nordgrenin kirjoittamia muistikuvia talosta.

Marja Savola

*Hyvä olo näkyy.
Ja tuntuu.
Ouraa aika
SKY-kosmetologilta.*

Kauneushoitola

Sari Lehtinen Henna Haake

Marttilankatu 26, Vammala, p. 511 2077

Pyymäen Konditoria

Torin laidassa

Pyymäen Leipomo

Nuutilankatu 2, Vammala, p. 03-512 3100

www.virtainvalomainos.fi

silkkeri

PAINOPALVELUJA
JO YLI 30 VUOTTA

silkkipaino

- tarrat, kilvet ja tekstiilit
- digitaalitulostin
- 4-väri suurkuvatulosteet tarralle
- laserleikkuri
- muotoonleikkaukset ja kaiverrukset eri materiaaleille

Silkkeri Oy
Kiertokatu 6, 38210 Vammala,
puh. 03-5114 901, fax 03-5114 902
www.silkkeri.fi

Trakinkatu 2,
38200 VAMMALA

Puh. (03) 511 9040, fax. (03) 511 9049

*Kiitämme kuluneesta
vuodesta ja toivotamme
asiakkaillemme*

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta!*

HAKASEN SAHA

Roismala, puh. 513 0182

*Hyvää Joulua
ja Vauhdikasta
Uutta Vuotta!*

Puistokatu 4 | 38200 Vammala | puh. (03) 519 41

Vammalan Kirjapaino Oy

Harjukatu 8, PL 92, 38201 VAMMALA
Puh. (03) 5123456 Fax (03) 512 3455
www.vkp.fi

*Hyvää Joulua ja
Turvallista
Uutta Vuotta!*

Vammalan I Apteekki

Puistokatu 15 Lääkäritalo
Puh. 03-514 2271

AUTTAA - NEUVOO - PALVELEE

Kehystykset • Taidetarvikkeet • Taulut

KEHYSLLIKE

Nuutilankatu 4
38200 Vammala **Tarja Pälä**

Taidekehystäjät ry:n
jäsenliike

Puh. 03-514 2695
Koti 03-514 2581
GSM 050-366 0700

Vanhaa musiikkia Sastamalan kirkossa

Sastamala Gregoriana 10 vuotta

*Sastamala Gregoriana ja
Kustikuksen kirkko, 2005*

**”Kivinen kirkko, puupenkki,
hiekan rapina askelten alla,
kesäillan kostea viileys, hiljai-
suus – ja sitten alkoi musiikki.
Se ympäröi kuin usva kevyeen
vaippaansa. Oli vain musiikki,
joka sai unohtamaan kaiken
muun. Oli vain tämä hetki ja
kirkon joka soppeen ulottuva
sielua hoitava musiikki.”**

Näin kuvailei eräs juhlavie-
ras kokemustaan Sasta-
mala Gregorianassa Evelyn
Tubbin konsertin jälkeen.
Siihen on helppo yhtyä.
Keskiaikainen kirkko, Rau-
taveden kulttuurimaisema
sekä esiintyjää ja kuulijaa in-
nostava kirkkosali ovat jo-
tain aivan ainutlaatuisia.

**Alussa oli Sastamalan
kirkko ja sen loistava
akustiikka**

Sastamalan kirkko ja gregoriaanisen musiikin nousu –

siitä se alkoi, ensimmäinen
festivaali pidettiin 30.7.-
3.8.1996. Tapahtuman viisi
ensimmäistä vuotta on tar-
kemmin kuvattu Sastamalan
joulussa 2000.

**Esiintyjät ovat valio-
joukkoa ja alansa
ammattilaisia**

Sastamala Gregorianan kol-
me tärkeää tukijalkaa ovat
konsertit aidossa ympäris-
tössä, mestarikurssi ja koko-
sydämisesti sitoutuneet ih-
miset. Näiden kymmenen

Suunnittelutoimisto Insar Oy

puh. 512 7200

*Joulurauhaa ja
Onnellista alkavaa
vuotta 2006!*

KAIJAMAJA

TORIKATU 1 PUH. 514 3360

*Hyvää
Joulua!*

rakennustoimisto **PEKKA
KYNNÖS OY**

MUSTA PÖRSSI

- PARHAAT MERKIT
- SOPIVAT HINNAT

Puistokatu 4, 38200 VAMMALA
Puh. (03) 511 4400

KIIKAN HUUTOKAUPPAKAMARI Oy

Jokisivuntie 68, 38300 KIIKKA
p. 03-513 5359, 0400 789 051

JÄRJESTÄÄ HUUTOKAUPPOJA
OSTAA JA MYY ANTIIKKIA
SEKÄ VANHAA TAVARAA
Auki sopimuksen mukaan.

P L U S S A A

– JOKA OSTOKSESTA

K SUPERMARKET

TORIKESKUS

Torikatu 1, puh. 5114 440,
ark. 7-21, la 7-18

Tavallista parempi Ruokakauppa

 **Huonekaluliike
Pekka Ahonen**
Vammala • Humpvila • Kankaanpää

JR:ssä on mistä valita!

Lapsille ja nuorille
sisä- ja ulkovaatteet
sekä arkeen että juhlaan!
koot 50–170 cm

JR PUKIMO
PUISTOKATU 7 VAMMALA Puh. (03) 511 2648

Sastamala Gregoriana...

vuoden aikana Sastamala Gregorianan ovat tunteneet omakseen monet taiteilijat, uskolliset ystävät ja vapaaehtoiset puurtajat.

Luuttutaiteilija Michael Fields on opettanut mestarikurssilla ja esiintynyt konserteissa jo yhdeksänä kesänä. Sopraano Evelyn Tubb rakastui Karkkuun ensisilmäyksellä seitsemän vuotta sitten. Tuo tunne on vahvistunut syväksi kiintymykseksi, joka välittyy konserteissa ja intensiivisessä tavassa opettaa. Kumpikin taiteilija kokee Sastamala Gregorianan kesän kohokohtaksi, jota hekään eivät halua jättää väliin. Joka vuosi kuulija

saa ihmetellä heidän kykyään luoda uutta.

Gregorianan vuosikavalkaadi

Vuonna 2001 esiintyivät Paratiisin Omenat -yhtye, Cappella pro Vocale, Mikael Helsingin ja Aapo Häkkinen.

Vuonna 2002 konsertoivat barokkivaskiyhtye Nordpfeifer, lauluyhtye Vox Silentii, viulisti Pyry Mikkola sekä Tapiolan kamarikuoro ja orkesteri solisteina Tove Aman ja Juha Kotilainen johtajina Juha Nikkola ja Hannu Norjanen.

Vuonna 2003 elokuun 3. päivänä esiintyi Tyrvään

Musiikki antaa ilon! Anna Oramo cembalo ja David Hatcer viola da gamba, 2005.

Lauluyhtyeje Recuerdos mestarikurssilla vuonna 2004.

MATKA-JOKELA OY

Aittalahdenkatu 6, 2 krs.
38200 Vammala
03-511 9010
www.matka-jokela.fi

*Koko perheen
kenkäkauppa
Vammalan keskustassa*

Tervetuloa palvelevaan kenkäkauppaan
ASEMAN KENKÄ
Puistokatu 9 Vammala p. 514 3160

INSINÖÖRITOIMISTO Aimo Lehtimäki Oy

Puistokatu 3-5, PL 40, 38201 Vammala
puh. 03-512 0000, fax. 03-512 0023

- ARKKITEHTISUUNNITTELUA
- RAKENNESUUNNITTELUA
- RAKENNUTTAJAPALVELUA

Vammalan Väriaitta

VÄRISILMÄ ESKO PAJUNEN KY

38200 VAMMALA
ITSENÄISYYDENTIE 10

PUHELIN 511 2895
FAX 03-511 5100

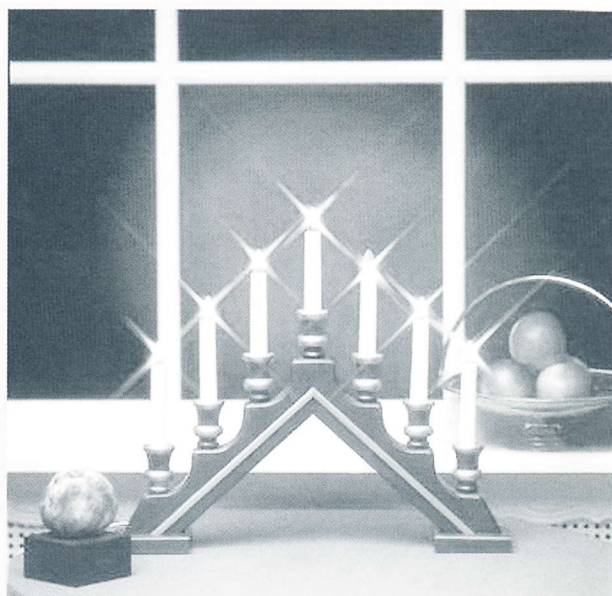
Kuljetusliike **MAIJALA Oy**

PÖYTÄSARANKATU 16
FIN-33900 TAMPERE

HARVELA

Seminaarinkatu 5, 26100 Rauma
(02) 8387 7700

*Lämmintä Joulua ja
Valoisaa Uutta Vuotta!*

TEILILÄN OY
SÄHKÖTYÖ

VALAISINMYYMÄLÄ
VALOVINTTI

Pukintie 242, Vammala. Puh. 512 8111. www.teililansahkotyo.fi

Sastamala Gregoriana...

oli jatkaa konserttitapahtuman toteuttamista. Vanhan vokaalimusiikin mestarikurssi oli tärkeä osa tapahtumaa ja yhteistyö Karkun evankelisen opiston kanssa jatkui. Festivaalin tuottamiseen saatiin apua konserttituotantoon erikoistuneelta kanttori Jouni Maunulalta ja vuodesta 2002 Sastamala Gregoriana ry on ostanut palvelut hänen yritykseltään, Damot Tuotanto Oy:ltä. Tässä vaiheessa myös tapahtuman juliste ja esite saivat uuden ilmeen.

Vammalan kaupunki on tukenut tapahtumaa alusta alkaen, samoin seurakunta. Lisäksi monet julkiset tahot ovat avustuksillaan mahdollistaneet festivaalin toteuttamisen. Valtakunnallisesti arvostetun tunnustuksen tapahtuma sai keväällä 2005 Suomen Kulttuurirahastolta. Kurssisihteeri Maiju Vuorenojalta myönnettiin Pirkanmaan kulttuurirahaston

kulttuuripalkinto vanhan musiikin vaalimisesta, Sastamala Gregorianaan syntyyn, henkeen ja juurtumiseen vaikuttamisesta.

Gregorianapuu kasvaa ja vahvistuu

Sastamala Gregoriana ry:n taiteelliseksi johtajaksi on kutsuttu festivaalin pitkäaikainen opettaja ja esiintyjä, luuttutaiteilija Michel Fields Englannista. Hallituksen uudeksi puheenjohtajaksi on valittu Maiju Vuorenoja, sihteeriksi Taru Owston Vammalasta sekä jäseniksi kulttuuritoimenjohtaja Birgit P. Jaakola Kiikoisista ja Marja-Liisa Rönkkö Helsingistä.

Tapahtuman jatkuvuutta kuvannee hyvin erään kiitollisen kuulijan lahjoittama hevoskastanja, Gregoriana -puu, joka pirteänä tavoittaa latvustaan kohti taivasta. Evelyn Tubb ja Michael Fields istuttivat sen Karkun evankelisen opiston pihalle kesällä 2003.

Innolla odotamme uusia unohtumattomia hetkiä vanhan musiikin parissa Sastamalan keskiaikaisessa Pyhän Marian kirkossa.

Luuttutaiteilija Michael Fields, Sastamala Gregorianaan taiteellinen johtaja vuodesta 2006.

Stabat Mater – kontratenori Teppo Lampela ja sopraano Evelyn Tubb, 2005.

Maiju Vuorenoja
Kuvat: Urpo Vuorenoja

Pyhän Olavin puuvalmiissa kirkossa Battalia -yhtye solisteina Tuuli Lindeberg ja Arttu Kataja. Sastamalan kirkon konserteissa olivat vuorossa Laulu- ja soitinyhtye Plein – Jeu johtajanaan Kati Hämäläinen, vokaaliyhtye Recuerdos. Uutena esiintyjänä ja mestarikurssin säestäjänä cembalisti Anna Oramon lisäksi oli Englannista David Hatcher, viola da gamba.

Vuonna 2004 mestarikurssille osallistui kokonaisuudessaan lauluyhtye Recuerdos tarjoten upean päätöskonsertin. Muita esiintyjä olivat Sysanne Rydén, sopraano, Mikael Bellini, kontratenori, Mark Tatlow, cembalo ja Åsa Åkerberg, barok-

kisello sekä Olaus Petri -vokaaliyhtye.

Tyrvään Pyhän Olavin kirkossa konsertoi Astraali Ensemble.

Juhlavuoden 2005 esiintyjät toivat terveisiä vuosien varrelta ja mestarikurssilla opeteltiin myös uutuutena viola da gamba -soitinta. Kirkko Suomessa 850 vuotta -juhlakonsertissa Canto Gregoriana esittivät Cetus Noster ja Köyhät Ritarit otteita Pyhän Henrikin messusta.

Sastamala Gregoriana ry perustetaan

Vuonna 2001 perustettiin oma yhdistys, Sastamala Gregoriana ry, jonka tehtävänä

Vammalan rukoushuoneen hankkimisesta 100 vuotta

Yksi Vammalan keskustan vanhoista Venäjän vallan aikana rakennetuista, vuoden 1918 suurpalolta säästyneistä taloista sijaitsi Marttilankadun varressa komealla mäellä. Se toimi vuodesta 1906 Tyrvään, sittemmin Vammalan rukoushuoneena yli kahdeksan vuosikymmentä vuoteen 1988 saakka, jolloin se vanhuuttaan jouduttiin purkamaan. Rukoushuoneen hankkimisesta tulee juuri näihin aikoihin siis kuluneeksi sata vuotta.

1900-luvun alussa kirkkomme seurakunnilla ei ollut juuri vielä kirkkorakennusten lisäksi muita kokoontumistiloja kuin pappilat, jotka virkataloina palvelivat monin tavoin seurakuntatyön tarpeita. Muita tiloja ei entisaikojen seurakuntatyössä niin suuresti kaivattukaan, kun kinkerit ja kiertokoulutkin pidettiin ympäri pitäjää taloissa.

Tarve muiden kokoontumistilojen saamiseen syntyi laajemmin vasta 1800-luvulla syntyneiden kirkkomme herätysliikkeiden vaikutuksesta. Alettiin hankkia rukoushuoneita vapaamman kokoontumisen tarpeisiin. Vasta tältä taustalta, herätysliikkeiden ja niiden vaikutuksesta versoneiden kristillisten yhdistysten virittämänä, käynnistyi muunkin kirkollisen toiminnan monipuolistuminen eli ns. vapaa seurakuntatyö, joka on tuonut mukanaan myöhemmän ajan seurakuntatilat, leirikeskukset ja monitoimikirkot. Tämä kirkollinen kehitys oli osa laajempaa muutosta vanhan staattisen yhteiskunnan alkaessa muuttua ns. kansalaisyhteiskunnaksi, jonka ilmentymiä olivat myös mm. nuoriso-, urheiluja raittiusseurojen sekä työväenyhdistysten synty.

Rukoushuoneita aletaan rakentaa

Erityisesti herätysliikkeiden vaikutuspiirissä monet yksityiset kodit ovat olleet seurakunnallisina kokoontumipaikkoina. Maaseudulla tämä käytäntö säilyi pitkään yksinomaisena. Sen sijaan kaupungeissa ryhdyttiin suunnilleen 1800-luvun puolivälin tienoilla vuokraamaan avarampia tiloja rukoushuoneiksi.

Eteläisen Suomen ja Tyrväänkin seurakunnallista elämää 1800-luvun puolivälistä alkaen sävyttänee evankelisen liikkeen piirissä tietävästi varhaisin rukoushuone saatiin vuonna 1859 Helsinkiin, samana vuonna, jolloin perustettiin herätysliikkeiden vaikutuksesta Suomen Lähetysseura. Kun sitten evankelisen liikkeen piirissä perustettiin Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys vuonna 1873, niin pian sen jälkeen vuonna 1878 saatiin Helsinkiin ensimmäinen uudisrakennuksena valmistunut rukoushuone, jonka paikalle rakennettiin myöhemmin uusi. Turkuun rukoushuone tuli 1860-luvulla, myöhemmin muitakin, sitten Raumalle, Tampereelle, Saloon, Forssaan, Poriin, Vaasaan ja

Viipuriin.

1900-luvun alussa rukoushuoneita alettiin pystyttää kiihtyvällä vauhdilla ja nimenomaan myös maaseudulle: Kotkaan, Hämeenlinnaan, Munsalaan, Vöyrille sekä Helsingin seudulle Oulunkylään ja Kallioon, johon valmistui sangen edustava rukoushuone vuonna 1906. Samana vuonna oli sitten vuorossa jo Tyrvää maaseutupaikkakuntien etujoukossa. Siitä alkoikin eri puolilla maata oikein rukoushuoneiden rakentamisen vyöry.

Tyrvää siirtyy kaksitornisen kirkon aikaan

Tyrvään seurakuntaan, johon kuuluivat vielä myös Kiikan ja Kiikoisten kappeliseurakunnat, oli valmistunut vuonna 1855 uusi pääkirkko. Sen ympärille muodostui kehittyvä kirkonkylä, jota 1860-luvulta alettiin kutsua Vammalaksi.

Tyrvään rukoushuoneen hankkimisen taustalla oli seurakuntaelämää yhä voimakkaammin sävyttänyt evankelisuus. Sen vahvistuminen näkyi mm. siinä, että kun Tyrvään kirkkoherran virka tuli avoimeksi kirkkoherra A.F. Mittelrin kuoltua

vuonna 1887, hänen seuraajakseen valittiin Evankeliumiyhdistyksen ensimmäinen yliasiamies, tunnettu saarnamies, Johannes Bäck vuonna 1889 ns. neljänneltä vaalisijalta.

Johannes Bäckin vaikutus Tyrväällä

Monessa suhteessa juuri tämän toimeliaan kirkkoherran vaikutuksesta Tyrväällä käynnistyi uudistusten aalto, mm. pyhäkoulujen sekä uusien kiertokoulujen ja kansakoulujen perustamisinnostus. Tyrväälle rakennettiin myös uusi Roismalan hautausmaa ja kirkkoherranpappila sekä kirkkoon lämmityslaitteet. Olipa hän vaikuttamassa puhelin- ja sähköyhtiön sekä Tyrvään Sanomien perustamiseenkin sekä mukana kauppalahankkeessa. Kuvaavaa hänen vireälle olemukselleen oli myös se, että Tyrväällä pidettiin kesällä 1890 suuret Evankeliumiyhdistyksen ja Lähetysseuran yhteiset evankeliumi- ja lähetysjuhlat, Uosson mäellä, jossa oli pitkälle toistakymmentä tuhatta ihmistä, enemmän kuin koskaan ennen vastaavissa juhlissa maaseudulla. Suuret juhlat saivat seuraavina vuosina jatkoa, al-

Vammalan rukoushuone komealla mäenkumpareella Marttilankadun puolelta kuvattuna. Kuva rukoushuoneen 20-vuotisjubilajulkaisusta vuodelta 1926. Talon edessä oli tällöin vielä komea avoveranta, joka myöhemmin purettiin.

koivat mm. kuuluisat Tuomiston mäen evankeliumijuhlat. Bäck kuoli jo vuonna 1901 50-vuotiaana, mutta hänen vaikutuksensa oli nähtävissä tulevana vuosinakin.

Hänen seuraajansa, kirkkoherra K.A. Heikelin tultua virkaan vuonna 1904 pitäjäläisten kouluinnostus johti myös Tyrvään yhteiskoulun perustamiseen samana vuonna. Vuosisadan vaihteessa

näkyvästi vahvistunut evankelissävytteinen seurakunnallinen aktiivisuus johti siten myös rukoushuoneen hankkimiseen Vammalaan vapaan kansalaistoiminnan tuloksena.

Tyrvään rukoushuonehanke viriää

Tyrvääläisten rukoushuonehanke liittyi siis yleisempään

kehitykseen. Monin paikoin muuallakin maassa viriteltiin näihin aikoihin samanlaisia talkoohankkeita, ja asiaa pidettiin esillä Evankeliumiyhdistyksen toimesta. Tyrvällä suunnitelma syntyi jo keväällä 1905, mutta julkisesti asia nostettiin esille seuraavan vuoden alussa.

Tuolloin 7.1.1906 oltiin koolla hartaushetkessä Koivulan Sepän talossa. Varsi-

naisen hartaushetken jo päätyttyä ja siirryttyä vapaamman keskustelun pariin muuan paikalla ollut ehdotti, että Vammalaan olisi perustettava rukoushuone, johon voitaisiin useasti kokoontua kuin yhteiseen kotiin. Ehdotus sai yksimielisen kannatuksen. Niin oli lausuttu rukoushuoneen syntyisanat. Saman tien valittiin väliaikainen toimikunta, jolle annettiin tehtäväksi mm. tiedustella, suostuisiko Evankeliumiyhdistys ottamaan uuden rukoushuoneen huostaansa.

Tiedusteluun saatiin ilmoitus, että Evankeliumiyhdistyksen yliasiamies J. Imm. Bäck, Tyrvään edesmenneen kirkkoherran poika, matkustaisi itse paikkakunnalle asiaa selvittämään. Tämä tapahtui kuukautta myöhemmin, jolloin kokoontuttiin hartaushetken Haunialle. Bäck ilmoitti tällöin, että Evankeliumiyhdistys olisi valmis ottamaan rukoushuoneen huostaansa ja sen toimintaa tukemaan edellyttäen, että paikallinen johtokunta huolehtii talon hoidosta. Perusteet hyväksyttiin ja samalla valittiin rukoushuoneelle johtokunta, johon tulivat talollinen Vilho Haunia puheenjohtajana sekä rustitilalliset Oskari Katara ja Oskari Ritala, maalarimestari Kustaa Ahlstedt, kupariseppä David Mattsson ja kansakoulunopettaja Kalle Nokkala. Tosin vastustustakin esiintyi lähinnä siksi, ettei katsottu juuri kirkon läheisyydessä tarvittavan rukoushuonetta. Enemmistö oli kuitenkin sitä mieltä, että Vammala oli sitä varten keskeisin paikka.

Vammalan rukoushuoneen 25-vuotisjublien toimihenkilöt. Taustalla ulkoilmajublien saarnatuoli. Kuva vuodelta 1931. Kuva Leo Knuutin arkisto.

TERVEYSKESKUS PALVELEE VAUVASTA VAARIIN

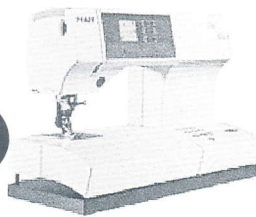

Husqvarna

VIKING

PFAFF

HUIPPULAATUA
EDULLISESTI

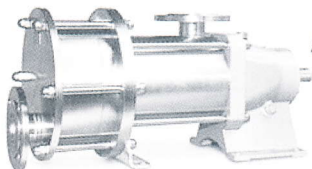

OMPELUKONEKESKUS
KOIVU

Asemak. 21, Vammala, p. 03-514 2280
Enqvistink. 7, Tampere, p. 03-344 0022

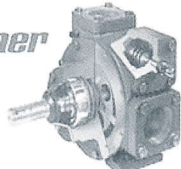
J K Pajarinen & Co

- huoltoasemapumput
- öljyterminaalipumput
- säiliöautopumput
- kemikaalipumput
- bitumipumput
- elintarviketeoll.pumput
- lääketeollisuuspumput
- annostelupumput
- pumppuyksiköt asiakkaan toivomusten mukaan

J K Pajarinen & Co.

blackmer

Vammalan rukoushuoneen...

Tohtorin talosta rukoushuoneeksi

Johtokunta ryhtyi nyt valmistelemaan asiaa ja päätti Tyrvään kappalaisen Emil Törnvallin kehotuksesta ostaa apteekkarin O.A. Bäckmanilta talon, jota sanottiin "tohtorin taloksi". Tämä johtui siitä, että piirilääkäri, tohtori Fabritius oli asunut siinä muutamia vuosia. Alun perin tontti oli kuulunut lukkarin K.F. Bergrothille. Hän oli vuokrannut tontin Hopun rustholin maista vuonna 1862 ja rakentanut talonsa vuoden 1870 vaiheilla Stormista siirretyistä Varren talon hirsistä. Vuonna 1898 talon olivat ostaneet Mittlerin sisarukset, jotka olivat myös laajentaneet sitä. Sitten se oli siirtynyt Bäckmanin omistukseen.

Kauppakirjaa tekemään valittiin Oskari Katara ja Oskari Ritala, ja se allekirjoitettiin 16.5.1906. Tyrvään Sanomissakin talokaupasta kerrottiin. Taloa ryhdyttiin heti saattamaan asianmukaiseen kuntoon: laitettiin mm. penkit ja puhujanpaikka.

Sitten koitti rukoushuoneen vihkimisjuhla 22.-23.7.1906. Juhlasta oli Tyrvään Sanomissa erityinen ilmoitus. Juhla alkoi jumalanpalveluksella Tyrvään kirkossa, jossa saarnasi kappalainen Emil Törnvall, edesmenneen kirkkoherra Johannes Bäckin läheinen ystävä ja työtoveri. Hän myös toimitti kirkonmenojen päätyttyä rukoushuoneen vihkimisen. Juhlassa esiintyi myös useita vierailuvia puhujia, kuten Eurajoen kirkkoherra Chr. Sjöblom ja pastori Ensio Takala Evankeliumiyhdistyksestä. Juhla jatkui maanantai-iltaan asti. Näin oli saatu "tuo Jumalan rakkauden perustama yhteinen koti, rakas rukoushuone", kuten sen histori-

kissa lämpimästi todetaan.

Näin käynnistyi Tyrvään rukoushuoneen toiminta kesällä 1906. Ensimmäisessä vuosikokouksessa vuonna 1907 johtokunnan jäsenmäärä kaksinkertaistettiin. Siihen tulivat ensimmäisen vuoden jäsenistä Vilho Haunia puheenjohtajana, Kustaa Ahlstedt, Oskari Katara, David Mattsson ja Oskari Ritala sekä uusina jäseninä apteekkarin O.A. Bäckman, Anna Hjortman, emäntä Sandra Knuutti, sahamestari J.G. Sillberg, Hilda Sirén sekä talolliset Aukusti Topi (Seppä) ja Frans Tuomisto.

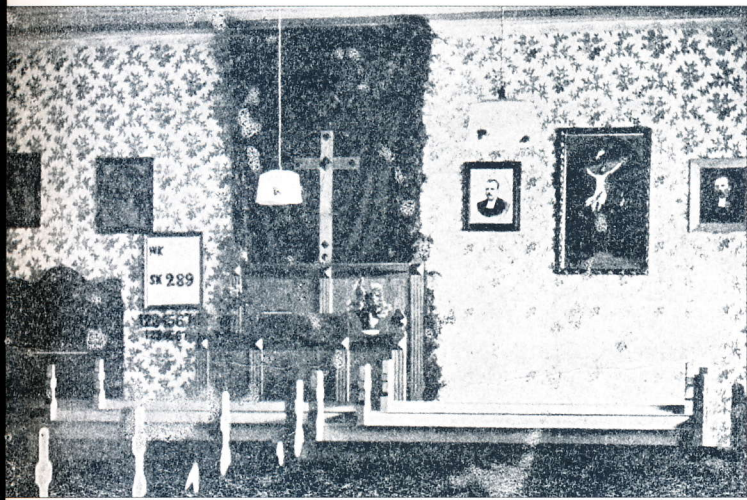
Kahdeksan vuosikymmentä

Tyrvään, sittemmin Vammalan rukoushuoneella oli nyt edessään yli kahdeksan vuosikymmenen aika palvella. Se luovutettiin Evankeliumiyhdistyksen omistukseen vuonna 1909.

Rukoushuoneen suojissa vietettiin vuosikymmenten aikana tuhansia ja taas tuhansia tilaisuuksia hartaushetkistä ja hautajaisista suuriin tasavuosikymmenjuhliin. Rukoushuone ja rukoushuoneen mäki olivat kirkon rinnalla välistä hyvinkin suurten, jopa valtakunnallisten juhlien keskuspaikkana.

Vuosien kuluessa tontilla tehtiin rakennustöitä moneen otteeseen. Salia suurennettiin jo vuonna 1913 poistamalla väliseinä, ja tontille rakennettiin pienempi asuinrakennus ja ulkoeräkerä. Lisää parannustöitä tehtiin vuosina 1929 ja 1952, jolloin taloon saatiin vesijohto ja viemäri, sekä vuonna 1962. Talo myös katettiin uudelleen kahteenkin kertaan.

Rakennus kytkeytyy myös kansalliseen historiaan. Dramaattisinta oli sen joutuminen vuoden 1918 tapahtu-

Vammalan rukoushuone vanhassa asussa penkkeineen ja tapetoituine seinineen. Myöhemmin penkit vaihtuivat irtotuoleiksi ja seinät maalipintaisiksi. Seinällä rukoushuoneen taustalla olleiden kahden vaikuttajan, kirkkoherra Johannes Bäckin ja kappalainen Emil Törnvallin valokuvat. Kuva rukoushuoneen 50-vuotisjublajulkaisusta, jonka on toimittanut Aamos Kalliomäki vuonna 1956. Sama kuva oli jo vuoden 1926 julkaisussa.

Vammalan vanha rukoushuone viimeisen vuotensa 1988 alettua. Saarnatuoli siirrettiin uuteen Vammalan Luther-taloon. Kuva Svante Seppälä.

kuva muistuttamaan entisaajoista tulevia polvia. Uusi talo vihittiin käyttöön 28.2.1988.

Pian tämän jälkeen vanha, noin 120-vuotias ja yli 80 vuotta rukoushuoneena monia sukupolvia palvellut, rakennus purettiin, ja se siirtyi historiaan, mutta lukemattomien tyrvääläisten muistoissa se seisoo edelleen paikoillaan oleellisena osana vanhan Vammalan keskustaa ja myös tyrvääläisten sielunmaisemaa.

Jari Nurmi

Pääläbteet:

Haastattelut: Antti Heikkilä, Mauri Heikkilä, Leo Knuutti, Heikki Nurmi, Timo Topi ja Timo Vuorenoja.

Vammalan rukoushuoneen pöytäkirjat.

Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen pöytäkirjat.

Tyrvään Sanomat.

Tyrvään (Vammalan) rukoushuoneen 20-vuotisjublan ja kirkkoherra Johannes Bäckin 25-vuotismuistojublan jublajulkaisu. Vammala 1926.

Aamos Kalliomäki toim., Tyrvään (Vammalan) rukoushuoneen 50-vuotisjublan jublajulkaisu. Vammala 1956.

Esko Pietilä, Vammalan rakentaminen vuoteen 1918.

Esko Pietilä, Mennytä taivoittamassa.

mien keskelle, jossa se säästyi kuin ihmeen kaupalla Vammalan suurpalolta. Vuonna 1940 talo otettiin osaksi maanpuolustuksen käyttöön useaksi vuodeksi.

Rukoushuoneesta tuli käytännössä myös seurakuntatalo Tyrvään seurakunnan ja uudenaikaistuvan seurakuntatyön, kuten nousevan nuorisotyön, käyttöön vuosikymmeniksi. Myöhemmin eri puolille seurakuntaa rakennettiin vielä peräti kolme muuta rukoushuonetta: Illoon jo vuonna 1907, Lopenkulmalle vuonna 1937 ja Sammaljoelle vuonna 1969. Rukoushuoneet palvelivat seurakuntaa niin hyvin, että seurakunta tuli toimeen ilman omaa seurakuntataloa aina vuoteen 1969, jolloin rakennettiin Vammalan seurakuntatalo.

Muistojen rukoushuone

Omat yhteyteni Vammalan rukoushuoneeseen liittyvät jo sukutaustani. Jo isäni vanhemmille rukoushuone tuli tutuksi. Isänikin muistot palasivat 1920-luvun alun poikavuosiin asti, rukoushuoneen mäen evankeliumijuhlille, joista erityisesti olivat jääneet mieleen sen ajan suosikkilaulu "Musta Saara" ja siellä tarjottu erikoisherku riisipuuro ja rusina-väsky-näsoppa.

Myös oman lapsuuteni ajan rukoushuoneen juhliin liittyviä lämpimiä muistoja. Muistoihin on jäänyt myös isäni urakkaporukan tekemä vuoden 1962 peruskorjaus. Olinhan työmaalla käymässä jo minäkin 8-vuotiaana pikkupoikana. Erityisen läheiseksi

talo tuli sitten Tyrvään seurakunnan nuorten iltojen pitopaikkana - ennen seurakuntatalon valmistumista. Vaikuttavaa oli sitten kotiseudulta jo poislähteneen palata joskus tämän vanhan tutun rakennuksen suojiin, puhujanpaikallekin kutsuttuna. Viimeinen muistoni vanhasta rukoushuoneesta ovat isäni hautajaiset.

Neljännesvuosisata em. peruskorjauksen jälkeen vanhuuttaan jo rapistuneet rukoushuoneen mäen rakennukset olivat tulleet tiensä päähän. Samalle tontille rukoushuoneen viereen rakennettiin uusi ajanmukainen Vammalan Luther-talo, johon vanhasta siirrettiin arvokkain irtaimisto, kuten perinteistä rukoushuonetyyliä edustava saarnatuoli ja myös kirkkoherra Johannes Bäckin valo-

Jari Nurmi, syntynyt 1954 Tyrvällä.

Pastori, toiminnut Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan pappina ja kappalaisena, sen jälkeen Helsingin kristillisen opiston rehtorina.

IDEA
MAINOS

Onkiniemenkatu 18
38200 Vammala
puh. 511 3950

Paikallista
dokumentointia
vuodesta
1894

**Tyrvään
Sanomat**

www.tyrvaansanomat.fi

Nälkälänmä

Leiniälästä lähtöisin oleva Sakari Mäntynen oli päässyt rengiksi Nuupalan kylän Vännille. Hirvisuonmaasta tullut nätti Hilma ja Sakari kohtasivat v. 1885, syntyi romanssi. He tekivät pienen mökin nykyisen rautatieaseman kohdalle. Siihen Hilma jäi emännäksi. Perhe kasvoi, lapsia oli jo neljä. Elämä pikku pirtissä oli kovaa ja niukkaa, mutta jollain lailla tultiin toimeen. Työtä riitti.

Sitten tuli järkytys. 1890-luvun alussa Sakari sai tietää Tampere–Pori-rautatien ra-

kentamisesta ja että heidän pirttinsä jää tulevan aseman alle. Sakari alkoi suunnitella ja pääsikin rakentamaan uutta pikku mökkiä aiotun aseman vastakkaiselle puolelle rautatietä metsän reunaan.

Työkaverit ihmettelivät Sakarille: "Kuinkas sää sinne mettään meet, nälkään sä sinne kualet". "No, olkoon sitte Nälkälä", oli Sakarin tokaisu. Siitä sai mäki nimensä.

Uuden pirtin rakentamisessa tuli kova kiire, oli päästävä asematyömaan alta pois. Mökki oli vielä keskeneräi-

Hilma ja Sakari Mäntynen sekä tyttäret Hilda (s. 1886) ja Hilja (s. 1892). Kuva noin vuodelta 1910.

Vasemmalla:
Sakari Mäntynen ikämiehenä.
Huomaa rautanaula takin
ylänappina ja tupeksot vyöllä.

en Mäntyset

nen, osa lattiasta puuttui. Sinne vaan muutettiin asumaan, kuuden hengen perhe.

Rautatie valmistui aikanaan, junat alkoivat kulkea 1894. Silloin onni potki Sakaria, hän pääsi asemalle halkosahuriksi. Puita tarvittiin, että höyryveturit jaksoivat kiskoa junia. Elämä jatkui ja perhe kasvoi, lapsia kertyi kaikkiaan yksitoista, neljä tyttöä ja seitsemän poikaa. Kasvettuaan lapset lähtivät kotoa maailmalle kukin vuorollaan.

Rautatiet antoi työtä ihmisille. Näлкälänmäkeen raken-

nettiin vuosien mittaan lisää pirttejä. Asutus lisääntyi, eri töiden taitajia tuli Näлкälään eli Asemannmäkeen. Lapsia syntyi paljon liki joka pirttiin. Töitä tehtiin, lapsia kasvatettiin, se oli elämää!

Isoisäni Sakari Mäntynen oli syntynyt 1859 ja kuoli 1919, isoäitini Hilma oli syntynyt 1865 ja kuoli 1948.

Tämän kirjoitti tyttären tytär.

Inkeri Henriksson

Muistelman kirjoittaja Inkeri Henriksson kahdeksanvuotiaana 1920-luvun alussa.

Yhteyksiä yli sukupolvien

Elsa tuli torilta ja huomasi, että vastaajassa oli viesti. - Paljon onnea vaan Elsa-mummu. Soittelemmme uudestaan tai soita, kun ehdit. Lähipuhelut ovat tänä viikonloppuna ilmaisia. Mitähän ne höpsivät. Ei hänellä ollut mitään merkkipäivää.

Onneksi on oma puhelin, Elsa ajatteli. Ei tarvitse odottaa postin kulkua tai mennä itse paikan päälle. Mielessä oli vielä, kuinka lapsena pelotti mennä naapuriin puhelimeen. Isä lähetti hänet asialle, kun äiti oli kipeänä. Hän juoksi soratietä hokien joka askeleella lääkärin numeroa "kolmekasi, kolmekasi". Naapurin setä huusi luuriin hirveän kovaa. Tohtori Ståhlberg tuli muutaman tunnin kuluttua, ja apteekkari Bäckmankin soitteli vielä perään, oliko lääke nautittu ohjeen mukaan. Apteekkari olikin ensimmäisiä puhelimen omistajia, Tyrvään Telefoonin perustajia oikein.

Äiti parani ja kotiin hankittiin ihan oma kone. Elsa muisti hämärästi, kun soitettiin ensimmäinen kaukopuhelu enolle Turkuun. Numero löytyi samasta Länsi-Suomen puhelinluettelosta kuin oman kylän numerot. Vuosien päästä puhelinlangat lauloivat Elsalle oman rakkaankin, asentajaksi paikkakunnalle muuttaneen.

Elsa paineli suurinumeroisen lankapuhelimen näppäimiä. Ihmeellisiä nämä yhteydet ja koneet. Mökille oli hankittu langaton luuri, jota saattoi kantaa puutarhassa mukana ja laukussa kulki syntymäpäivälahjaksi tullut kännykkä. Puhelinyhtiön toimitus-neuvoivat tekstiviestien lähettämisen, kun hän ei kehdannut kolmatta kertaa pojalta kysyä. Kirjastolla Elsa luki postia omasta Kopteri-osoitteestaan lapsenlapsilta Australiasta ja Japanista. Linjojen kautta, netistä hän katseli pojantyttäreillä kuvia ensimmäisestä lapsenlapsenlapsestaankin. Oli kuulemma edullista, kun yhteys oli samalla hintaa koko ajan auki. Lapset nauroivat, että hän oli kuin puhelinyhtiön mannekiini. Vanha, mutta ajassa mukana. Nimikin oli sellainen; Elsa Susanna Pajunen, niin kuin ESP. Siitä ne taisivat onnitellakin.

- 1893 Tyrvään Telefooni Osakeyhtiö perustetaan
- 1929 Kaukopuhelusopimus Posti- ja Lennätinhallituksen kanssa
- 1953 Tyrvään Puhelin Osakeyhtiön toimilupa siirretään Vammalan Seudun Puhelin Oy:lle
- 1958 Käsivälitteiset puhelinkeskukset siirtyvät historiaan
- 1959 Mouhijärven Puhelin Oy:n ja Vammalan Seudun Puhelimen fuusio
- 1974 Perinteitä jatketaan nimellä Etelä-Satakunnan Puhelin Oy.
- 1977 Uudet toimitilat rakennetaan vanhan kainaloon
- 1981 ESP:n aloittaa kaapelitelevisioverkon rakentaminen
- 1985 Yhtiön puhelinkeskusten digitalisointi alkaa
- 1988 ESP:lla 10 000 puhelinliittymää
- 1993 Ensimmäiset ESP:n rakentamat GSM-tukiasemat käyttöön
- 1994 Keskusten digitalisointiaste 100 %
- 1999 ESP avaa oman Kopteri-Internet palvelun
- 2002 ESP jatkaa paikallisena puhelinyhtiönä ja eroaa Finnet-liitosta. ESP:lla 3000 kaapeli TV-taloutta.

esp

Marttilankatu 5,
38200 Vammala
Puh (03) 51 991
www.esp.fi

Joulun kynttilät loistakaa

*Loistakaa joulun kynttilät kauniisti beijastaen
täyttäkää ilolla sydämet jokaisen ihmisen.
Kun tänä jouluna voisi rakkaus tietä ohjata,
ja suojelusenkeli saisi rinnalla kulkea.*

Hoosianna

*Takaa vuositubanten
jälleen aasin kapse kaikuu,
kautta vuoden tubanten
yhä korvissamme raikuu
laulu satain tubanten.
Ratsu astuu, kansa kutsuu
pelastajaa, auttajaa:
Hoosianna, Hoosianna,
poika David – kuninkaan,
Hoosianna, apus anna,
Hoosianna, Hoosianna, Hoosianna!*

*Aasi astuu aasin lailla,
kansa katsoo ratsastajaa,
aasi satulaa on vailla,
kansa kutsuu pelastajaa,
pelastajaa, auttajaa:
Hoosianna, Hoosianna, Hoosianna!*

*Aasin eteen leivät heittäin
kansa laulaa Hoosiannaa.
Vaatteillakin tietä peittäin
laulain kutsuu Vapahtajaa,
Vapahtajaa, auttajaa:
Hoosianna, Hoosianna, Hoosianna!*

*Aasikin se saattaa tietää
kantavansa Kuningasta,
kun sen pitkät korvat sietää
ottaa laulun voiman vastaan:
Hoosianna, Hoosianna, Hoosianna,
Hoosianna, Hoosianna!*

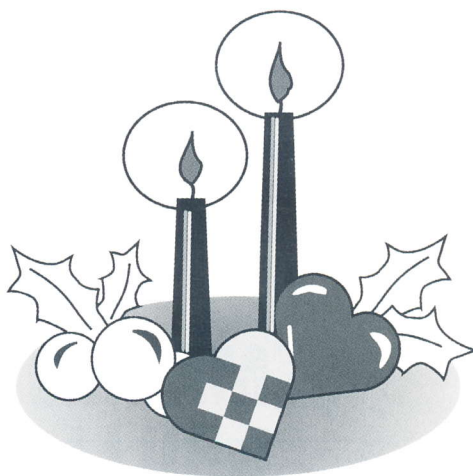
Veikko Pihlajamäki

*Joulunajan aamuun on hienoa katsoa,
niin hiljaa luonto herää, on lumikukkia.
Lintukin saapuu lyhteelleen ja alkaa laulamaan
sitä vanha tuttua sävelmää yhä uudestaan.*

*Tuntuu kuin se sävelmä olisi surumielinen
ja varpaan pieni vamma melkein eilinen,
mutta sydän lämmin se sykkii paremmin,
ja ystävät ne hyvät saapuvat sittenkin.*

*Ylhäällä taivaalla loistaa tähdet maahan katsoen
meidän kotoista kulkuamme korkeelta valvoen.
Aikaa on nyt ajatella mitä sydämeen tallettaa.
Kauniisti kynttilät lepattaa joulurauhaa toivottaa.*

Aili Uotila

Täyden palvelun kirjakauppa
Kirjakellari
Paperikauppa
Äänilevykauppa

INFO Tyrvään
Kirjakauppa Oy
Marttilankatu 18 38200 Vammala
puh. 03-512 7133
www.kirjakellari.com

*Hyvää Joulua ja
Onnea Vuodelle 2006!*

Lakeside Golf & Country Club Oy
Puh. 03-512 9500, Häijääntie 943, 38100 KARKKU

Vammala • Huittinen

**MAMIN
GRILLI**

Puistokatu 3,
Vammala
puh. 511 3976

*Tervetuloa
edullisille
ostoksille!*

TEKNISET

Tuominen Vammala • Marttilankatu 44 • Puh. 511 4000

JOULULAHJAT

koko perheelle edullisesti.
Paketoimme lahjasi **ILMAISEKSI**.

Tervetuloa!

HINTAHAAVI

ILOISEN PALVELUN KAUPPA

Marttilankatu 16, Vammala, p. 03-511 5300
Risto Rytin katu 22, Huittinen, p. 02-567 890

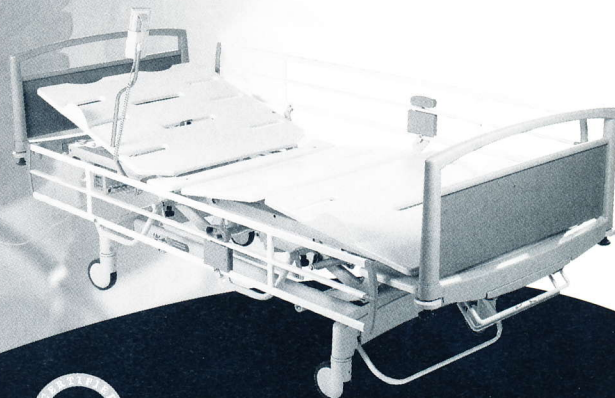
www.lojer.com

Uudistuneet sairaala- ja hoitosänkymallit, täyttävät kaikki EU-normit koskien sänkyjen toiminnallisuutta ja turvallisuutta, VTT:n testaamat. **Uutuusmalleja** yöpöydissä, tutkimustuoleissa ja tutkimuspöydissä. Mukana myös **uusi** suihkutuolimallisto.

Uusi värikuvastomme on ilmestynyt, pyydä omasi info@lojer.fi

Tutustu myös **uusittuihin** kotisivuihimme www.lojer.com

VAMMALAN KONEPAJA OY

Putajantie 42, 38201 Vammala
Puh. 03 512 6700 • Fax 03 514 3134

Jouluvalmistelua

"Mikä on tuo hillopurkki,
mikä möykky pöydällä,
kuka ruudun takaa kurkki,
mikä kiire äidillä?"
Kysymykset lapsen päässä
pyörivät kuin väkkärä.
Lunta on ja järvi jäässä,
– lienee joulu lähellä.

Kaulimella äiti rullaa
litteäksi möykyn sen.
Tyttärelleen myöskin antaa
taikinasta palasen.
Yhdessä näin valmistellaan
piparkakut ihanat,
päälle vielä pursotellaan
hillosilmät makeat.

Taikina on hirmun hyvää,
– tytön suu sen todistaa.
Viimein uni pienen pettää,
tyynyyn päänsä upottaa.
Ristii pienet kätösensä,
kuiskaa, silmät sulkien,
"tule meille, seimen lapsi,
tule joulu kultainen!"

Ulla Ylinen

Tervetuloa katsastukseen

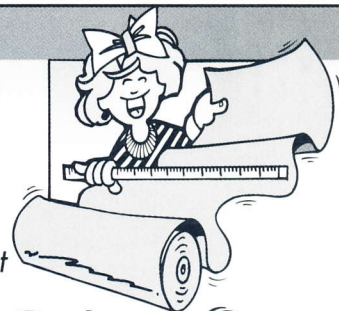
Katsastus

Harjukatu 3, Vammala
Puh. 075 323 2630

www.a-katsastus.fi

- vaatetuskankaat
- neulat
- napit, nauhat
- vetoketjut
- pitsit, helmet
- ompelutarvikkeet
- neulelangat

APRISCO

Tekeville käsille

Puistokatu 18, Vammala, puh. 0500 466 476

*Sastamalan Joulu
kiittää kirjoittajia ja ilmoittajia
arvokkaasta tuesta.*

Hyvää Joulua!

Wienerberger
Tiili. Luotu ihmiselle.

Vain paranee
vuosien saatossa

Puhtaaksimuurattu Terca-tiilijulkisivu on ajaton, arvostettu ja pitkäikäinen. Wienerberger on maailman johtava tiilenvalmistaja, jonka Terca-tiiliä valmistetaan Suomessa Lappilan- ja Korian-tehtailla.

Wienerberger Oy
Aluemyyntipäällikkö
Keijo Laine
GSM 0400 235 268
www.wienerberger.fi
www.koramic.fi

Tiili. Luotu ihmiselle.

TERCA

Nordea Pankki / Suomi Oyj

*Toivotamme asiakkaillemme
rauhaisaa joulun aikaa!*

Vammala, Äetsä, Punkalaidun

Nordea

Rauhallista Joulua ja
Valoisaa Uutta Vuotta.

 **VAMMALAN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

SAND
EYEWEAR

Rauhallista Joulun aikaa!

 Tähti
OPTIKKO

Sinun silmiesi tähden

www.tahtioptikko.fi

PLUSSA

NYYSSÖNEN

VAMMALA, puh. (03) 512 6100. HUITTINEN, puh. (02) 567 700

Hyvää Joulua

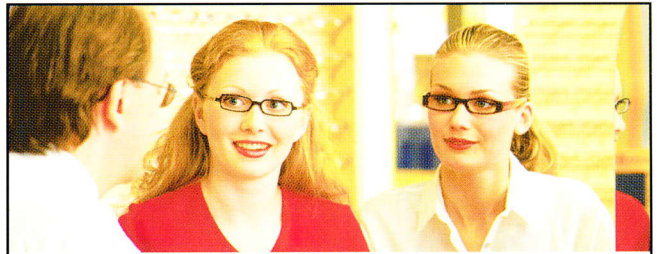
- Maalit • Matot • Parketit
- Kaakelit • Tapetit • Liimat
- Työvälineet • Tarvikkeet...

Lähes kaikki,
mitä sisustukseen tarvitset.
Ja lisäksi...

ASiantuntevaa väri-alan palvelua

VÄRI RASTI KY

PESURINKATU 5 VAMMALA, puh. 514 3220

Ystävällisen Palvelun Optikkoliike

Silmälääkäripalvelut
Silmälasit • Kehykset • Piilolasit • Aurinkolasit
Työnäköpalvelut • Näöntarkastukset
Ajokorttitodistukset

Puh. (03) 511 4299

www.silmaasema.fi

Ma-pe 9.30-17.30
Parillisen vkon la 9.00-13.00
Kesälauantait suljettu

SILMÄASEMA

Puistokatu 18, Vammala

Hyvää Joulua ja Valoisaa Uutta Vuotta

SÄHKÖLIIKE

Matti Rantala Oy

Hopunkatu 3, 38200 VAMMALA
Puh. 03-514 1311, fax 03-514 1306

Rauhaisaa Joulua!

LAHJAKORTILLA
ilahdutat pitkään!

VAMMALAN OPTIIKKA

Puistokatu 16 • 38200 VAMMALA • puh (03) 511 4109

